

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XXXI., br. 2 (91) 2013.

S A D R Ž A J

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM	4
Glas Crkve: Prva enciklika Pape Franje <i>Lumen fidei</i> (sabrala s. Slavka S.)	6
Papa mladim redovnicima (sabrala s. Slavka S.)	7
Papa s mladima u Brazilu (sabrala s. Slavka S.)	9
Krunica – kratki povijesni pregled (OP Internet)	10
Iz Tajništva Kongregacije (s. Blaženka R.)	13
XVIII. Vrhovni zbor sestara dominikanki (s. Blaženka R.)	15
Bl. Ozana – na putu prema kanonizaciji (sabrala s. Slavka S.)	27
IDI – Opća skupština Reda u Trogiru (sabrala s. Slavka S.)	35
Ostale vijesti iz OP obitelji (sabrala s. Sl.)	39
VII. međunarodni susret OP poglavarica (s. Slavka S.)	48
Razgovor s Carlosom Azpirozom Costom (OP)	54
Da se bolje upoznamo: s. Brigit Stantić	56
Velikani OP reda: Petar Juraja Frassati (Ivan A.)	62
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	66
Što kažu naše najmlađe: Moja molitva, (Željka B.)	76
Zeleni kutić (s. Maja Karmela S.)	77
Stranice povijesti: Rad o. Miškova na promicanju štovanja Ozane Kotorske	79
Crtice iz povijesti samostana AČ u Korčuli (Neven F.)	85
Naši pokojnici: s. Tereza Šarić	89
Sjećanje na s. Ksaveriju (Branko O.)	94
Meditativni kutak: Prepustimo se Božoj nježnosti (papa Franjo)	95

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a
Tel. (01) 6129-210; e-mail: ssente@inet.hr ili slavka.sente@gmail.com
Lektorica: Andja Jakovljević

RIJEČ ČASNE MAJKE

Drage moje sestre,

Pred blagdanom smo našeg svetog Utemeljitelja, u devetnici 800 godišnjeg jubileja Reda, u danima održavanja Opće skupštine Dominikanskog Reda. Sve oko nas i u nama kipi ponosom, ali i brojnim pitanjima, traženjima i nadama. Odgovori, planovi i sigurnost u ono što hoćemo i želimo, mnogo su tiši, pomalo stereotipni i beživotni. Osjećamo da se vrtimo u krugu, da nam se riječi i djela u svagdašnjem življenju ne sustižu, da su plodovi našega nastojanja poprilično šugavi. A htjeli bismo, nije da ne bi!

Usuđujem se u ime svih nas donijeti odgovor na pitanje: *Kako je to moguće?* Nedostaje nam predanje, djelotvorno potpuno predanje Bogu koji nas je pozvao, Redu i zajednici kojima smo obećali sve svoje sile i sposobnosti, poslu koji nam je povjeren. Bog traži svaku od nas u cjelini, traži naše povjerenje, našu spremnost da se otputimo u nepoznato, zanos naše duše, našu vjeru, pa bila i manja od zrna gorušice. Zajednica treba naše vrijeme, radost, toplinu srca, svu ljubav koju posjedujemo, sigurnost koraka, volju da idemo naprijed i zajednički stvaramo zdravo zajedništvo i zajednicu u kojoj ćemo se osjećati doma. Svagdašnjica ište naše sile, naš znoj, trajno zauzimanje za druge i drugoga, neprekidno razdavanje sebe i svih primljenih i stečenih darova. Po nama, kao što reče Sveti Otac mladima okupljenim oko njega na plaži Copacabana, ulazi budućnost u svijet. Odgovorni smo za nju.

Nismo zaorali brazdu da bi je ostavili nedovršenu, nismo se prepustili pustolovini Duha, da bismo se okrenuli natrag čim prve poteškoće zakucaju na vrata. Ustrajne osobe, sretne osobe, potpune osobe ne odustaju, već uz Božju pomoć, traže rješenja na koljenima i u akciji, i nalaze ih.

Osobno predanje pomaže u prihvaćanju nedovršenosti onih oko nas, njihovih slabosti i zastranjenja. Tajna je u potpunom, cjelovitom, ne u djelomičnom predanju. Kad se predamo nismo sami, s nama se bore Bog i zajednica. Nestaju brojne frustracije, bezvoljnost, neispunjenošć i necjelovitost. Sigurnost u Božjem naručju i u zagrljaju zajednice u pojedincu rađa željom da svima donese Boga, da ukaže na njegovu prisutnost u životu svakog čovjeka, ma koliko se činilo da je od njega udaljen. Već jesmo s ljudima današnjice, družimo se s njima i susrećemo, imamo bezbroj mogućnosti da im posvjedočimo Božju ljubav, milosrđe, čovjekoljublje. Sestre, budimo sigurne da se to ne radi isključivo riječima. Djela su potrebna, unutarnji žar djelovanja, ljubav izlivena u svaki naš pokret, prava riječ i pravi potez u pravo vrijeme. Nova evangelizacija o čijoj potrebi svi danas govore, od nas zahtijeva razumijevanje kulture i potreba današnjeg čovjeka, koje progovaraju sebi svojstvenim riječima, raznim vrstama glazbe, načinima oblačenja, druženja i djelovanja.

Netko reče da je nova evangelizacija samo novi način dijaloga između Evandjelja, kulture i čovjeka. Počinje od nas samih, od naše potpunosti i predanosti, od naše punine i izgrađenosti. *Od punine Njegove svi mi primisimo i to milost na milost*, zapisaо je Ivan u Evandjelu. (Iv 1,16) I mi možemo dijeliti od punine, nikako od praznine, koja nerijetko nalazi mesta u našim redovima. Poruku može poslati samo onaj tko je posjeduje. Ostalo je sve iluzija, nadogradnja bez temelja, unaprijed određena na neuspjeh.

Uz želju da blagdan svetog Dominika u svakome od vas, sestre, braćo i prijatelji, odjekne željom za trajnom evangelizacijom vremena, događanja i ljudi,

Sestrinski pozdravlja,
Sestra Katarina Maglica, OP

U Korčuli, kolovoz 2013.

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

U prošlom smo broju ovoga Glasila klicali i naviještali novost života. S pravom, jer Uskrsli Krist mijenja ljudska srca, obnavlja lice zemlje. Po Njemu i s Njime pozvani smo i mi stvarati novost u sebi i oko sebe. Zato navještaj novosti nema kraja. I ovaj broj AM objavljuje novost u upravi naše Kongregacije, novost o generalnoj skupštini OP Reda u Hrvatskoj, novost o otvaranju kauze za proglašenje svetom bl. Ozane i bl. Augustina Kažotića. Novost donosi i prva enciklika Pape Franje, *Lumen fidei*, kao i njegov susret s mladima cijelog svijeta u Rio de Janeiru. Ovi i mnogi drugi događaji koji su u proteklo vrijeme dotakli naše dubine poticaj su i razlog da svatko od nas širi novost Božje blizine, Božje nježnosti i ljubavi, na što nas poziva i papa Franjo.

Nadam se da nam ni ljetne vrućine, ni obilne kiše neće biti zaprekom da se prepustimo Božjim nadahnućima i otvaramo prostore novosti života. A da bi osjetili potrebu i ljepotu nova života valja nam, poput svetog Dominika, svaki svoj potez pretvoriti u molitvu, molitvu srca, molitvu duše, molitvu tijela. U takvu molitvenom ozračju zasigurno će i ovogodišnja proslava našega utemjitelja Dominika biti blagoslovna i spasonosna za nas i za cijelu Kongregaciju. To svima od srca želim.

Urednica

‘Mi smo jako sretni, a ako želite biti sretni, morate razgovarati s Bogom,’
kaže **fra Timothy Radcliffea**.

»LUMEN FIDEI – SVJETLO VJERE« – Objavljena prva enciklika pape Franje –

U Vatikanu je, 5. srpnja 2013. predstavljena prva enciklika pape Franje, LUMEN FIDEI – *Svetlo vjere*.

Na enciklici je, kako sam papa Franjo ističe u uvodu, radio njegov prethodnik Benedikt XVI. tijekom posljednjih mjeseci svog pontifikata. To je trebala biti Ratzingerova treća i posljednja u nizu enciklika posvećenih trima bogoslovnim krepostima. Prvu, "Deus caritas est", je posvetio karitativnoj djelatnosti a drugu, "Spe salvi", nadi. Ovu treću posvećenu bogoslovnoj kreposti vjere Benedikt je predao svom nasljedniku Franji, koji je taj zamašan posao nastavio i dotjerao, ograničivši se na pisanje uvoda u kojem objašnjava nastanak i svrhu enciklike.

To je zapravo jedinstveni dokument u povijesti papinstva. Enciklika, koju je potpisao papa Franjo, zamišljena je kao jedan od glavnih papinskih dokumenata za Godinu vjere. Za sada je tiskana u pola milijuna primjeraka.

Svrha je dokumenta vratiti vjeri obilježje svjetla, koje joj je vlastito, i koje je sposobno prosvijetliti cijeli ljudski život.

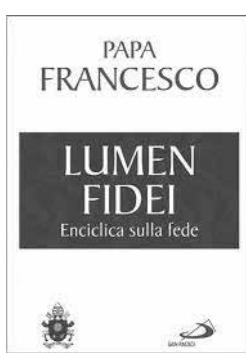
Enciklika na 88 stranica donosi dialog između vjere i razuma podijeljen u četiri poglavљa. Svjetlo vjere, piše Papa, odgovor je na tminu i sumnje suvremenog čovjeka. To je svjetlo koje je često izgledalo iluzorno,

svjetlo koje treba ponovno otkriti i navještati cijelom svijetu u doba kada je čovjeku posebno potrebno.

Prijeko je potrebno, nastavlja Papa u enciklici, ponovno uvidjeti značaj svjetla vjere, jer kada se njegov plamen ugasi i sva ostala svjetla na koncu izgube snagu svoje svjetlosti. Svjetlo vjere posjeduje, naime, jedinstveno obilježje, budući da je kadro prosvijetliti cijeli ljudski život. Da bi neko svjetlo bilo tako jako, ne može proizlaziti iz nas samih, već mora dolaziti iz izvornog vrela, mora dolaziti, u konačnici, od Boga.

Vjera se rađa u susretu s Bogom živim koji nas poziva i otkriva nam svoju ljubav, ljubav koja nam prethodi i na koju se možemo osloniti kao na čvrst oslonac i graditi život. Preobraženi tom ljubavlju stječemo novi pogled, gledamo drugim očima, postajemo svjesni da je u njoj sadržano veliko obećanje punine i da se naš pogled pruža prema budućnosti.

Srž enciklike je nepokolebljivo svjedočanstvo vjere u svim društvenim sredinama. Bojimo se zajedničkog vjeronaučenja, jer ga identificiramo s upornim nametnjanjem totalitarizama, tvrdi papa Franjo te ističe kako je istina, istina ljubavi i kao takva je oslobođena od zatvaranja pojedinca te može postati dio zajedničkog dobra, ona se ne nameće nasiljem.

“U jedinstvu s vjerom i ljubavlju, nada nas usmjerava u sigurnu budućnost, koja nas postavlja u posve drugačiju perspektivu od onih iluzornih prijedloga idola u svijetu i daje nam novi polet i novu snagu u svakodnevnom životu”, zaključuje papa Franjo svoju prvu encikliku posvećenu svjetlu vjere i poziva vjernike da ne dopustite da nam ukradu nadu. “Ne dopustimo da neposrednim rješenjima i prijedlozima unište nadu i zaustave nas u našem hodu”, poziva Papa. (ika / gk)

U Križu je srž shvaćanja svih naših mučnih nastojanja

Prošlotjedni Papin susret s novakinjama, novacima i svećeničkim kandidatima vrlo je bogat izazovima kojih je sam Papa autor, jer je jednostavnim riječima pozvao mlade na potpuno predanje Bogu u molitvi i poslanju prema braći ne tajeći pritom da ih na tim životnim za-

htjevnostima očekuju poteškoće, što mi kršćani jednostavno nazivamo križem. Upravo je u križu srž shvaćanja i vrijednosti svih naših mučnih nastojanja, jer je on simbol našega poistovjećivanja s Onim koji nas je prvi ljubio, pa stoga mi Njemu svojim životom i radom tek uzvraćamo ono što smo primili. Pritom smo sigurni da je Isusova Majka koja je bila uz Isusa na križu i uz nas u našim teškoćama i radostima. Sve se to i prožima i dublje doživljava kroz molitvu.

28. SVJETSKI DAN MLADIH U BRAZILU - U RIO DE JANEIRU

*Dragi prijatelji, ne zaboravite: vi ste polje vjere!
Vi ste Kristovi atlete! Vi ste graditelji ljepše Crkve i boljeg svijeta,
poručio je Papa Franjo mladima u Rio de Janeiru.*

Gotovo svi svjetski mediji pratili su Papin susret s mladima, prigodom 28. Svjetskog dana mlađih koji je održan u Brazilu, u Rio de Janeiru. Novinari su na različite načine oslikavali pojedine Papine geste, njegove riječi, susrete. Čak su kalkulirali s brojem mlađih. Ipak, nitko nije istaknuo važnu činjenicu da se na ovom skupu, od oko 3 milijuna mlađih, nije dogodio nikakav izgred, nije bilo, Bogu hvala, ni mrtvih ni ranjenih. Mladi su klicali, pjevali, molili, slušali i govorili. Dali su se voditi. Bili su željni vidjeti i čuti Kristova namjesnika na zemlji.

Osim s mlađima, Papa se susreo i državnim i crkvenim poglavarima, sa sirotinjom, s bolesnicima, redovnicima i redovnicama. Nije moguće osvrnuti se u ovom Glasilu na sve te susrete, tim više što su trenutke nekih događaja izravno pratili i naši mediji. U ovom ćemo se kratkom izvješću usredotočiti samo na neke Papine poruke mlađima.

Bdijenje

Više od dva milijuna mlađih okupilo se u subotu 27. srpnja navečer s papom Franjom na

molitvenom bdijenju na Copacabani, gdje su mlađi proveli noć u iščekivanju završne Mise 28. Svjetskog dana mlađih. Vožnju Pape kroz Atlantsku aveniju do plaže Copacabana mlađi su pratili povicima „Esta es la juventud del Papa” (Ovo je Papina mlađež).

U govoru mlađima Papa je krenuo od sv. Franje Asiškog koji je čuvši glas Raspetog da ide i popravi njegovu Crkvu, spremno odgovorio otkrivši s vremenom da se ne radi o gradnji materijalne građevine, nego o „stavljanju u službu Crkve, ljubeći je i radeći kako bi se u njoj uvijek sve više odražavalo lice Kristovo”.

Naglasivši kako su mlađi i danas potrebni Gospodinu, Sveti Otac ih je više put pozvao na trenutke šutnje i traženje odgovora u srcu na pitanja koja im je postavljao. „Dragi mlađi, Gospodin vas treba. I danas zove svakog od vas da ga slijedite u Njegovoj Crkvi i da budete misionari. Gospodin vas danas zove, tebe, tebe, svakog od vas. Slušajte u srcu ono što kaže”.

Polazeći od Isusove prispodobe o sijaču i sjemenu, Papa je rekao da „svakog dana, ali danas na poseban način, Isus sije, kad prihvaćamo Božju riječ, tada smo mi polje vjere! Molim vas, dopustite da Krist i Njegova Riječ uđu u vaš život i da uzmognu isklijati i rasti”.

Govoreći potom o polju kao mjestu za vježbanje, Papa je rekao: „Isus traži da ga slijedimo čitav život, da budemo njegovi učenici, da ‘igramo u njegovoj momčadi’”. A da bi igrač igrao u momčadi, „mora trenirati i to mnogo!”, pri čemu „nam Isus nudi nešto mnogo veće od Svjetskog kupa. Isus nam daje mogućnost plod-

nog života, sretnog života te nam nudi i budućnost s Njim koja nema kraja, vječni život”. A da bismo ušli u Isusovu momčad, potrebno je platiti ulaznicu, a ta „ulaznica je trenirati da ‘budemo u formi’ da se bez straha suočimo sa svim životnim situacijama, svjedočeći našu vjeru.” I to kroz dijalog s Njim u molitvi, kroz sakramente i kroz bratsku ljubav.

„Dragi prijatelji, ne zaboravite: vi ste polje vjere! Vi ste Kristovi atlete! Vi ste graditelji ljepše Crkve i boljeg svijeta. Podignimo svoj pogled prema Majci Božjoj. Ona pomaže naslijedovati Isusa, daje nam primjer svojim ‘da’ Bogu: Evo službenice Gospodnje neka mi bude po riječi tvojoj.”

Križni put

Na završetku križnog puta, podsjećajući na mnoge likove koji su vezani uz Isusov križni put, Sveti Otac i pitao mlađe: „Ja te danas pitam: poput kojeg od njih želiš biti? Želiš li biti poput Pilata koji nema hrabrosti ići protiv struje da spasi Isusov život, pa si pere ruke. Reci mi: jesli jedan od onih koji Peru ruke, koji se pravi da ne razumije i okreće glavu na drugu stranu? Ili si poput Cirenca koji pomaže Isusu nositi ono teško drvo, poput Marije i drugih žena, koje se ne boje pratiti Isusa sve do kraja, s ljubavlju, s nježnošću.” Na kraju je Papa zaključio: „Isus te sada gleda i kaže ti: želiš li mi pomoći nositi Križ? Sa svom snagom mlađića i djevojke, što ćeš Mu odgovoriti?”.

Veličanstvena misa za tri milijuna mladih. Papa poručio: “Ne bojte se poći i nositi Krista u sve sredine!”

Nepregledno mnoštvo mladih, prema službenim procjenama oko tri milijuna, okupilo se na plaži Copacabana Rio de Janeira na završnom misnom slavlju 28. Svjetskog dana mladih održanog na temu „Podîte i učinite mojim učenicima sve narode”.

Isusov poziv: „Podîte učinite učenicima sve narode” bio je u središtu homilije Svetog Oca koji je konstatirao da je „bilo lijepo sudjelovati na Svjetskom danu mladih, živjeti vjeru zajedno s mladima iz svih krajeva svijeta, ali sada” – poručio je Papa mladima – „ti moraš ići i prenosi to iskustvo drugima”. Iskustvo ovog susreta ne smije ostati zatvoreno u vaš život i u malu skupinu župe, pokreta, vaše zajednice. Bilo bi to kao da se oduzme kisik plamenu koji gori. Vjera je plamen koji postaje sve jači što se više dijeli, prenosi, da svi mogu upoznati, ljubiti i ispovijedati Isusa Krista koji je Gospodin života i povijesti, rekao je Papa.

„Dijeliti iskustvo vjere, svjedočiti vjeru, naviještati evanđelje je poslanje koje Gospodin povjerava čitavoj Crkvi, i tebi; ta zapovijed, međutim, nije plod želje za vladanjem ili moći, već snage ljubavi, činjenice da je Isus prvi došao među nas i dao nam ne nešto od sebe, već samoga sebe, dao je svoj život da nas spasi i počaže nam Božju ljubav i milosrđe.

Crkva vas treba, poručio je Papa mladima, treba polet, kreativnost i radost koji vas karakteriziraju.

Prezbiter je Papa pozvao da prate mlade, ali, dodao je, „to je samo jedna etapa hoda. Nastavite ih pratiti velikodušno i radosno, pomozite im da se aktivno uključe u Crkvi; neka se nikada ne osjećaju samima”.

Na završetku homilije Papa je istaknuo da onaj koji evangelizira biva evangeliziran, onaj koji prenosi radost, radost i prima. ika/bitno. net

KRUNICA - živjeti otajstvo spasenja s Djemicom Marijom

Kratki povjesni pregled razvoja Krunice i povezanosti ove molitve s dominikanskim Redom.

UVOD

Marijanska pobožnost prisutna je u duhovnosti svih Redova i redovničkih zajednica u Katoličkoj Crkvi. Red braće Propovjednika također dijeli ovu karakteristiku sa svim ostalim redovničkim zajednicama. Utemeljitelj dominikanskog Reda, sv. Dominik, od početka stavlja svoje životno djelo, svoj Red, pod zaštitu Blažene Djevice Marije. Zbog Dominikove velike pobožnosti Majci Božjoj u crkvenu je tradiciju ušlo kako je upravo sveti Dominik osmislio molitvu Krunice. Istina jest, kako se od vremena prve braće u obrascu redovničkog zavjetovanja kod dominikanaca spominje posluh prema Djevici Mariji. Dakle, dominikanska tradicija je oduvijek pokazivala vjernost i sinovsku privrženost sv. Dominika prema Majci Božjoj, posebno kroz apostolat širenja Krunice. Također vam u ovom tekstu želimo pokazati na koje su sve načine dominikanci promicali kruničarsku pobožnost u Crkvi.

KRUNICA – POBOŽNOST CRKVE I DOMINIKANSKOG REDA

Krunica, također nazivana i Ružarijem ili Djecičnim psaltirom, jest molitva distinktno biblijskih karakteristika, koncentrirana na meditaciju spasenjskih događaja iz Kristova života koji su blisko povezani s Djemicom Marijom. Mnogi sveci i pape su tijekom stoljeća prepriručivali ovu molitvu i svjedočili o njenoj vrijednosti i djelotvornosti. Po svojoj strukturi, krunica je kontemplativna i anamnetička molitva koja "zahtijeva miran ritam i gotovo misaono otezanje, što molitelju omogućuje razmatranje otajstava Gospodinova života". Krunica se snažno preporuča kao sastavni dio formacije, te duhovnog života klerika.

Od 16. st. Krunice je ostala pretežno isto: sto i pedeset 'Zdravo Marijo' podijeljeno u petnaest desetica, svaka za po jedno od 15 otaj-

stava. U posljednjih stotinjak godina dodatak Fatimske molitve na kraju svake desetice je postao popularan. Nakon Drugog Vatikanskog koncila, tijekom liturgijske obnove, predložene su neke promjene u strukturi Krunice, no Papa Pavao VI. je odbio argumentirajući kako bi mijenjanje Krunice uznenirilo vjernike i ugrozilo njihovu pobožnost. Tako nije bilo nikakvih promjena do 2002. godine kada je Papa Ivan Pavao II. uveo Svjetlosna otajstva.

Jedna od najstarijih predaja u našem Redu je o viđenju koji je sv. Dominik imao: Dominik se našao pred Gospodinom okružen nebrojenim mnoštvom blaženih i zamijećuje redovnike svih Redova i različitih habita, ali ne uspijeva pronaći nijednog dominikanca. Pogođen time, počinje gorko plakati tako da ga sam Krist tješi i uputi Blaženoj Djevici Mariji koja mu je stajala zdesna. Djevica tada rastvorí svoj plašt koji je bio 'boje safira' te tako velik 'kao da obuhvaća cijelo nebo' i ispod plašta otkriva mnoštvo braće dominikana. Dominik se baca na koljena zahvaljujući Bogu i Blaženoj Djevici Mariji, potom viđenje završava. Ponesen ovim viđenjem, Dominik odmah poziva braću na Jutarnju i poslije molitve održava 'velik i lijepi govor potičući ih na ljubav i poštovanje prema Blaženoj Djevici Mariji'.

U mnogim dominikanskim crkvama se nalazi slikovan prikaz ovoga viđenja od kojih je najstarija ona Bratovštine sv. Krunice u Kölnu,

koja datira s početka 16. stoljeća. Ovaj je slikovni prikaz kasnije zamijenjen drugom slikom, koja je od onda postao klasičnim prikazom: Blažena Djevica Marija pokazuje krunicu sv. Dominiku i nekolicini drugih dominikanskih svetaca povjerajući tako na simboličan način dominikanском Redu širenje pobožnosti moljenja svete Krunice. Takav vitraj se može vidjeti i u našoj crkvi samostana sv. Dominika u Dubrovniku.

Sveti Dominik i prvi dominikanci su prakticirali moljenje 'Zdravo Marijo' po običaju koji potječe još iz 11. stoljeća. Potom su se po samostanima, među braćom, proširile i brojanice koje su se nazivale 'očenaši' pomoću kojih se lakše mogao pratiti broj izgovorenih molitava. Po ugledu na 150 psalama, bilo je propisano moliti tri puta po pedeset 'Očenaša' s popratnom 'Zdravo Marijo' kako bi svi, pa i nepismeni, imali pristup Kristovoj molitvi.

Mnogi povjesničari i hagiografi Reda vide jedan od ključnih pisanih svjedočanstava o nastanku moderne krunice u opisima Dominikovih posljednjih dana. Naime, Dominikovi pratnici poput bl. Romana Livija svjedoče kako je Dominik na smrti u rukama držao vrpcu s uzlovima pomoću kojih je odbrojavao na tisuće 'Zdravo Marijo' koje bi tijekom dana izmolio.

Zahvaljujući zapisima dominikanskih redovnica s područja Rajne iz 14. st., poznato je kako se u to vrijeme u marijanskoj pobožnosti jako naglašavao broj od tri pedesetice, a svaka bi pedesetica bila simbolično predstavljena kao vijenac, odnosno, kruna od ruža (tj. ružarij) koji se stavljao na glavu Marijinog kipa. Braća dominikanci su pak u svojim molitvama nabrala Marijine vrline (usp. Vitae Fratrum IV 5,2) iz čega je proizašla i zamisao da se sustavnije i više teološki formiraju otajstva iz Marijinog života koja bi se tako mogla dodavati molitvama.

Početkom pak 15. st., kartuzijanac Dominik Helion (1382-1460.) iz Prusije uvodi nove zazine uz samu molitvu 'Zdravo Marijo', svakoj od 50 'Zdravo Marijo' koje su se u to vrijeme molile dodao je po jedan citat iz Svetog Pisma kao smjernicu za razmišljanje o Božjoj nakani spasenja. Kartuzijanci i benediktinci proširili su

ovaj način moljenja prvo u Trieru, a potom po Belgiji i Francuskoj gdje ga preuzima dominikanac Alanus de la Roche i nastavlja širiti sve do Flandrije i Nizozemske. Ovaj bretonski dominikanac, Alanus de la Roche (1428-1475.), šireći pobožnost te prve vrste krunice osniva je i bratovštine sv. Krunice. Ove su bratovštine osnivane za one koji su u vrijeme nesigurnosti kao što je rat, glad ili vjerski raskol htjeli osigurati sebi oprost (indulgencije) i tako se osigurati u slučaju nenađane smrti i sl.

Dominkanac Jakov Sprenger (†1496), autor knjige o borbi protiv okultizma i čarobnjaštva 'Malleus malificarum', prema tradiciji Reda također je i autor koncepta podjele na radosna, žalosna i slavna otajstva. Papa dominikanac Pio V. (1566-1572.) nakon pobjede nad Turcima u pomorskoj bitci kod Lepanta 1571. godine, kojim je slomljena turska nadmoć u Sredozemlju, pripisuje ovaj uspjeh molitvi Krunice. Isti Papa tada i utemeljuje i blagdan Gospe od pobjede za koji je odredio neka se slavi svake prve nedjelje u listo-

padu. Pijev nasljednik, papa Grgur XIII., 1573. godine preimenovao je ovaj blagdan u 'Kraljica sv. Krunice' i pod tim se imenom slavi danas.

Također papa Pio V. u buli 'Consueverunt Romani Pontifices', objavljenoj 17. rujna 1569. godine, navodi kako se Krunica, sastavljena po uzoru na svetopisamski Psaltir od 150 Zdravomarija, ubraja među najbolje načine molitve i razmatranja otajstava iz života Isusa Krista za cijelu Crkvu. U praktičnim navodima preporuča neka se na svaku deseticu nadoda po jedan Očenaš. Ovim dokumentom je Papa Pio V., uz Jakova Sprengera, doprinio oblikovanju i potvrdi Krunice kao molitve cijele Crkve. Papa Pio V. je također odredio kako nitko nema vlast osnivati bratovštine sv. Krunice osim Vrhovnog Učitelja dominikanskog Reda ili onih kojima Učitelj Reda povjeri ovu dužnost. Tako je apostolat Krunice službeno povjeren Redu propovjednika i što je za dominikance bio karizmatski dar. Upis u kruničarsku bratovštinu znači više od običnog upisa imena u registar kruničara uz obećanje da će se redovito moliti otajstva Krunice i određene molitve. Ulazak u kruničarsku bratovštinu podrazumijeva odluku po vjeri dosljedno kršćanski živjeti.

KARAKTERISTIKE MARIJANSKE POBOŽNOSTI U DOMINIKANSKOM REDU

Koje su, dakle, neke prepoznatljive karakteristike marijanske pobožnosti povezane s Krunicom u Redu braće propovjednika? Dominikanci, kao i kartuzijanci, kao sastavni dio svoga habita nose punu krunicu na pojusu koja broji punih stotinu i pedeset zrnaca za svaku 'Zdravo Marijo' u svakoj od 15 desetica u tradicionalnoj Krunici. Ovako nošena krunica simbolizira snagu marijanske molitve u koju je osnivač dominikanskog Reda, sv. Dominik, toliko vjeroval, kao i u presudnu Marijinu ulogu u povijesti spasenja. Noseći krunicu na isti način kao i sv. Dominik, svi su dominikanci kroz stoljeća naslijedovali svojeg utemeljitelja u istom uvjerenju i svjedočenju.

Glede same molitve Krunice u svakodnevnom životu braće i samostana, dominikanske

Konstitucije vele ovo: Budući da kontemplaciju božanskih otajstava i prijateljski razgovor i druženje s Bogom treba tražiti ne samo u liturgijskom slavlju i u čitanju Sv. Pisma nego također i u trajnoj privatnoj molitvi, neka braća brižno njeguju tu molitvu. Neka je braći na srcu ona u Redu tradicionalna pobožnost prema Djevici Bogorodici, Kraljici apostola, koja je uzor razmišljanja o Kristovim riječima i poučljivosti u vlastitom poslanju. Svaki dan neka izmole jedan dio krunice, zajednički ili privatno, kako odredi provincijalna skupština, te u skladu s liturgijom. Ovaj oblik molitve vodi nas k razmatranju otajstva spasenja, u kojem je Djevica Marija usko združena s djelom svoga Sina.“

ZAKLJUČAK

Krunica kao molitva i pobožnost nije iznašašće jednog čovjeka, svetac ili ne, ili kakve škole duhovnosti nego je rezultat sveukupnog vjerskog raspoloženja cijele Crkve i njenog razumijevanja važne uloge koju Blažena Djevica Marija ima u povijesti spasenja.

Kruničarska pobožnost već je stoljećima sastavni dio dominikanske duhovnosti i svakodnevnog života, a dok je tako nema straha da će Krunica nestati iz duhovnog života Crkve. Ako kakvim nesretnim spletom okolnosti u budućnosti Reda braće Propovjednika i nestane, Krunica će preživjeti ne samo očuvana preko kruničarskih bratstava, koje je Red posijao po cijelom svijetu, nego i u prebirućim prstima svakoga vjernika koji oko vrata nosi drvenu, plastičnu ili keramičku krunicu.

([www.dominikanci – tragom istine](http://www.dominikanci-tragom-istine.com), 1. 5. 2013)

IZVORI:

Guy BEDOUELLE, Dominik ili dar riječi, Dominikanski provincijalat, Zagreb, 1990.

KNJIGA KONSTITUCIJA I NAREDBI BRAĆE REDA PROPOVJEDNIKA, Hrvatska Dominikanska provincija, Zagreb, 2002.

Marijan BIŠKUP, Divote se govore o tebi, Djevo Marijo. Mariologija hrvatskih dominikanaca, Zagreb, 2013.

Ljudevit JEĐUD, Krunica – karizma dominikanskog Reda, u:

<http://www.dominikanci.hr/krunicarska-zajednica-vjeecnog-ruzarija.html>

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE

*Drage sestre,
većinu ovih vijesti pripremila je bivša vrhovna tajnica, s. Rahela, a
mene zapalo napisati početak i kraj.*

Osvrnula bih se na važan događaj izbora pape Franje koji vrši svoju službu kao siromah među siromasima, kao radnik među radnicima, kao otac u svojoj obitelji u kojoj moli, sluša, razgovara i sve prati svojom blagom, očaravajućom vedrinom. Našoj dominikanskoj obitelji u Hrvatskoj drag je događaj pokretanja procesa za proglašenje svetom bl. Ozane. To nas potiče na utjecanje u njezin zagovor i promicanje njezinog štovanja među vjernicima. Značajan je i naš Vrhovni zbor, koji bismo trebali shvatiti kao zadaću, a ne kao događaj koji je za nama. Evo podsjećanja na neke događaje.

13. ožujka – Kardinali su u Rimu na konklavama izabrali novog poglavara Katoličke Crkve. To je argentinski kardinal Jorge Mario Bergoglio koji je uzeo ime - Franjo.

19. ožujka – Novi papa, Franjo, službeno je preuzeo kormilo Petrove lađe na svečanoj misi ustoličenja u Rimu.

20. ožujka – Preminula je naša s. Eugenija Ivković u samostanu bl. Ozane u Zagrebu.

21. ožujka – S. Sara je u Dubrovniku održala predavanje i radionicu za odgojiteljice u dječjim vrtićima koje polaze teološko – katehetsku izobrazbu kako bi mogle predavati vjeronauk u vrtiću.

29. ožujka – Nakon temeljite obnove kapele u Korčuli sestre su na Veliki petak imale blagoslov, a na Uskrs svečanu sv. misu u novoobnovljenoj kapeli.

4. - 6. travnja – Održana je Vjeronaučna olimpijada u Dubrovniku. U završnom dijelu nastupile su sestre zajedno s braćom novacima iz Dubrovnika sa kratkim programom prikazavši devet načina molitve sv. Dominika.

14. travnja – Preminula je naša s. Tereza Šarić, u Zagrebu, u samostanu bl. Ozane.

19. - 20. travnja - U Zadru je održan studijski dan za djelatnike pastoralne braka i obitelji pod naslovom: "Od teologije tijela do evanđelja života". Na tom susretu sudjelovale su s. Jaka Vuco i s. Barbara Bagudić.

27. travnja – Na blagdan bl. Ozane organizirano hodočašće u Kotor sa 5 autobusa iz Korčule i Vela Luke, te jednim iz Dubrovnika. Tom prigodom potpisani je dokument o pokretanju kauze za proglašenje bl. Ozane svetom.

27. travnja - U Zagrebu je proslavljen blagdan Bl. Ozane trodnevnikom, a na samu svetkovinu euharistijsko slavlje predvodio je prof. dr. Tonči Matulić.

28. travnja - do 4. svibnja – Održane su duhovne vježbe u Zagrebu koje je vodio fr. Damir Šokić, OP.

6. svibnja – Održano je hodočašće dominikanskih kruničara u nacionalno marijansko svetište u Mariju Bistrigu.

9.-16. svibnja – s. Slavka Sente boravila je u Rimu kao delegatkinja č. Majke na susretu svih poglavarica Reda DSI (međunarodne sestre dominikanke)

10. i 11. svibnja – Održan je godišnji susret sestara juniorki u Lužnici na temu: "Vjera i svjeđočanstvo života u današnjem svijetu", a predavanja je održao dr. Ivan Bodrožić. Sudjelovale su i naše sestre juniorke.

10. i 11. svibnja – S. Ana Begić održala je duhovnu obnovu u Nadbiskupijskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu.

12. svibnja – Sestre juniorke su išle na izlet u Pregradu kod naših sestara.

27. svibnja - S. Suzana Lasić i s. Dolores Munitić u Dubrovniku primile su potvrđnice o završenom teološko-katehetskom usavršavanju odgojiteljica u vjeri koje rade u predškolskim ustanovama.

31. svibnja i 1. lipnja – Održana je redovita sjednica Vijeća u Zagrebu.

1. lipnja – Vrtiči grada Zagreba hodočastili su na Mariju Bistrigu. S. Antonija Matić animirala je liturgijsko pjevanje.

7. lipnja - Preminuo je g. Josip Sučić, otac naše s. Ljubomire.

21. do 25. lipnja - Održan je 18. vrhovni zbor u Korčuli. Izabrana je nova uprava Kongregacije. Za vrhovnu glavaricu je izabrana s. Katarina Maglica. Za savjetnice su izabrane: s. Jaka Vuco, s. Antonija Matić, s. Dolores Matić i s. Estera Plavša. Za vrhovnu tajnicu je izabrana s. Blaženka Rudić, a za vrhovnu ekonomu s. Marina Pavlović.

Nadam se da ćete uspjeti odmoriti duh i tijelo u ovim ljetnim danima. Priuštite si makar malu promjenu, ako ne možete veću. Molim vas za suradnju u slanju priloga za našu web stranicu ili za najavu događanja. Svima vam čestitam svetkovinu našeg sv. oca Dominika moleći da nas iznova obuzme njegov žar za spasavanjem duša.

26. lipnja – Po završetku rada Vrhovnog zbornice sestre sudionice su hodočastile bl. Ozani u Kotor.

28. lipnja – S. Barbara Bagudić i kandidatice Mirna Bosnić i Katarina Rašić doobile su priznanje od škole i grada za osvojeno drugo mjesto na županijskom natjecanju iz vjeronauka.

29. lipnja – Preminuo g. Jakov Đuderija, brat s. Jordane

30. lipnja – S. Diana Baćak i s. Marinela Rukavina išle su Klopče na proslavu obljetnice ministarstva koju su slavili p. Drago Kolimbatović i p. Pero Jurić.

30. lipnja do 10. srpnja – S. Maja Karmela Strižak i s. Ivana Pavla Novina imale su u Dubrovniku duhovnu pripravu za doživotne zavjete uz predavanja p. Ante Kovačevića i č. majke Katherine Maglica.

6. srpnja – U samostanu sv. Martina u Splitu održana je prva sjednica Vijeća u novome stavu.

20. srpnja preminuo g. Stjepan Tkalčec, djed s. Sare

21. srpnja, u samostanu Svetih anđela čuvara, u Korčuli, službu priore preuzeila je, od s. Katarine Maglica, s. Blaženka Rudić.

22. srpnja preminula je g. Ruža Rudić, majka s. Blaženke

s. Blaženka Rudić, vrhovna tajnica

IZABRANO NOVO VODSTVO KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

Vrhovna poglavarica:
s. Katarina Maglica

Na 18. vrhovnom kapitulu sestara dominikanki u kući matici u Korčuli 23. lipnja s. Katarina Maglica, izabrana je za Vrhovnu glavaricu. S. Katarina je rođena u Gali kod Sinja, u kongregaciju je stupila 1966. Prve je zavjete položila 1972. a doživotne 1978. Diplomirala je hrvatski jezik i pedagogiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu; studirala je na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, te u Rimu dominikansku duhovnost.

Između ostalih služba, bila je Učiteljica novicijata, a od 1990. do 1995. prva savjetnica i tajnica svoje kongregacije, a od 1995. do 2007. godine vrhovna poglavarica. Do izbora, s. Katarina je vršila službu ekonome i priore u samostanu Andjela čuvara u Korčuli.

Novu vrhovnu upravu Kongregacije čine:

Savjetnice: s. Jakica Vuco
s. Antonija Matić,
s. Dolores Matić
s. Estera Plavša
vrhovna tajnica: s. Blaženka Rudić
vrhovna ekonoma: s. Marina Pavlović

Od srca Vam čestitamo!

Uredništvo (www.dominikanci.hr)

Ukratko o novoizabranim članicama

s. **Jakica Vuco** rođena je 5. 11. 1968. u Trilju. Prve zavjete položila je 8. 09. 1989., Vjerouči-

teljica je u OŠ *Juraj Šižgorić* u Šibeniku. Ujedno je predstojnica Katehetskog ureda Šibenske biskupije.

s. Antonija Matić, rođena je 9. 9. 1962, u Kamenskom (Tijarica). Prve je zavjete položila 8. 09. 1981. Sviračica je i katehistica u župi Krista Kralja, učiteljica juniorki, i ravnateljica *DV. Bl. Ozana*, u Zagrebu.

s. Dolores Matić, rođena je 7. 3. 1966. u Klačini, Vidonje. Prve je zavjete položila 2. 10. 1984., Bila je više godina Učiteljica novakinja, potom vrhovna tajnica, a onda i vrhovna glavarica (2008-2013).

s. Estera Plavša, rođena je 8. 9. 1946. u Otoku (Sinj). Prve je zavjete položila 3. 10. 1965. Više je godine bila Učiteljica novakinja. U Kanadi je

Vrhovni zbor pod geslom "Identitet sestre dominikanke u svjetlu nove evangelizacije". U radu Vrhovnog zbora sudjelovalo je 26 sestara.

Rad Vrhovnog zbora započeo je u petak, 21. lipnja, svečanim euharistijskim slavljem koje je predslavio fr. Mato Bošnjak, socius provincijala, koji je bio na raspolaganju za euharistijska slavlja tijekom svih dana rada. Uz njega je concelebrirao o. Jakov Mamić, OCD. Taj prvi dan bio je uvod i duhovna priprava za rad Vrhovnog zbora. Održana su tri predavanja. Prvo predavanje održao je o. Jakov Mamić na temu *Razumjeti sebe kroz Konstitucije*. Drugo predavanje održala je s. Sara Tkalčec na temu *Identitet sestre dominikanke u svjetlu nove evangelizacije*. Popodne je predavanje održao dubrovački biskup mons. Mate Uzinić na temu *Kriza identiteta u redovništvu*.

U subotu, 22. lipnja, jutarnje euharistijsko slavlje predslavio je mons. Mate Uzinić u zajedništvu s fr. Matom Bošnjakom. Na prijepodnevnoj sjednici vrhovna glavarica s. Dolores Matić pročitala je izvješće o brojčanom, duhovnom i materijalnom stanju Kongregacije u proteklih 6 godina. Vrhovna ekonomka s. Katarina Maglica pročitala je ekonomsko izvješće. Na istoj sjednici izabrane su tajnica Zbora, dvije ispitateljice i tri revizorice za ekonomsko izvješće. Na po-

provela,... Trenutno je priora u samostanu sv. Martina u Splitu.

s. Blaženka Rudić, rođena je 8. 3. 1966. u Biakovu (Subotica). Prve je zavjete položila 2. 10. 1986. Vjeroučiteljica je u Srednjoj školi u Korčuli, zborovoditeljica u katedrali sv. Marka, bila je Učiteljica novakinja, urednica web stranice, trenutno priora korčulanskog samostana.

s. Marina Pavlović, rođena je 25. 05. 1953. u Gornjoj Obodnici, Breške. Prve je zavjete položila 3. 10. 1970. U svojstvu više medicinske sestre zaposlena u DV. Bl. Hozana, više je godina bila priora zagrebačkog samostana, potom zamjenica č. majke, trenutno vrhovna ekonomka.

Dogadjaji vezani uz Vrhovni zbor

U Korčuli je od 21. do 25. lipnja održan redoviti

podnevnoj sjednici započelo se s čitanjem prijedloga poslanih od sestara.

Izbor Vrhovne glavarice

U nedjelju ujutro, 23. lipnja, svečano euharistijsko slavlje predslavio je fr. Mato Bošnjak, na kojem su sudjelovale sve sestre izbornice i cijela zajednica korčulanskog samostana. Na koncu sv. mise bio je svečani zaziv Duga Svetoga. To je bio dan izbora vrhovne glavarice.

Za novu vrhovnu glavaricu izabrana je s. Katarina Maglica. Nakon prihvatanja izbora s. Katarina je učinila i vidljivi znak prihvatanja službe u duhu poslušnosti, svojstven dominikanskom Redu – veniju. Sve sestre su se okupile u kapelu gdje su učinile veniju – znak poslušnosti i podložnosti vrhovnoj glavarici. Nakon toga časna majka je pozvala sestre na suradnju i molitvu u službi koja joj je povjerena. Na svečanom ručku riječ zahvale prethodnoj vrhovnoj glavarici i cijeloj vrhovnoj upravi uputila je s. Slavka Sente, kao i čestitku novoj vrhovnoj glavarici. Nakon ručka sestre juniorke su u kapeli izvele prigodni program.

Izbor savjetnica, tajnice i ekonome

U ponedjeljak, 24. lipnja, izabrane su vrhovne sa-

vjetnice, tajnica i ekonomu. Za prvu savjetnicu, koja je ujedno i zamjenica časne majke, izabrana je s. Jaka Vuco, za drugu s. Antonija Matić, za treću s. Dolores Matić, za četvrtu s. Estera Plavša. Za vrhovnu tajnicu izabrana je s. Blaženka Rudić, a za vrhovnu ekonomu s. Marina Pavlović.

Nakon izbornih sjednica nastavio se radni dio. Razgovaralo se o raznim prijedlozima, a odluke i preporuke Vrhovnog zbora biti će obznanjene u Aktima i dostupne svakoj sestri.

Rad Vrhovnog zbora završen je u utorak, 25. lipnja. Sestre izbornice su u srijedu, 26. lipnja, hodočastile bl. Ozani u Kotor. Tamo ih je dočekao kotorski biskup, mons. Ilija Janjić, te upoznao s poviješću katedrale i eksponatima u muzeju. Zatim je otac biskup skupa sa fr. Matom Bošnjakom slavio euharistiju u crkvi sv. Marije Koleđate, gdje se nalazi tijelo bl. Ozane.

U glavnoj misli "Identitet sestre dominikanke u svjetlu nove evangelizacije" sadržana su dva elementa: 1. IDENTITET - tko sam kao dominikanka i tko smo kao zajednica dominikanki, te 2. EVANGELIZACIJA - što trebamo činiti, bilo da evangeliziramo sebe ili druge. Uostalom, najprije moramo sami biti evangelizirani da bismo mogli evangelizirati.

O. Jakov Mamić, karmeličanin, pokušao je izložiti viđenje identiteta dominikanke kroz

naše Konstitucije. To je bilo svojevrsno otkriće kako jedan karmeličanin govori o identitetu dominikanke. O. Mamić je otkrio definiciju dominikanskog identiteta u onome što Konstitucije definiraju kao svrhu Reda: posvećenje njezovih članova. To znači puno ostvarenje osobe i zajednice po Božjoj mjeri. A ta Božja mjera je zajedništvo osoba u Presvetom Trojstvu gdje je ljubav sadržaj i odnos među njima i prema vani, i ona se očituje u darivanju bez pridržaja. Naša svetost je sudioništvo u Božjoj svetosti. Sveti smo onoliko koliko smo unutar te Božje svetosti, koliko nas Bog zahvati, a to ovisi koliko se mi Bogu otvorimo. Svetost nije u prvom redu broj dobrih djela, molitava, odricanja – nego otvorenost Božjim zahvatima.

Naše poslanje ili evangelizaciju o. Mamić vidi u nastavku onoga što izriču Konstitucije: spasavanje duša. Tu nije definirano samo kršćanskih duša, nego svih duša, svih ljudi. Zašto? Jer je u tom izričaju sadržana vjera u neumrlost čovjekove duše, u njegovu nastanjenost Bogom, u otkupljenost svakoga čovjeka smrću Kristovom i naša spremnost da sudjelujemo u tom Božjem planu spasavanja duša. O. Mamić ističe još jedan teološki bremenit pojам koji donose Konstitucije kao svrhu naše Kongregacije: **slava Božja**. Slava Božja je Božja veličanstvenost koja

nas duboko impresionira i uvodi nas u motreњe djela Božjih. Poziva nas na klanjanje Bogu koji je tako raskošan u svojim stvorenjima, osobito u čovjeku. Dominikanka vidi da je **pozvana** radi slave Božje, **osmišljena** slavom Božjom i **poslana** pronositi slavu Božju.

U izgradnji identiteta, a to je svetost, o. Mamić je uočio tri "mjesta" nastajanja dominikanke:

1. život u zajednici,
2. život s Riječju u Crkvi i
3. rad u vlastitoj nutrini.

S. Sara Tkalčec izložila je svoje razmišljanje o identitetu oslanjajući se na naše geslo:

**Bogu na slavu,
Redu na ponos i
narodu na korist.**

Naš život je **na slavu Božju** ako smo trajno zاغledane u Krista i povezane s Kristom zaručnikom. Bit našeg identiteta je naše posvećenje Kristu po redovničkim zavjetima. Time postajemo znak Kristova uskrsnuća i nositeljice radosne poruke nade.

Identitet dominikanke s osvrtom na drugu riječ gesla – **Redu na ponos** – s. Sara vidi u zajedništvu kako nam govori Pravilo sv. Augustina: biti jedno srce i jedna duša. Zajedništvo znači gledati zajedno u istom smjeru i težiti prema istom cilju, radovati se različitosti drugoga i biti potpora jedni drugima. Potrebno je uvijek vraćati se na izvore, odnosno vraćati se svojim krijenima. Tijekom godina može se dogoditi da stablo prestane davati bogate i sočne plodove, pa ga treba odrezati do panja (poput masline) kako bi nikle nove mladice i upijale sokove iz korijena i opet donosile dobre i sočne plodove. Pitanje je kada odrezati stablo? Kada učiniti bitne zaokrete u životu svake pojedine osobe i zajednice?

Narodu na korist – koji je naš identitet s obzirom na poslanje? Što možemo i trebamo ponuditi u današnjem svijetu velikih i brzih promjena, moralnih dvojbi, nemira i nesigurnosti? Kako pronaći snagu i svjetlo za nove izazove? S. Sara smatra da je potrebno ojačati kontemplativnu dimenziju našeg života, radi-

Promišljanja o. J. Mamića o identitetu dominikanke.

kalnije živjeti svoje zavjete i zajedništvo i više se otvoriti potrebama svijeta kroz apostolat koji je svojstven našoj Kongregaciji.

Izlaganje mons. Mate Uzinića

o krizi identiteta

Dubrovački biskup **mons. Mate Uzinić** u svom izlaganju osvrnuo se na krizu identiteta u redovništvu. Kriza identiteta izazvana je promjenama u Crkvi i u društvu.

U Crkvi je, nakon II. vatikanskog sabora, probuđena svijest o općem pozivu na svetost, te se ona ne smatra povlasticom redovnika. Svi laici su pozvani izgrađivati Crkvu i služiti drugima u djelima koja su do tada pretežno činili redovničke osobe. Ovim se u krizi našlo osobito žensko redovništvo.

S društvenim promjenama u novije vrijeme kršćanstvo prestaje biti dominantna struktura, naglašava se znanstveni napredak, čovjek se stavlja u središte svega. Krizu izaziva sekularizacija, koja ima pozitivni i negativni vid. Na stojanjem da se potisne Bog iz društvenog, pa i osobnog života, kršćani su izazvani produbiti i izgrađivati osobnu vjeru.

U svim tim promjenama ostaje pitanje: Tko su redovnici? Oni su proročki znak i odgovor na glad za transcendentnim koja muči današnjeg čovjeka. Redovnici evangeliziraju samom svojom pojavom, ukoliko su prepoznatljivi vanjskim znakom (redovničko odijelo) i svjeđočenjem života.

Drugi dan rada Vrhovnog zbora 22. lipnja započeo je euharistijskim slavlјem koje je

Biskup Uzinić slavio euharistiju sa sestrama u Korčuli

predslavio dubrovački biskup mons. Mate Uzinić u zajedništvu s fr. Matom Bošnjakom. Biskup se u svojoj homiliji osvrnuo na Božju riječ ističući kako ima stvarnosti koje mi ljudi ne možemo mijenjati, kao što je vlastiti stas ili broj vlasti - tako slikovito kaže Isus u evanđelju.

U takvim situacijama treba se pouzdati u Boga i biti spreman da on po nama čini. Biskup je također ohrabrio sestre da se ne boje budućnosti bez obzira na sve ono što možda izaziva neizvjesnost i strah. Jer snaga se u slabosti usavršuje, kako to svjedoči apostol Pavao. Otac biskup je preporučio da sestre budu otvorene poticajima Duha Svetoga i zaželio svima Božji blagoslov.

Sestre su nastavile svoj rad tijekom dana sagleđavajući proteklih šest godina kroz različite aspekte te započele razmatranje novih prijedloga za budućnost.

s. Blaženka Rudić

Sudionice Vrhovnog zbora hodočastile u Kotor

Po završetku svoga redovitog 18. vrhovnog zbora sestre sudionice pošle su u srijedu, 26. lipnja, u Kotor na hodočašće bl. Ozani. U ovoj godini kada je pokrenut proces za proglašenje svetom sestre su na poseban način stavile pod njezinu zaštitu rad Vrhovnog zbora te na kraju željele preporučiti njezinu zagovoru sve odluke i sve potrebe svojih zajednica, ali i mnogih ljudi koji su se preporučili u molitve.

Sa sestrama je pošao fr. Mato Bošnjak koji je s ljubavlju i otvorenosću bio na raspolaganju sestrama kroz protekle dane. U Kotoru je sestre

srdačno primio biskup mons. Ilija Janjić, te im ukratko predstavio povijest kotorske katedrale i eksponate u muzeju.

Zatim je biskup u zajedništvu sa fr. Matom i sestrama slavio euharistiju u crkvi sv. Marije Milosne u kojoj se nalazi tijelo naše Blaženice. U svojoj homiliji biskup je povezao starozavjetno čitanje o praocu Abrahamu sa bl. Ozanom. Kao što je Abraham u vjeri poslušao Božji glas i krenuo iz svoje sigurnosti na put u nepoznato tako je i bl. Ozana iz svojega rodnog sela, gdje je u viđenjima susrela Krista, krenula u grad Kotor i tu se posvetila. Nakon euharistijskog slavlja sestre su u ostale u tišini iznoseći svoje molitve i preporuke kod oltara na kojem počiva neraspadnuto tijelo Blaženice.

ČESTITKE NOVOIZABRANOM VODSTVU KONGREGACIJE

ČESTITKA BISKUPA UZINIĆA

Dubrovački biskup mons. Mate Uzinić, predsjednika Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, uputio je čestitku s. Katarini Maglica povodom izbora za vrhovnu glavaricu Sestara dominikanki Kongregacije svetih Andjela Čuvara u Korčuli.

„Po treći put preuzimate službu vrhovne glavarice zbog čega vjerujem da je to znak poštovanja i priznanja onoga što ste kao vrhovna glavarica činili kroz dva mandata u razdoblju od 1995. do 2007.,“ piše u čestitki mons. Uzinić. Biskup također čestita i novoizabranoj upravi Kongregacije: zamjenici vrhovne glavarice i prvoj savjetnici s. Jaki Vuco, drugoj savjetnici s. Antoniji Matić, trećoj savjetnici s. Dolores Matić, četvrtoj savjetnici s. Esteri Plavša, vrhovnoj tajnici s. Blaženki Rudić, te vrhovnoj ekonomi s. Marini Pavlović.

ČESTITKA PROVINCIJALA FR. ANTE GAVRIĆA

Drage sestre,

čestitajući, novoj Časnoj Majci, s. Katarini, želim Dominikovu otvorenost Riječi, njegovu spremnost da ga Riječ povede u novo, njegovu odvažnost u navještanju Riječi, kako to Krist i traži od svojih učenika u Evandelju te onu majčinsku duhovnost svete Katarine Sijenske, koja hrabro, snažno i iskreno ljubi Krista i Crkvu.

A sve to u vidu onoga što ste izabrale za temu ovoga 18. Vrhovnog zbora: "Identitet sestre dominikanke u svjetlu nove evangelizacije". Koristim prigodu da i bivšoj Časnoj Majci, sestri Dolores, u ime Provincije zahvalim na suradnji u apostolatu u proteklim godinama njezine službe na čelu Kongregacije.

Časnu Majku i sve vas, drage sestre, okupljene na Vrhovnom zboru, pratim molitvom da vam Gospodin dadne duha hrabrosti, snage, ljubavi i razbora da, naslijedujući Dominika i Krista, ostvarujete poslanje povjerenog Kongregaciji te u zajedničkoj, prepoznatljivoj suradnji s braćom dominikancima, nastavite davati svoj doprinos u novoj evangelizaciji. Molim posebno zagovor bl. Ozane Kotorske, u ovoj godini kada je pokrenut postupak za njezinu kanonizaciju.

Uz bratski pozdrav Časnoj Majci s. Katarini i svim sestrama u sv. Ocu Dominiku,

Fr. Anto Gavrić, OP provincial Hrvatske dominikanske provincije

Mnogopoštovana Časna Majko!

Saznavši da ste na 18. vrhovnom kapitulu Sestara dominikanki, održanom u kući matici u Korčuli, nakon dvaju mandata u razdoblju od 1995. do 2007. godine, dana 23. lipnja 2013. ponovno izabrani za vrhovnu poglavaricu Sestara dominikanki Kongregacije svetih Andjela Čuvara, srdačno Vam čestitam na izboru te Vama i suradnicama u novoj upravi želim obilje Božjeg blagoslova u služenju svojim sestrama i upravljanju Družbom, kako biste svojim redovničkim životom svjedočile ljepotu Evandelja.

Na Vas i sve sestre dominikanke Kongregacije svetih Andjela Čuvara rado zazivljem blagoslov Trojednog Boga te zagovor Marije Majke Crkve, svetog oca Dominika i blaženog Alojzija Stepinca. Kardinal Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup i metropolit

Poštovana sestro Katarina!

Čestitam Vam što ste voljom svojih sestara, u čemu prepoznajemo volju Božju, izabrana na odgovornu službu vrhovne glavarice u družbi sestara dominikanki Kongregacije svetih Andjela Čuvara. Čestitam i svim vašim izabranim suradnicama. Posebno smo ponosni da je među njima i časna sestra Jakica, dugogodišnja članica starog dominikanskog samostana na šibenskoj Gorici.

Želim Vam ponajviše duha mudrog i poniznog služenja, da bi u ovim izazovnim vremenima dosljedno i ustrajno živjele Crkvu slijedeći i živeći karizmu svoga svetog Utemeljitelja. Želim da budete u Istini prepoznatljivi svjedoci i ustrajne nositeljice Kristov spasenja narodu iz kojeg ste nikle, u kome živate i kome ste poslane. Ili kao je to zaželio vaš veliki obnovitelj, o. Miškov, iz šibenskog Zlarina: "BOGU, REDU I NARODU"

Bog blagoslovio vas, sve vaše sestre i sva vaša djela. Molim za vas i preporučam se u vaše molitve. Pozdrav u Gospodinu!

Ante, biskup šibenski

Poštovana novoizabrana provincijalna glavarice,

Vrhovna uprava Kongregacije svetih Andjela Čuvara na XVIII. vrhovnom zboru 23. lipnja imenovala je Vas s. Katarina, za provincijalnu glavaricu Kongregacije sestara dominikanki svetih Andjela Čuvara, a za Vaše savjetnice imenovane su s. Jaka Vuco, s. Antonija Matić, s. Dolores Matić i s. Ester Plavša. Također, imenovane su tajnica provincije s. Blaženka Rudić i ekonoma s. Marina Pavlović.

U ovo vrijeme kada nas Duh Sveti na svakom koraku potiče na sve zauzetiju ljubav prema bratu čovjeku i to osobito onome u najvećoj potrebi, karizma sv. Dominika nanovo nam postaje bliza. U vjeri da ćete ostati vjerne Kristu, njegovoj Crkvi i karizmi sv. Dominika, Vama s. Katarina s već velikim iskustvom vođenja Kongregacije sestara dominikanki i Vašim njabližim suradnicama čestitam na imenovanju i zazivam obilje Božjeg blagoslova na Vas i sve Vaše sestre po zagovoru bl. Ozane Kotorske. S. Dolores Matić upućujem izraze zahvalnosti za šestogodišnju duhovnu suradnju.

Mons. Ilija Janjić, biskup kotorski

Poštovana s. Katarina!

Kao predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, uz dopredsjednicu s. Jasnu Lučić, koristim prigodu čestitati Vam na izboru za vrhovnu glavaricu hrvatskih sestara Dominikanki. Neka Vas Gospodin vodi u obnašanju odgovorne službe autoritetom poslušnosti u Vašem Redu i Crkvi u Hrvata.

Zahvaljujem Vašim sestrama na zauzetosti u posvećenom životu koji nam je u srcima. srdačno Vas pozdravljuju u Gospodinu

o. Vinko Mamić, predsjednik HKVRPP i
s. Jasna Lučić, dopredsjednica

Mnogopoštovana časna majko s. Katarina!

U ime hrvatskog katoličkog sveučilišta i svoje osobno, os srca Vam čestitam na izboru za Vrhovnu glavaricu.

Neka Vas Gospodin u Vašem poslanju ispunji obiljem svoga blagoslova i neka po Vašoj molitvi, radu i služenju Vaša Kongregacija raste na dobro Crkve i hrvatskog naroda.

Srdačno Vas pozdravljam i preporučam naše Sveučilište u Vaše molitve!

dr. sc. Željko Tanjić, rektor

Draga s. Katarina!

S radošću smo primili vijest o Vašem ponovnom izboru za vrhovnu glavaricu sestara dominikanki.

Želeći Vama i svim članicama nove vrhovne uprave obilje Božjeg blagoslova i mudrosti u odgovornoj službi koju ste prihvatile, molimo da praćene zagovorom sv. Dominika i svih svetih zaštitnika spremno odgovorite potrebama vremena za dobro vaše Kongregacije i cijelog hrvatskog naroda.

U ime sestara milosrdnica Provincije Nauještenja Gospodinova i svoje osobno od srca Vam čestitam.

s. M. Radoslava Kevo, provincijalna glavarica

Poštovana s. Katarina,

čestitam na povjerenu kojega Vam je Gospodin opet iznova iskazao preko sestara povjerivši Vam službu vrhovne poglavarice u ovom novom razdoblju.

U duhu onoga što ste izabrale za temu vašeg 18. vrhovnog zbora: "Identitet sestre dominikanke u svjetlu nove evangelizacije", neka Vama i novoizabranoj upravi Gospodin dobrostivo otkrije nove putove kojima želi povesti Vašu Družbu, a Kristov Duh bio Vam vođa na tom putu.

U ime sestara franjevki od Bezgrešnog začeća iz Dubrovnika od srca Vas pozdravljam želeći puninu MIRA i DOBRA!

s. Ružica Barić, vrhovna poglavarica

Mnogopoštovana časna Majko!

Radujemo se i izražavamo najsrdačnije čestitke što su Vam sestre na 18. vrhovnom zboru iskazale povjerenje izborom za vrhovnu poglavaricu Kongregacije. Vama i svim članicama vrhovne uprave želimo i molimo Božji blagoslov da po vašoj molitvi, radu i služenju Kongregacija raste i svjedoči Božje kraljevstvo na radost Crkve i našeg naroda.

Neka Vas u svim pothvatima vodi Duh Sveti, pomogne zagovor Majke Božje i sv. oca Dominika.

U ime Družbe sestara franjevki od Bezgrešne i osobno želi uz poštovanje i pozdrav MIR I DOBRO!

s. Zdravka Gverić, vrhovna poglavarica

Poštovana i draga s. Katarina!

Radujem se što Vam u ime Školskih sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije Precistog Srca Marijina i u svoje osobno ime mogu čestitati na povjerenu koje Vam je zajednica iskazala izabравши Vas za vrhovnu glavaricu sestara dominikanki.

Neka Vas prati Duh mudrosti kako biste mogli u duhu vlastite karizme s potpunom zauzeću svjedočiti Krista i radosno živjeti evanđelje.

S poštovanjem Vas pozdravljam želeći mir i dobro od Gospodina.

s. Ivanka Mihaljević, provincijska predstojnica

Mnogopoštovana sestro Katarina!

S radošću smo primile vijest o izboru nove Vrhovne uprave u Vašoj Družbi.

Vama i Vašim savjetnicama od srca čestitam i molim od Gospodina blagoslov i radost u novom poslanju koje Vam je povjerila Vaša zajednica. Neka Vas na putu služenja u svetoj Crkvi nadahnjuje Duh Sveti, prati zagovor nebeske Majke Marije i vašeg zaštitnika sv. Dominika.

Vas i sve članice Vrhovnog vijeća toplo pozdravlja u Malom Isusu i Mariji
s. M. Radoslava Radek, vrhovna glavarica

Poštovana s. Katarina!

Prigodom Vašega izbora za vrhovnu glavaricu Družbe, Vama i svim članicama Vrhovne uprave, upućujem srdačne čestitke! Molim Gospodina da vam bude blizu i daruje vam potrebne milosti da biste mogle predano služiti svojim sestrama u poučljivosti Duhu.

Pratio Vas zagovor sv. Dominika i bl. Ozane Kotorske, da biste prožete duhom Evanđelja,

vršile svoje poslanje u današnjem svijetu koji je potreban odvažnih navjestitelja.

U ime zajednica Klanjateljica Krvi Kristove s poštovanjem Vas pozdravljam.
s. Ana Marija Antolović, regionalna poglavarica

Poštovana s. Katarina,

Gospodin Vam dao mir.

Radujem se vašem izboru za službu Časne Majke Sestara dominikanki Kongregacije svetih Andjela Čuvara sa sjedištem u Korčuli.

Znam da Vam je služba teška i odgovorna, posebno u ovim (ne)prilikama u kojima se nalazimo. Htjeli bismo put uspješnosti; bez križa. Papa Franjo reče da to ne ide. Učitelj je naš put, istina i život. Ostaje nam koračati u snazi Njegova časa.

Hvala Vama i Vašim sestrama za dobro koje činite Crkvi u Hrvata. Nadamo se da će Gospodin providjeti i tamo gdje nas pritišće nemoć.

Vama s. Katarina i vašim suradnicama želim plodonosno služenje – u svjetlu Evanđelja. Neka Vas Duh Oca i Sina usmjerava, čuva i prosvjetljuje.

Dobro Vam u bratstvu i prijateljstvu sv. Dominika i sv. Franje.

fra Andrija Bilokapić, provincial franjevačke Provincije sv. Jeronima

Poštovane i drage sestre dominikanke,

čestitamo na vašem izboru nove časne majke s. Katarine Maglica. Neka joj Bog pomogne da u zajedništvu iskoristimo vrijeme koje nam je na raspolaganju za ono zbog čega i jesmo na ovom svijetu kao propovjednici radosne vijesti.

Puno pozdrava i dobrih želja od braće i sestara iz samostana Kraljice svete krunice u Zagrebu.

Alojz Ćubelić, prior

Draga s. Katarina,

radujemo se što su Vam izbornice 18. generalnog kapitula sestara dominikanki u Korčuli tijekom jutra iskazale povjerenje te Vas izabrale

za vrhovnu poglavaricu. Od srca Vam čestitamo! Pratit će Vas i naša molitva da Vam bude na pomoć svjetlo i snaga Duha Svetoga.

Uz bratski pozdrav u sv. ocu Dominiku
Braća iz samostana bl. Augustina Kažotića
iz Zagreba

Sestre dominikanke,

Netko nekada reče: "Dužnost može puno, ljubav kudikamo više". Vjerujemo da će ovo drugo prevladati i voditi novoizabrano vrhovnu poglavaricu. Iskrene čestitke s. Katarini, Kongregaciji i dominikanskoj zajednici u Hrvatskoj. Sretno i s Božjim blagoslovom!

Fra Pero Jurić, OP

Draga č. majko s. Katarina,
Snaga Duha Svetoga pratila svako nastojanje
i sav rad u službi Kongregacije! Molitvom Vas
pratimo i čestitamo!

s. Mirka i s. Ivana, Montreal

Poštovana s. Katarina,
Čestitamo Vam na ponovnom izboru za odgovornu dužnost Časne majke Kongregacije. Ponosni smo što smo Vaši prijatelji! Neka Vam dragi Bog da snage i zdravlja na dobrobit svih sestara i hrvatskoga puka!

Vaša obitelj Podravec Dražena i Slavice

Draga moja s. Katarina,

Od srca ti čestitam i želim da tvoj projekt bude živjeti za druge kao i do sada, a Bog neka udijeli snagu i zdravlje u toj odgovornoj službi, služenja. Meni je drago, a tebi hvala što si to prihvatala na svoja ramena.

Mislim na tebe i pratim te molitvom,

tvoja s. Goreti

U ime redovnica samostana sv. Katarine Sijenske u Splitu te naše osobno ime, zahvalni smo Trojednomu Bogu povodom Vašeg izbora za časnu majku.

Neka Vas na Vašem putu prati Božji blagoslov i zagovor Blažene Djevice Marije – Majke, kao i zagovor sv. Dominika i sv. Katarine kao i svih svetih Dominikanskog reda.

Pratit ćemo Vas svojim molitvama, a sinovski se preporučujemo u Vaše.

don Mijo Grozdanić, župnik,
don Tvrko Beus, župni vikar,

časne sestre samostana sv. Katarine u Splitu

Draga Časna Majko,

Radujem se vašem izboru. Divim se vašoj požrtvovnosti. Mislim da nemate nikakvih iluzija o ovoj službi. Uz tako ozbiljne zdravstvene probleme vi ste je velikodušno prihvatali. Hvala vam! Dragi Bog vam dao snage i bio vam na pomoći. Preporučujući vam se u molitve i puno vas pozdravlja zahvalna vam

s. Imelda

Draga s. Katarina,

Primili smo vijest da ste izabrani za novu vrhovnu glavaricu Kongregacije sv. Andjela Čuvara.

Tom prigodom želimo Vam izraziti naše čestitke uz zagovornu molitvu sv. Anđelima Čuvarima, sv. Dominiku, sv. Katarini i bl. Ozani Kotorskoj da vam izmole od Gospodina obilje blagoslova, zdravlja i strpljenja u obnašanju ove odgovorne službe.

Uz bratski i sestrinski pozdrav u sv. Ocu Dominiku,

Braća i sestre, Dubrovnik – Gruž

Čuli smo radosnu vijest. Ne znamo koliko je tebe obradovala. Vjerujemo da vjeruješ u našu iskrenu čestitku, ali još više u našu pomoći kroz molitvu, a ponajviše u svoju vjeru u ljubav i snagu Božju!

Braća i sestre iz Splita

Draga s. Katarina,

sa radošću smo primili vijest o Vašem izboru za Časnu majku naše Kongregacije sestara dominikanki!

Sestre Vam opet povjerište iznimno časnu službu koja traži i nesvakidašnju požrtvovnost, predanje, ljubav...

Neka Vam Gospodin umnoži darove Duha Svetoga da vrijeme koje je pred Vama bude ispunjeno Njegovom prisutnošću i vodstvom da bi Vaša služba Časne majke za Kongregaciju bila plodonosna, a za Vas samu spasonosna.

Čestitajući Vam na ovom izboru i iskazanom povjerenju, svjesni smo i tereta koje ono nosi sa sobom, zato ćemo Vas molitvom i svakom potrebnom pomoći pratiti u Vašoj službi!

Vaša braća iz Bola:
p. Damir Šokić, p. Ivo Plenković,
p. Eugen Bižaca

Čestitamo od srca novoizabranoj časnoj majci Katarini uz želju da Vas služi dobro zdravlje, optimizam i polet uz molitvu da u svakom trenutku budete otvorena Božjoj mudrosti, milosti i jakosti uz obećanje da ćemo biti uz vas i s vama u izgradnji Kraljevstva Božjega u našim zajednicama, u Crkvi Božjoj i u cijelom svijetu.

Vaše sestre iz zagrebačkog Trnja

č. Majci Katarini,

Iskrene sestrinske čestitke na hrabrosti i predanje u službu Kongregacije! Neka se slavi Gospodin, naša dominikanska obitelj i naša Kongregacija po Vašoj žrtvi i predanju u Očevu volju. Slava Gospodinu!

Duh Sveti sa svojim darovima neka bude Vaša snaga i svjetlo na stazi Vaše odgovorne službe. U duhu poslušnosti prate Vas molitvom i pozdravljaju Vas Vaše sestre iz samostana sv. Martina, Split

Draga s. Katarina,

Od srca Vam čestitam na ponovnom izboru za Vrhovnu poglavaricu sestara i želim Božji blagoslov u životu i radu. Bratski pozdrav Vama i svim sestrama okupljenim na kapitulu.

p. Stipe Jurič, OP

Poštovana i draga s. Katarina,

od srca čestitam na izboru i želim Vam stalnu Božju potporu u novom poslu i odgovornosti.
Uz srdačan pozdrav,

p. Nikola Mioč OP

Poštovana Majko i draga sestro Katarina!

Procitah na web stranici naše provincije Vaš ponovni izbor za vrhovnu poglavaricu Kongregacije sv. Andjela Čuvara na kapitulu u Korčuli. Procitah i razveselih se jer znam koliko značite i vrijedite, koliko ste dali Kongregaciji i koliko ćete još dati u budućnosti. Neka bude sretno i neka Božji blagoslov, zagovor sv. oca Dominika i naših svetih prati svaki Vaš korak na dobrobit ne samo Vaše Kongregacije nego i cijelog dominikanskog reda. Znajte da nećete biti sami. Pratit će Vas molitve svih nas! S poštovanjem i bratskim pozdravom u sv. ocu Dominiku.

Odani o. Stjepan Krasić

Poštovana časna Majko Katarina!

Pridružujem se radosti cijele Kongregacije što je Duh Sveti odabrao preko sestara sabranih na izborni skup, Vas za vrhovnu poglavaricu Kongregacije sv. Andjela Čuvara. Iz punine srca čestitam Vama, časna Majko, na dobivenom povjerenju sestara i želim uz dobro zdravlje blagoslovljeno i uspješno služenje Kongregaciji, cijeloj dominikanskoj obitelji, crkvi i hrvatskom narodu!

p. Ljudevit Josip Jeđud

Poštovana Časna majko Katarina!

Iskreno vam čestitam na izboru i povjerenju koje vam je dala vaša zajednica da kao Vrhovna poglavarica vodite časnu Družbu sestara dominikanki u Hrvatskoj.

Neka vas na tom putu prati Božji blagoslov, blagoslov naše nebeske majke Čudotvorne Gospe Sinjske i zagovor vašeg utemeljitelja svetog Dominika.

Od srca vam želi fra Antonio Mravak

Draga s. Katarina,

Htjela sam napisati "časna prioro", ali ne bi mi to uzeli kao veliku grešku. Novost je došla i do mene o Vašem trećem mandatu. Evo, putem ovog maila bih Vam želila čestitati i zaželiti Vam da uvijek budete otvoreni vodstvu Duha Svetoga i neka Vas prati zagovor Blažene Djevice Marije i sv. Katarine Sijenske. Preporučam se u Vaše molitve!

Vaša Mirna

Draga s. Katarina,

Sa velikom radošću Vam čestitam na ponovnom izboru za časnu majku. Neka Vas Bog blagoslovi i čuva po zagovoru sv. Dominika.

Vinko iz Bola sa obitelji

I Bog je velik jer zna providit najbolje ljude za svetu dužnost i veliku žrtvu. Iskreno čestitamo! Obitelj Zenčić Helene i Matić Petra

Draga č. Katarina,

Čestitamo Vam povodom izbora za časnu majku. Želimo Vam obilje Božjega blagoslova po zagovoru sv. oca Dominika.

Uvijek zahvalna obitelj Batinić

Svim dragim časnicama naše nove uprave te svakoj pojedinačno sestrinske čestitke. Zagovor

sv. Dominika, sv. Andjela Čuvara, zaštita Kraljice svete krunice neka vas vode, prate, savjetuju u vašoj službi na dobro naše Kongregacije, Reda i domovine.

Prateći vas molitvama uz čestitke i sestrinske pozdrave sa vama su vaše sestre iz samostana sv. Martina, Split

Drage naše novoizabrane sestre savjetnice!

Razmišljajući o novoizabranoj Majci i njezinim savjetnicama, padaju nam na pamet Isusove riječi: "Ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas, da idete i rod donosite i rod vaš da ostane".

Vjerujemo da vaš izbor nije samo plod dogovaranja ili pak nekih zakulisnih igara, nego je on ponajviše plod nadahnuća Duha, koji obnavlja lice zemlje.

Izabrane ste da budete sestre sestrama. Naše vas sestre skupštinarke izabraše, vjerujući da u svjetilkama vašim ima dovoljno ulja; da ne idete ususret ni Zaručniku, ni sv. Dominiku ni sv. Katarini, praznog srca!

Još jedanput čestitamo s. Katarini na izboru, kao i njezinim savjetnicama: Jakici, Antoniji, Dolores i Esteri. Čestitamo i vrhovnoj tajnici Blaženki, uz želju da ne odaje tajne ili (ne daj Bože) prodaje tajne! Čestitamo i s. Marini na izboru za ekonomu, uz iskrenu želju da u podrumima Kongregacije ne ponestane vina, tako da s. Katarina, poput Marije ne mora stalno opominjati, govoreći: Vina nemaju!

Sestre dominikanke i braća dominikanci Split

Čestitamo i radujemo se novoizabranim članicama Vrhovnog vijeća, a osobito što su među njima – mislimo i na vrhovnu ekonomu – i dvije "trnjanske ruže". Molimo još više da sve zajedno mudrošću Duha Svetoga promiču dobre poteze i odluke za cijelu Kongregaciju.

Vaše sestre iz Trnja

Draga s. Katarina,

Želim Vam uspješan i plodonosan rad u Vašem novom poslu. Nek Vam Bog da snage. Iskreni pozdrav od Pave, Ivke i Lukrecije

Poštovana i draga č. Majka Katarina!

Skupa sa svim Vašim sestrama radujem se Vašem reizboru. Kako se tek vesele Vaše sestre! Pratio Vas i nadalje uspjeh i Božji blagoslov. Vaša u Kristu s. Berhmana Nazor

Draga Katarina,

prepostavljam da si ovih dana obasuta ne samo čestitkama nego i mnogim poslom, a slutim i brigama.

Stoga nisam želio te gnjaviti ni s čestitanjem povodom ponovnog povjerenja sestara koje su te izabrale za časnu majku. (Na sam dan izbora pokušao sam telefonski doći do tebe... ali sam brzo odustao: ta i tiho se može čestitati i molitvom pratiti!)

Neka ti je blagoslovljeno, sa željom za što više dobrih i nesebičnih suradnica. Ako u bilo čemu mogu pomoći, rado ti stojim na raspolaganje. Možda se uskoro i vidimo - u prvoj polovici kolovoza sam već tradicionalno kod mame u Košutama.

Bilo bi mi drago ako bi susret bio moguć.

Svako dobro i srdačno subratski,

Frano OP

Hvaljen Isus i Marija!

Poštovana s. Katarina, od svojih sestara Dominikanki u Virju primio sam vijest da se postali Časna Majka. Nosim Vas u svojim molitvama i molim za Vas da Vas Gospodin vodi snagom svoga Svetoga Duha. Čestitka i zazivam Božji blagoslov na Vas! vlc. Ivica Bačani, župnik u Virju

Hvaljen Isus i Marija!
Cijenjena čs. Majko, od srca vam čestitam na izboru za č.s. Majku. Vi ćete biti drugi "Šimun Cirenac" što pomaže Isusu križ nositi. Molila sam se za vas do sada, a od sada ću još i više jer treba imati snage u današnje vreme teži križ poneti uz poteškoće koje nisu male.

Iskreno vas pozdravlja i želi svako dobro od Gizele i njene obitelji.

Draga s. Katarina!

Nešto listam i nađoh nešto što me iskreno obradovalo! Čitam i trljam oči: Bože, sestra Katarina Časna Majka!

Prvo što mi je palo na pamet bilo je da si zdrava, ozdravila! Super! Bogu hvala!

Druge, što mi se nadovezalo jest da sam odavno u pravu što Te doživljavam kao ne samo dobru i odgovornu već i kao svetu sestruru! Eto, to su prepoznale i potvrdile Tvoje sestre!

E, ovo mi je uljepšalo današnji dan! Super. Čestitam! Želim Ti dobro zdravlje da mogneš opravdati povjerenje!

Želim Ti da nastaviš širiti svoju dobrotu, kako bi Zajednica sestara dominikanki bila zajednica svetih sestara!

Iskren pozdrav.

Fra Velimir

Bogatstvo čovjeka je njegovo srce. Od srca vam cestitaju i mole se za vas

Masa

Mikele Mario i Martina.

Iskrene čestitke s. Katarini Maglici novoizabranoj vrhovnoj poglavarici Kongregacije sv. Anđela čuvara u Korčuli! Srdačno vaše sestre iz Dominikanske obitelji u Vela Luci!

TI SI OZANO ... PONIZNA KĆER SVETOG DOMINIKA

Ne prepustajte se očaju. Mi smo narod Uskrsa i Aleluja je naša pjesma. (Ivan Pavao II)

POKRETANJE KAUZE ZA KANONIZACIJU BL. OZANE KOTORSKE

Na blagdan bl. Ozane, u subotu 27. travnja, službeno je započet proces za njezinu kanonizaciju. Premda je narod štovao našu blaženicu već za njezina života, a osobito nakon njezine smrti, službeno je pokrenuo proces za njezinu beatifikaciju o. A. M. Miškov još 1905. godine. Nije, nažalost dočekao taj trenutak jer se proglašenje dogodilo tek 1927. dakle, čest godina nakon njegove smrti.

Povodom pokrenutog procesa za Ozaninu kanonizaciju, s. Dolores Matić, vrhovna poglavarica, uputila je sestrama naše Kongregacije, 8. travnja, pismo sljedećeg sadržaja:

Drage moje sestre,

U ovoj devetgodišnjoj pripravi za Jubilej 800. godišnjice potvrde Reda, neizmjerna mi je radost obavijestiti vas da će na sam blagdan bl. Ozane Kotorske, 27. travnja 2013., mons. Ilija Janjić kotorski biskup službeno proglašiti otvorenim proces kanonizacije, tj. kauze za proglašenje svetom naše sestre, dominikanke, blažene Ozane Kotorske. Tog dana će se slaviti svečana Euharistija u 11 sati u katedrali sv. Tripuna gdje će tri dana ranije biti prenešen sarkofag s tijelom blažene Ozane. Naša Kongregacija svetih Andjela Čuvara i Hrvatska dominikanska Provincija Navještenja Bl. Djevice Marije potpisat će tog dana i službeni dokument o suakterstvu u kauzi kanonizacije. Sestre naše Kongregacije od samih početaka su njegovale pobožnost i utjecale se zagovoru te drage blaženice. Već u temeljima osnivanja Kongregacije kada je Otac A. M.

Miškov slao dopise Svetoj stolici u Rim, navodio je upravo bl. Ozanu kao članicu i sestraru naše Zajednice koja je iz naših redova i „prava sestra naših sestara, a u gradu Kotoru se štuje ko' svetica“. Kroz to vrijeme je istraživao njen život i herojske kreposti, pa je pokrenuo kazu za beatifikaciju. Zbog tadašnjih teških ekonomskih i ratnih prilika, postupak se teško privodio kraju. Tek u prosincu 1927. godine papa Pio XI. proglašava je blaženom.

Ovogodišnje slavlje i početak kauze za kanonizaciju divno se uklapa i s proslavom 520. obljetnice od njenog rođenja.

Blažena Ozana je zablistala ljepotom svoje duše u vremenima teških prilika u Crkvi i društveno političkih prilika u društvu.

Kriza vjere rasla je u to vrijeme brzinom svjetlosti.

I danas su ponovno teška vremena: kriza identiteta, vjerske krize, ratovi i nemiri u društvu, ekumenske podjele koje još uvijek nagrizaju Kristovu Crkvu.

Ozana je poput svetog Dominika živjela za Boga i za čovjeka.

Njezine kreposti i vrednote vjere, ljubavi, dobrote, jednostavnosti, i milosrđa traže sedanas možda više nego ikada. Trudimo se, sestre, poput naše blaženice, prepoznavati Božje tragove u svemu stvorenom i širiti Njegovo milosrđe svima do kojih dopiremo bilo mislima ili životom. Molimo zagovor bl. Ozane za sebe, za našu Zajednicu za našu Domovinu i čitav svijet. Neka Njezinim zagovorom Kristova Crkva zablista jedinstvom u vjeri, nadi i ljubavi kako bi se naša blaženica što prije pridružila zajednici Svetih u Nebesima. Probudimo vjeru, izmolimo čudo i uskoro ćemo našu sestraru službeno nazivati svetom.

Neka nam svima izmoli kreposti koje su krasile njen život.

Vaša u Kristu i sv. Dominiku,
s. Dolores Matić, OP vrhovna glavarica

HODOČAŠĆE BL. OZANI U KOTOR

Blagdan bl. Ozane ove godine iščekivan je i proslavljen s posebnom radošću u svim našim dominikanskim zajednicama, a osobito u Kotoru, gradu koji s ponosom čuva neraspadnuto tijelo bl. Ozane. U Kotor su toga dana, 27. travnja, pohrlile sestre i braća dominikanci i mnogi vjernici koje su oni pozvali i potaknuli na hodočašće bl. Ozani prigodom početka procesa za proglašenje svetom.

Na hodočašće su sa sestrama pošli vjernici iz Korčule, Žrnova, Lumbarde, Račića, Orebića, Vela Luke i Dubrovnika. K tome još i jedan autobus umirovljenika iz Lumbarde koji su u svoj dvodnevni program boravka u Kotoru uvrstili i sudjelovanje na misi u katedrali. Sve u svemu 8 autobusa hodočasnika.

Svečano euharistijsko slavlje u 11 sati u katedrali sv. Tripuna, u koju je bilo preneseno tijelo bl. Ozane, predslavio je kotorski biskup mons. Ilija Janjić u zajedništvu sa svećenicima svoje biskupije, braćom dominikancima i svećenicima hodočasnicima. Prigodnu homiliju uputio je provincial Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, naglašavajući snagu skromne i neznatne žene koja je postigla slavu svetosti ljubeći Krista i predajući se Njemu potpuno. Iz te ljubavi crpila je milosrđe i ljubav za sve koji su dolazili na njezin prozorčić i tražili njezinu pomoć. Nakon euharistijskog slavlja pročitan je Dekret

o otvaranju procesa za kanonizaciju koji je nakon toga potpisana od kotorskog biskupa mons. Ilije Janjića, provinciala fr. Ante Gavrića i vrhovne glavarice sestara dominikanki s. Dolores Matić. Vjernici su imali prigodu vidjeti tijelo Blaženice, pomoliti se, poljubiti moći. Za mnoge od njih ovo je bila svojevrsna duhovna obnova. Uzimali su sličice s molitvom za posebnu milost koju žele izmoliti od nje, kao i molitvu za što skorije proglašenje svetom. Tijekom procesa koji će se voditi potrebno je pronaći osobe koje su se posebno utjecale bl. Ozani u zagovor te zadobile traženu milost ili osobito čudo. Bl. Ozana u svome stilu čini mala i neznatna čudesa koja možda ne smatramo izvanrednim. Neka ovo hodočašće otvoriti nove prostore milosnog djelovanja u svima koji su bili njegovi sudionici.

U KOTORU ZAPOČEO POSTUPAK ZA KANONIZACIJU BL. OZANE

U subotu, 27. travnja, svečano je proslavljen blagdan bl. Ozane Kotorske (1493.-1565.), djevice i dominikanke trećoredice.

Toga dana braća dominikanci i sestre dominikanke iz Dubrovnika, Gruža i Korčule, zajedno s redovnicama i pukom, štovateljima prve hrvatske blaženice, hodočastili su u Kotor. Posebno za ovu priliku, preneseno je njezino neraspadnuto tijelo iz crkve sv. Marije, u katedralu gdje je na Veliki Petak 1508. slušala pro-

povijed o Muci Isusovoj koja ju je toliko dirnula da je svoj život odlučila u potpunosti posvetiti Bogu kao dominikanska trećoredica.

Oko 10:30 sati stigli su u Kotor gdje ih je srdačno primio kotorski biskup mons. Ilija Janjić, koji je predvodio misno slavlje u 11 sati, u koncelebraciji s dvadesetak svećenika iz Kotorske i Dubrovačke biskupije (s generalnim vikarom mons. Petrom Palićem) te braće dominikanca. Propovijedao je provincial o. Anto Gavrić,

a asistirali su dominikanski novaci. Na misi je nazočila i gradonačelnica Kotora Marija Maja Čatović. U svojoj propovijedi o „bijeloj golubici na ljestvama“ provincijal je govorio o bl. Ozani i njezinu životu, životu snažne žene koja je svojom uvjerljivom svjedočkom riječju znala dirnuta i najtvrdja srca.

Njezina sobica uz crkvu sv. Pavla, s pogledom na katedralu, bila je mjesto gdje se spušтало samo nebo dok je Ozana, „Andeo grada Kotora“, u molitvi pred Raspelom molila za potrebe grada Kotora i njegovih stanovnika, svih ljudi koji su k njoj dolazili i tražili pomoć.

Raspeti Krist na križu bio je knjiga života, otvorena knjiga iz koje je Blaženica crpila i posebno znanje, istaknuo je provincijal. Ozana svjedoči vrijednost duhovnosti križa o kojoj je papa Ivana Pavao II. često govorio, pozivajući suvremenim svjetu da ponovno otkrije njezino značenje i otvoriti svoje srce nadi.

Provincijal je istaknuo Ozaninu ukorijenjenost u duhovnost Reda propovjednika u kojoj je Blaženica, u primjeru starije braće i sestara (posebice sv. Tome Akvinskoga i svete Katarine Sijenske) prepoznavala posebnu pobožnost prema Raspetu Kristu.

Muka Kristova je svjedočanstvo neizmjerno Božje ljubavi prema čovjeku i poticaj čovjeku da odgovori na tu ljubav. Krist na križu daje uzor svih kreposti i poziva da slijedimo njegove stope. Provincijal je pozvao sve na molitvu, po zagovoru bl. Ozane Kotorske, za mir među ljudima i narodima, na molitvu za jedinstvo kršćana i kršćanskih Crkava jer je Ozana uzor molitve za jedinstvo i zaštitnica ekumenizma.

U Kotoru je štiju kako katolički tako i pravoslavni vjernici. Propovjednik je pozvao i na molitvu za sve žene koje se nesobično angažiraju, posvuda po svijetu, za širenje Radosne vijesti. Naime, znakovit je početak kanonizacije bl. Ozane jer je to početak kanonizacije prve žene u hrvatskom narodu.

Nakon Mise pročitan je dekret kotorskog biskupa o početku postupka za kanonizaciju blažene Ozane, a dekret su potpisali kotorski biskup mons. Ilija Janjić te suakteri kauze provin-

cijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić i časna majka sestara dominikanki Kongregacije Svetih andjela čuvara s. Dolores Matić.

Usljedilo je na pokrajnjem oltaru, gdje je za tu prigodu doneseno tijelo Blaženice, čašće-nje njezinih relikvija a vjernici i hodočasnici s pobožnošću su prilazili i cijelivali relikviju moleći zagovor bl. Ozane za sebe i za sve one za koje su došli moliti zagovor „Bijele golubice“.

Suakteri kauze su Hrvatska dominikanska provincija i Kongregacija sestara dominikanki Svetih Andjela čuvara. Sva tri sudionika u kauzi toga su dana u Kotoru potpisali dokument o (su)akterstvu u kauzi te konstituirali i izabrali generalnog postulatora Reda propovjednika u Rimu Fr. Vitu Tomás Gómez OP za postulatora kauze za kanonizaciju bl. Ozane Kotorske, koji je ujedno postulator kauze za kanonizaciju bl. Augustina Kažotića.

Bl. Ozana Kotorska (Katarina Kosić), rođena u selu Relezi 25. studenoga 1493. godine – umrla u Kotoru, 27. travnja 1565., prva je hrvatska blaženica. Papa Pio XI. proglašio ju je blaženom 21. prosinca 1927., moleći njezin zagovor za **jedinstvo kršćana**. A još godine 1665. uvrštena je među zaštitnike grada Kotora i Kotorske biskupije. Nakon zajedničkog ručka i kratke šetnje po Kotoru, u 15 sati krenuli su hodočasnici autobusom za Dubrovnik, prepuni dojmova i sa željom da ponovno svrate k „Bijeloj golubici“ u Kotor. (www.dominikanci.hr)

O SPOMENDANU BL. OZANE

Bl. Ozana Kotorska – majka siromaha

U svijetu neprestanih društvenih metamorfoza i performansa, u kojem se bogatstvo sve više promiče u jedini cilj, a maštovitost i inovativnost, bez mnogo prezanja za moralnošću, u glavno oruđe prilikom postizanja toga bogatstva, prikazuje se siromaštvo kao svojevrsna ljudska nesreća i najgore prokletstvo kojim društvo može prokleti čovjeka.

Bešćutnost bogatih i samilost siromašnih, kao da čine dvije stvarnosti unutar kojih se odigrava životna predstava likova koji se bore za vlastitu egzistenciju, ali svatko na svoj način i s drugaćijim namjerama: bogati da uživaju u svome bogatstvu, a siromašni da preživljavaju svoje siromaštvo. Ne treba bježati od činjenice da je i sama Crkva nerijetko kroz povijest oblačila ruho bogatstva zaboravljujući da je "Crkva za siromahe" (papa Franjo), a ne bogata Crkva. Stoga, primjeri ljudi koji su znali u siromaštву prepoznati Kristov put, blaženstvo evanđelja, a u siromasima samoga Krista, ostaju trajna baština kršćanima kroz sva vremena na koji način treba prepoznavati i vrednovati siromaštvo i siromahe, jer siromaha svagda imate uza se (Mt 26, 11).

Kotorska blaženica Ozana Kotorska primjer je odvažne nenavezanosti na zemaljska dobra, žena koja daje siromaštву svjetlu i radosnu dimenziju u kojoj se prepoznaće prije svega ljubav i poniznost koje rađaju i razvijaju iskrene međuljudske odnose. U Ozani se oslikava bogati glas siromašnog Krista, jeka siromaha kroz povijest, a nekako kao da je danas najjača, kao da ta jeka odzvanja odbijajući se od visokih planina bogatstva nezasitnih bogataša današnjice.

Siromaštvo kotorske djevice, nije se manifestiralo tek u nekom materijalnom siromaštву, već u onom evandeoskom siromaštву duhom (usp. Mt 5, 3), siromaštvo koje čovjeka nuka da spozna kako njegova egzistencija ovisi samo o Bogu te da vlastitim snagama čovjek ne može. Po tome je Ozana majka siromaha, onih koji znaju da bez Boga ne mogu, oni koji znaju da je to njihovo bogatstvo - *raison de vivre*.

Svojim isposničkim životom, usmjereno-šću na Boga i druge, a ne na samu sebe, Ozana je bila postojana graditeljica mosta ljubavi iznad pukotina međuljudske otuđenosti, pukotina koje su u 16. stoljeću dijelile siromašne pučane od bogatih plemića, prečesto dovodeći društvo na rub netrpeljivosti i sukoba

Ozanina skrb da razumije nevolju siromašnih rezultirala je time što je svu svoju radom stečenu imovinu, razdijeljivala potrebnima, čineći upravo ono što je učinio i sveti Dominik, utemeljitelj Reda propovjednika.

Kao da se slika Ozaninog vremena pretočila u današnju zbilju koja vapi za svjedokom koji će čvrstom odlučnošću, ne tek riječima, već i djelom prionuti uz siromahe, biti most između ljudske otuđenosti i životnog smisla što ga pruža kršćanstvo. Stoga je od ne malog značaja što ove godine, na blagdan hrvatske blaženice 27. travnja, kotorski biskup Ilija Janjić pokreće službeni postupak za kanonizacijom blažene Ozane.

Suakteri u procesu kanonizacije su Hrvatska dominikanska provincija i Kongregacija sestara sv. Andjela čuvara. Taj događaj kao da još jednom podsjeća na važnost osluškivanja glasa siromaha, ali još više na to da se u liku Ozane Kotorske prepozna kako to osluškivanje ne bi smjelo biti tek pasivno osluškivanje, već djelatno prianjanje uz stvarnost koju proživljavaju siromasi današnjice.

Početak procesa za kanonizacijom Ozane Kotorske, poticaj je katoličkim vjernicima u Hrvatskoj da ne zaborave katoličku zajednicu u Kotorskoj biskupiji. Promicanjem štovanja kotorske blaženice mogao bi biti korak k djelatnjoj suradnji s Kotoranima, jer ne baš tako davno i to bijaše Hrvatska. Nekako se olako zaboravlja univerzalnost kojom je proglašena Katolička crkva, univerzalnost i sveobuhvatnost kršćanske ljubavi koja ruši sve granice koje ljudi dijele. Neka po zagovoru blažene Ozane Kotorske, a vjerujemo uskoro i svetice, majke siromaha, kršćanska ljubav prevlada među ljudima, te tako više ne bude bogat – siromah, već da svi budu jedno u Kristu Isusu! (usp. Gal 3, 28)

Ivan Gavranović, OP

Proslava blagdana bl. Ozane Kotorske kod sestara dominikanki na Trnju

Ove subote, 27. travnja 2013. godine, blagdan bl. Ozane Kotorske je svečano obilježen kod sestara dominikanki u Zagrebu. Imao sam milost biti dionikom te svečanosti. Svetu misu je predvodio velečasni Tonči Matulić, profesor na KBF u Zagrebu. Prilikom propovijedi je naglasio kako trebamo danas biti 'Crkva u svijetu' i da se ne smijemo zazidati poput Ozane, koja je provela više od 50 godina u malenoj sobici u Kotoru kao dominikanska trećoredica. Međutim, ja sam uvjeren da je Ozana, iako zazidana, bila snažno prisutna u svijetu. Naime njoj su dolazili na razgovor i po savjet i društveni i crkveni velikodostojnici. U Kotoru se ništa važno nije rješavalo a da se prije toga nije pitalo blaženu Ozanu za savjet. Pitali bi ju za pomoć jer se brzo proširio glas o njezinoj velikoj svetosti i mudrosti. Upravo ta zazidanost, što bi se danas nazvalo klauzurnom zatvorenosoću, Ozani Kotorskoj su omogućili toliku dubinu i intimu povezanosti sa živim Bogom koja je rezultirala primanjem velikih milosti i darova Božjih. Mislim da je nužna zatvorenost u smislu sabranosti, provođenja vremena u tišini i osobnoj molitvi sa Gospodinom kako bi mogli biti živa Crkva u svijetu. Ako nema kontemplacije ne može biti ni prave akcije. Ako nema duboke i iskrene molitve neće biti ni Božjih plodova u našim životima. Bez toga možemo biti u svijetu ali nećemo ništa napraviti. Sami ćemo postati poganski svijet koji ne poznaće Boga a živi u zabludi misleći kako je dobar i kako vjeruje u Boga. To se danas Crkvi i dogodilo. Htjela se pod svaku cijenu otvoriti svi-

jetu što je zapravo potrebno i dobro. Problem je nastao što se Crkva otvorila svijetu nespremna i dopustila da svijet uđe u nju i da ju zarazi svojim virusima. Otvorili smo prozore i vrata Crkve i nastao je propuh, kaos, kako bi rekao moj subrat profesor Hrvoje Lasić. Stoga potrebno je imati otvorena vrata prema svijetu ali paziti i na jednu zdravu zatvorenost kako bi sačuvali vlastiti identitet i upravo u toj zatvorenosti crpili snagu iz svete Mise, molitve, kontemplacije, studija i tišine kako bi mogli ići u svijet osnaženi i okrijepljeni Božjom snagom i milošću. Tako je i Ozana u takovoju nutarnjoj tišini, osluškivala odgovore koji su bili potrebni njezinom narodu.

Takva tišina rađa istinskom nutarnjom slobodom, slobodom Duha Svetoga koji onda nema granica i koji može djelovati na razne načine. Ozana, iako zazidana, bila je istinski slobodna u srcu. Mnogi ljudi živeći u svijetu misle da su slobodni time što mogu činiti što žele, a zapravo su veliki robovi grijeha i brojnih ispraznosti. Tako je i danas. Pitanje tko živi iza rešetaka? Da li, jedna klauzurna redovnica, redovnik ili brojni ljudi u svijetu? Puno su opasnije rešetke na srcu i duši koje su danas porobile brojne duše koje žive u ovom ideološkom svijetu prepunom zabluda i manipulacija. Ozana iako živeći iza rešetaka, pomogla je ljudima vani da postanu poput nje istinski slobodni u svojoj nutrini.

Svećenik, redovnik, redovnica ili laik mora odvojiti kvalitetnog vremena za intimnu i osobnu molitvu, u skladu sa potrebama i mogućnostima. Naravno, redovnik to treba u većoj mjeri nego li laik. Mislim da bi svatko trebao naći barem sat vremena svaki dan za kvalitetnu molitvu, tišinu, kontemplaciju, "zatvorenost" od buke svijeta, za tišinu u kojoj će Gospodin progovoriti. Pronaći najkvalitetnije vrijeme za "biti sa Isusom" kako bi mogli biti raspoloživi i sposobni biti živa Crkva u svijetu koja nije od ovoga svijeta, a opet uspješno u njemu živi i svjedoči kršćansku radost i ljubav. Kako donositi Isusa ako ne provodimo vrijeme u intimnom razgovoru s Njime?

Molitva je razgovor između dvije osobe, duše i Boga. Ako nam je Bog na prvom mjestu u životu onda je logično da s tom osobom želimo biti, provoditi vrijeme. Posvetiti joj svoje vrijeme. Darovati joj sebe. Ako to ne činimo onda lažemo i sebe i druge da nam je Bog na prvom mjestu u životu. Krista ne možemo donositi drugima ako mi sami nismo s njime. Da bi ga donosili moramo prvo sami biti oduševljeni njime. Moramo mu dopustiti da provodi vrijeme s nama i da se rodi u našoj duši kako bi

ga mogli donositi drugima. Ukoliko ne budemo crpili snagu iz kvalitetne osobne iskrene molitve, odnosa sa živim Bogom koji je osoba, te primajući ga prilikom svete mise, raspršit ćemo se, pogubiti se, sami postati svijet i nikoga nećeemo oduševiti za Krista svojim životom.

Ozana, iako izolirana od svijeta imala je veće kušnje nego ljudi u svijetu. Više o tome poslušajte u sljedećem video uratku u kojem vam donosimo razgovor sa sestrom dominikankom Slavkom Sente, koja je vrsna poznavateljica života blažene Ozane. Dojmio me se i susret i kratki razgovor sa sestrom dominikankom Otilijom koja je naglasila da ju kod Ozane najviše oduševljava toliko velika duhovnost. Rekla je kao je Ozana iskoristila veliki potencija poziva na svetost na koju smo svi pozvani. Rekla je da je Ozana dopustila Gospodinu da joj daruje tolike darove, mudrost, duhovnost i konačno svetost. Dopustimo i mi da Gospodin slično učini i s nama, ali naravno na originalni način, jedinstven baš za svaku pojedinu dušu u skladu sa poslanjem koje nam je povjereno.

fr. Ivan Dominik Iličić OP

ČUDESNA USLIŠANJA PO ZAGOVORU BL. OZANE

Ozana Kotorska - čudotvorka

Moja je kćerka, Mercedes, iznenada obolila 2009. godine, od opake bolesti. Iako je i sama liječnica, ova spoznaja za nju je bila strašna. U trenutku spoznaje cijeli dotadašnji život i neizvjesna budućnost prohujali su njenim bićem. Meni kao majci bilo je neizmjerno teško, osjećala sam se da sam i sama u toj situaciji ali hrabrla sam je i tješila, znajući kakva je ona osoba, koliko voli i poštuje dragog Boga i puno puta sam joj rekla: „Mercedes moja, tebe dragi Bog voli!“ Ja sam, pak, usrdno molila dragog Boga i Bl. Ozanu – djevicu iscjeliteljicu – za ozdravljenje moje kćerke, imajući na umu da kod svih svojih čudesa Krist traži vjeru onoga koji traži njegovu pomoć.

Sigurna sam i uvjerenja da je Bl. Ozana i u ovom slučaju uputila svoje molitve Kristu – liječniku i iscjelitelju imajući na umu Njegove riječi: „Ištite i dat će vam se! Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će

vam se“ Doista tko god ište, prima; i tko traži nalaži; i onomu koji kuca otvorit će se“ (Mt 7, 7-8).

I zaista, nakon usrđnih molitava Bl.Ozane upućenih Kristu i nakon uspješno izvedene operacije zlatnim rukama vrsnog liječnika dr. sci. Srećka Budija, te mojih majčinskih molitava, – moja je kćerka DANAS POTPUNO ZDRAVA. Ovo navodim kao istinski doživljeno svjedočanstvo, – kao dokaz da su moje molitve

bile uslišane po zagovoru bl. Ozane Kotorske.

Došavši 22. svibnja 2010. godine u crkvu Sv. Marije u Kotoru, dotakla sam svojom rukom sarkofag u kojem leži neraspadnuto tijelo Bl. Ozane. Isto tako dotakla sam i poljubila moći

bl. Ozane, koje je u svojim rukama držao vlč. Alojzije Žlebečić – župnik Crkve Krista Kralja – Trnje u Zagrebu i plakala pritom od neizmjerne zahvalnosti i sreće:

Vlasta Gobec

Marijan Radoš svjedoči

Gospođa Janja Radoš, iz Mokošica u Dubrovniku, napisala je svjedočanstvo o čudesnom ozdravljenju njezinog oca Marijana po zagovoru bl. Ozane Kotorske.

U osmom mjesecu 2002. godine posjetili smo grob blažene Ozane Kotorke. Primio nas je vrlo topli i otvoreni biskup Janjić i sve nam objasnio o njezinom putu. Otada moj tata moli njoj u čast 5 Očenaša za pet Rana Isusovih. Otac je bio teški srčani bolesnik i zadnju je godinu spavao sjedeći na kauču. Zato smo išli tražiti pomoć u blažene Ozane da lakše diše.

29. siječnja 2002. dobili smo poziv iz „Magdalene“ za operaciju srca. Tata se uplašio i rekao da on neće na operaciju. Zvala sam dragog Isu-

sa u pomoć, jer nisam znala što će. Trebali smo se javiti 3. veljače u bolnicu. Slijedeće jutro tata izlazi iz svoje sobe radostan kako mu se ukazala blažena Ozana i ohrabrla ga da će operacija uspjeti, neka samo ide.

Dok je to pričao došle su mu suze na oči, ali bio je spreman i vjerovao je riječima blažene Ozane da će Bog pomoći.

Hvala Bogu i našoj dragoj Ozani. Tata je dobro, kopa u vrtu i hrani zečiće i bolji je vjernik. Ove godine navršava 80 godina života.

Ovo sam svjedočanstvo poslala biskupu Janjiću, jer je tražio da dokumentiramo svjedočanstvo.

Janja Radoš, Mokošice, 2009.

Svjedočanstvo Marijana Radoša

Čim sam primila ovo pismeno svjedočanstvo Janje Radoš, nazvala sam telefonski njezina oca Marijana. Javio se i bez ustručavanja, preko telefona, ispričao što mu se dogodilo. Dugo godina je patio zbog srca. Nije više mogao disati. Svaki dan mu je bivalo sve teže. Međutim, kad mu je ponuđena operacija, nije htio prihvati. Budući da mu je stanje sa srcem bilo teško, trebao se odlučiti za operaciju Evo, kako to sam opisuje:

„Ja sam bio riješio da neću na operaciju. Star sam čovjek, tko zna hoće li to uspjeti. I govorim Janji da neću ići, odlučio sam da ne bi išao. Kad te noći dođe blažena Ozana meni u snu, baš ona-kakvu sam video u Kotoru, kaže mi veselo: „Marijane, zašto ti nećeš ići na operaciju? Bog je s tobom i mi svi Božji s tobom smo. Ne boj se!“

Probudio sam se, ustao i odlučio poći na operaciju. Nestalo je svakog straha. Povjerovao

sam Ozani koja me ohrabrla. Pošao sam na operaciju početkom veljače 2002. godine. Bogu hvala operacija je uspjela jako dobro. Sada sam zdrav. Sada mogu sve raditi, i u vrtu i gdje god treba, a prije nisam mogao ni dva koraka napraviti. Stalno zahvaljujem blaženoj Ozani, molim joj se i preporučam i nadalje. Skoro svaku večer idem na misu. Prije mise uvijek izmolim tri Očenaša. A poslije mise molim još jedan Očenaš na čast blaženoj Ozani za sebe i sve svoje.

Prije nekoliko mjeseci (pred Božić 2008.) bio sam još na jednoj operaciji. Imao sam tumor na crijevima. Opet sam se preporučio blaženoj Ozani i operacija je uspjela. Ništa me više ne boli. Nemam više nikakvih tegoba niti posljedica. Ja vjerujem da mi je pomogla blažena Ozana. Preporučam svima da joj se mole.“

– posvjedočio je Marijan Radoš iz Mokošica,

Dubrovnik, 2. ožujka 2009.

s. Slavka Sente

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

**OPĆA SKUPŠTINA DOMINIKANSKOG REDA U TROGIR
od 22. 7. do 8. 8. 2013.**

U ponedjeljak 22. srpnja, 2013., na blagdan Sv. Marije Magdalene, suzaštitnice Reda braće propovjednika, započela je Opća skupština Reda, a završit će 8. kolovoza. Sudjeluje stotinjak dominikanskih fratara iz cijelog svijeta. Skup je započeo svečanom svetom misom u crkvi Sv. Križa na otoku Čiovu, koju je predslavio Učitelj Reda fr. Bruno Cadore sa svojim prethodnicima, fr. Timothyjem Radcliffeom i fr. Carlosom A. Azpirozom Costom. Liturgijsko pjevanje animirala su braća iz francuske predvođeni fr. Srećkom Koralijom. Crkva i samostan Sv. Križa na Čiovu izgrađena je 1432. U crkvi je posebice štovano čudotvorno raspelo. Nakon što je iz rana Kristovih prokapala krv 1600. godine, samostan sv. Križa postaje jedno od najznačajnijih dominikanskih hodočasničkih svetišta.

Jutarnji list (23. srpnja) o Skupštini

PRVI PUT U POVIJESTI SKUP BIJELE BRAĆE U HRVATSKOJ
Stotine Dominikanaca zasjedaju u Trogiru

Dominikanci se veoma ponose svojom demokratičnošću pri donošenju odluka: svaka mora proći trostruku potvrdu.

Više od 100 dominikanaca sa svih kontinenata doputovalo je u Trogir na Generalnu skupštinu, koja se održava u sklopu pripreme za proslavu 800. obljetnice potvrde reda. Skupština, koja se održava svake tri godine, prvi put u povijesti reda odvija se u našoj zemlji. Trogir su naši dominikanci kandidirali na prošloj skupštini, koja se održala u Rimu, i u glasovanju pobijedili Argentinu, Španjolsku i Italiju.

Sudionici skupštine došli su iz brojnih zemalja sa svih strana svijeta: iz Tajvana, Vijetnama, Rusije, Kolumbije, Portorika, Novog Zelanda, Pakistana, Čilea... Na prvom sastanku, koji je održan jučer ujutro, raspravljeni su o pitanjima restrukturiranja reda, odnosno

poboljšanju učinkovitosti. Prizor koji smo zatekli zaista je bio neobičan: za velikim stolom kongresne dvorane okupili su se dominikanci u bijelim haljama. U Hrvatskoj ih zbog njih još od davnina nazivaju i 'bijelim fratrima'. Ozbiljno raspravljaju, a prevoditelji na španjolski, francuski i engleski rade punom parom. Vrlo su ozbiljni, iako je atmosfera u prostoriji upuštena i ugodna. Dok objašnjavaju jedni drugima neke detalje rekonstrukcije reda, do njih dopire vika djece s plaže samo nekoliko metara udaljene od dvorane.

- Zaplivala sam jutros prije prvog sastanka. Imate prekrasno, čisto i toplo more. Na plaži su svi oskudno odjeveni, a mi smo zakopčani do grla. Baš se pitam što misle o nama? - smije se dominikanka Sara Bohmer, koja je kao gošća skupštine doputovala iz Nizozemske.

Trostruka potvrda

Sudionici imaju gust raspored: nakon jutarnje misle počinju s radom, koji prekidaju samo da bi ručali, a potom rade sve do 18 sati. Program prva dva dana već je isplaniran: potvrđuju se razne odluke donesene na prošlom sastanku u Rimu. Svaka se odluka mora potvrditi tri puta da bi postala važeća, a ako se na jednoj skupštini neka odluka odbije, ona propada i ne može se provesti. Osim toga, uvijek se raspravlja o svim prijedlozima i peticijama koje članovi reda upute - dominikanci se veoma ponose svojom demokratičnošću.

- Najprije ćemo raspravljati o rekonstruiranju reda, studiju, formaciji, odgoju... Nakon toga ćemo dogovoriti točne planove za preostale dane, ali puno je toga o čemu treba raspraviti do 8. kolovoza, do kada skupština traje. Uvijek zapravo razgovaramo o misiji reda i što mi moramo učiniti za dobrobit svijeta - kaže Gabriel Samba, dominikanac koji na susretu u Trogiru predstavlja zemlje Afrike. Priznaje da je na skupštini prvi put i da mu je sve novo, ali oduševljen je srdačnošću svoje braće. Dodaje i da se zaljubio u sunce.

- Slično je kao u Kongu, mojoj domovini - kaže sa širokim osmijehom na licu.

Domaćini su već za svoje goste isplanirali razgledavanje zemlje: posjetit će Krku, Visovac i Šibenik. Susret će se i s nadbiskupom Josipom Bozanićem.

Hrvatski s kraja svijeta

- Radujem se obilasku, iako sam u Hrvatskoj treći put. Jako mi se svidaju crkve u Dalmaciji, imaju nešto stvarno posebno. Inače pomažem vašim sunarodnjacima u Australiji, oni su me i naučili jezik - kaže nam **Laurence Julian Foote**, koji dolazi u ime Australije i Novog Zelanda. Njegov hrvatski zaista je za svaku pohvalu.

Priznaje da ga je odlučio naučiti zbog 17 hrvatskih obitelji koje su u njegovoj župi u Adeleideu. Jezik je naučio od hrvatskih redovnica.

- Ne možete ne znati jezik ljudi s kojima živite - kaže vedro Foote.

Učitelj fr. Bruno Cadore na misi otvorenja

Otvarajući skup, Učitelj Reda fr. Bruno Cadore pozdravio je i pozvao je sudionike na početku misnog slavlja ovim riječima:

Od Marije Magdalene do Dominika, bit će put slavljenja naše skupštine.

Od ponizne radosti života, ozdravljeni, kojima je oprošteno, živeći od milosrđa do radosti navještanja milosti Duha. Od zajednice prvih Isusovih prijatelja propovjednika do propovijedanja uskrsnuća bratskim životom. od uskrsne zore u vrtu u kojoj nas se poziva da vjerujemo u otajstvo nove prisutnosti do putova na kojima se radi o traženju istine.

Od apostola nad apostolima do propovjednika milosti. Povjeravajući Gospodinu rad ove skupštine molimo ga ponizno da nam još jednom udijeli milost snage svoga Duha, a samim time i milost svoga milosrđa.

APOSTOLSKI BLAGOSLOV za Opću skupštinu Reda

(Objavljeno Petak, 12. srpnja 2013)

Za božanske milosti koje su potrebne za uspješno održavanje opće skupštine, Sveti Otac, papa Franjo, udijelio je svoj apostolski blagoslov Općoj skupštini u Trogiru a i cijelom Redu. To je učinio u brzojavu upućenom Učitelju Reda fr. Bruni Cadoréu.

Brzjav je u ime Svetog Oca potpisao kardinal Tarcisio Bertone, državni tajnik Svetе Stolice. Slijedi hrvatski prijevod Apostolskog Blagoslova:

Fra Bruno Cadoré, OP
Učitelj Reda propovjednika
Trg Petra Ilirskog 1, Rim

Prigodom Opće skupštine definitora Reda propovjednika koja se održava u Trogiru u Hrvatskoj, u okviru godine vjere, Vrhovni svećenik Franjo, zahvalan za osjećaje sinovske privrženosti njegovu učiteljstvu, upućuje sudionicima srdačne i iskrene želje, zazivajući pomoći Duha Svetoga i moli da ova važna skupština pobudi obnovljenu težnju za svetošću i vjernost idealima posvećenog života za izgradnju Kraljevstva Božjeg u velikodušnom služenju Crkvi, slijedeći posebnu karizmu Reda i svijetli primjer časnog oca sv. Dominika i svih svetih Dominikanske obitelji.

Njegova Svetost prati te želje posebnim spomenom u euharistijskom slavlju i dok traži da molite za njega, po zagovoru Djevice Marije, Kraljice Krunice, od srca zaziva na Vas i braću okupljenu na Skupštini apostolski blagoslov šireći ga radosno na cijeli Red.

Kardinal Tarcisio Bertone
Državni tajnik Njegove Svetosti

PRVI DAN Opće skupštine

Na početku prve plenarne sjednica Opće skupštine sve je sudionike pozdravio provincial Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić. U ime grada Trogira dobrodošlicu sudionicima izrazio je trogirski gradonačelnik, gosp. Ante Stipčić.

Opća skupština je vrhovno zakonodavno tijelo dominikanskog Reda koje se okuplja svake 3 godine. Po prvi puta u 800 godina reda Opća skupština se održava u Hrvatskoj. Na skupštini sudjeluju predstavnici svih provincija i generalnih vikarijata, a uz njih kao gosti časne sestre dominikanke i predstavnik laičkog bratstva sv. Dominika.

Glavne teme o kojoj skupština želi raspravljati jesu: jubilej Reda 2016. godine, propovijedanje, formacija, studij, zajednički život, upravljanje Redom i kontinuirana obnova Reda.

Skupštinu je, prije podne, posjetio predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, zadarski nadbiskup Želimir Poulić, i predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica o. Vinko Mamić, OCD.

U svom pozdravnom govoru nadbiskup Poulić je između ostaloga izrazio radost što dolazi „iz grada Zadra u kojem je daleke 1396. godine osnovano ‘Generalno filozofsko-teološko učilište dominikanskog reda’. Osnovao ga je vrhovni Poglavar dominikanskog reda Raimund

de Vineis iz Capue, kao najstarije od hrvatskih sveučilišta koje je djelovalo do 1807. Tradicija duža od 600 godina svrstava Zadar u red najstarijih sveučilišnih gradova Europe (poslije Padove 1222., Pariza 1229., Cambridgea, Barcelone 1303., Canterburya 1320., Praga 1348. i Beča 1365.).

... U ovoj prigodi htio bih napomenuti, - rekao je nadbiskup Poulić -, kako su se uz braću i sestre iz Reda sv. Dominika u ovaj veliki jubilej uključili brojni učitelji, roditelji, vjeroučitelji i učenici diljem Hrvatske. Naime, u vjeronaučni program ove godine uvrštena je i uspješno provedena vjeronaučna olimpijada s temom: ‘Sveti Dominik i Red propovjednika’.

Uz riječi dobrodošlice i molitve Duhu Svetom izričem i najbolje želje da članovi ove Skupštine uspiju zajednički promišljati i raspravljati o suvremenim problemima i izazovima s kojima se susrećemo, kao i o apostolskoj službi braće propovjednika. Posebice pak poželio bih da usvajaju smjernice u skladu s normama Reda kako bi braća i sestre ‘mogli živjeti vjerni duhu Utetmeljitelja i nositi ljudima našega doba poruku Evandjelja na prikidan i učinkovit način’.

... Blaženi Augustin Kažotić, koji se ovdje radio i dominikanac postao, a onda kao biskup Zagreba i Lucere neumorno radio na obnovi vjerskog i kulturnog života, te na obnovi bogoslužja, neka zagovara sudionike ovog važnog skupa da uspiju ne samo razgovarati, razmišljati i raspravljati, već i ono što su raspravili i promeditirali drugima znadnu predati, ‘contemplata aliis tradere’ ... Poželio bih stoga da Generalna skupština u Trogiru pomogne da se ‘reformira što je potrebno i restaurira što je nužno’. Neka se obnovi što treba obnavljati, te iznova utemelji što valja utemeljivati. Ali, sve to u ozračju Marijine raspoloživosti koju je potvrdila riječima: ‘Neka mi bude po tvojoj riječi’. A one su podloga ovogodišnje teme za poslanje i život sinovima i kćerima svetog Dominika. Kao zadarski nadbiskup i Predsjednik HBK želim Skupštini uspješno zborovanje, a svima blagoslovjen boravak u Hrvatskoj.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski
Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Pozdravljajući sudionike Opće skupštine, o. Vinko Mamić, predsjednik HKVRP je napomenuo kako „ovaj događaj doprinosi ne samo jačanju bogate tradicije Dominikanskog reda već i novijoj povijest Crkve u Hrvatskoj. Proslava je

prilika da se prepozna i izrazi zahvalnost Hrvatskoj dominikanskoj provinciji na njezinom utjecaju na širenje Evandjelja u regiji, osobito za njezin humanistički i kršćanski utjecaj na obrazovni i intelektualni život Hrvatske. ... Duboko sam uvjeren da će današnja Skupština na kojoj smo se okupili dati značajan doprinos bitnom obilježju Katoličke Crkve u njenom nastojanju da obnovi i ojača vrijednosti Evandjelja u modernom društvu.“

U razgovoru za *Slobodnu Dalmaciju*, fr. Anto Gavrić, provincijal Hrvatske dominikanske provincije, pojasnio je tko su dominikanci i kakvo je njihovo ustrojstvo: „Dominikanci su vrlo demokratični, svaka se odluka mora potvrditi triput da bi postala punovažna, a ako se jedna odluka odbije na skupštini, ona propada i ne može se više provesti. Međutim, uvijek raspravljamo o svim prijedlozima i peticijama koje članovi reda upućuju.“

O zaključcima Opće skupštine izvijestit ćemo u sljedećem broj AM, budući da je ovaj broj zaključen prije završetka Skupštine.

*Tuga gleda unatrag, briga gleda oko sebe, a vjera gleda gore.
Mi smo ono što uvijek ponavljamo.*

BOGOTA: Internacionalni pokret dominikanske mladeži slika mladež OP u Bogotì

Samo tjedan dana prije početka Svjetskog Dana mlađih u Brazilu, Internacionalni pokret dominikanske mladeži održao je vlastito okupljanje u Bogoti, u susjednoj Kolumbiji. Dominikanska mladež iz cijelog svijeta se okupila raspraviti o ulozi mlađih u propovijedalačkom poslanju Reda...

Mladi su naši partneri u propovijedanju

Cio prošli tjedan vijesti su pune izvještaja o Papinu posjetu Brazilu i njegovu sudjelovanju na Svjetskom Danu mlađih. Papa Franjo očito smatra katoličku mladež pokretačkom silom današnje Crkve. Ovo se lako dadne razlučiti iz njegovih brojnih izjava kako mladi katolici moraju 'izazvati nered', prodrmati tromost i samozadovoljstvo Crkve zatvorene samu u sebe. No kakve veze sve ovo ima s Općom skupštinom Reda propovjednika koja se sastaje na drugom kraju svijeta, u Trogiru?

Samo tjedan dana prije početka Svjetskog Dana mlađih u Brazilu, Internacionalni pokret dominikanske mladeži održao je vlastito okupljanje u Bogoti, u susjednoj Kolumbiji. Dominikanska mladež iz cijelog svijeta se okupila raspraviti o ulozi mlađih u propovijedalačkom poslanju Reda i kako na najbolji mogući način doprinijeti pokretu Nove evangelizacije i poslaniu Crkve općenito. Stoga se može reći kako je dominikanska mladež definitivno jednog uma i jednog srca s Papom. Zato su i mnogi od njih direktno iz Bogote otputovali u Rio de Janeiro na susret s Papom. Kao što je izjavio Fr. Wojciech Delik, član Internacionalnog pokreta dominikanske mladeži: „Susret u Bogoti zaključio je kako mlađi ne moraju biti samo slušatelji naših propovijedi, tek primatelji naše pastoralne skrbi. Oni mogu biti i često jesu naši partneri u propovijedanju.“

Daleko do toga da su samo skupina staraca koja raspravlja o dosadnim pravnim pitanjima, Opća skupština je ustvari jako zainteresirana za dominikansku laičku mladež i njihove ak-

tivnosti. Internacionalni pokret dominikanske mladeži ustanovljen je ne zato što dominikanci trebaju novih zvanja ili zato što nedostaje autentičnih mlađih vjernika. Tri milijuna mlađih na Svjetskom danu mlađih pokazalo je kako to očito nije istina. Pokret dominikanske mladeži na međunarodnoj razini osnovan je kako bi se mlađe iz cijelog svijeta učinilo suradnicima u poslanju evangelizacije. Evanđelje se mora propovijedati, a na dominikancima je da pozovu sve vjerne mlađe pomoći im propovijedati njihovim vršnjacima. Dakle, u svesrdnoj potpori Internacionalnom pokretu dominikanske mladeži, Opća skupština Reda propovjednika slijedi Papine želje i vodstvo.

www.dominikanci.hr, Fr. Mirko Vlk OP

DUBROVNIK:

Završila Vjeronaučna olimpijada

U subotu 6. travnja, posljednjim krugom natjecanja i svečanom dodjelom nagrada završilo je Državno natjecanje iz vjeronauka; Vjeronaučna olimpijada "Sveti Dominik i Red propovjednika", učenika osnovnih i srednjih škola. Natjecanje je održano u Dubrovniku, gradu u kojem su dominikanci prisutni od samih početaka Reda. Prvo mjesto u kategoriji osnovnih škola, osvojila je Osnovna škola Sućidar iz biskupije splitsko-makarske pod vodstvom don Ivana Čotića, a u kategoriji srednjih, Srednja škola Hvar pod vodstvom mentora Ljubomira Ladana.

Nagrade prvoplasiranim ekipama uručio je don Josip Mazarekić, predstojnik Katehetskog ureda biskupije dubrovačke i p. Nikola Mioč, prior dominikanskog samostana u Dubrovniku. Drugo mjesto u skupini osnovnih škola osvojili su učenici Osnovne škole "Dragutin Tadijanović" iz Zagreba, a treće učenici OŠ "Vladimir Nazor" iz Daruvara.

Kod srednjoškolaca, drugo mjesto pripalo je Srednjoj školi Sesvete, a treće učenicima Nadbiskupijske klasične gimnazije "Don Frane Bulić" iz Splita. Ekipi prvoplasiranih dodijeljene su staklene statue s ispisanim plasmanom i medalje Vjeronaučne olimpijade.

Sve ostale ekipe dobile su prigodne plakete i darove suorganizatora. U prigodnom programu završnice državnog natjecanja u vjerouaku nastupili su dominikanski novaci i novakinje te sestre dominikanke s igrokazom o devet načina molitve sv. Dominika, osnivača Reda propovjednika. (www.dominikanci.hr i dominikanke.org)

KORČULA:

Uskrs u obnovljenoj kapeli

Nakon gotovo šest mjeseci napornoga rada i borbe s vremenskim i drugim neprilikama dovršena je temeljita i opsežna obnova samostanske kapele u Korčuli. Kapela je zasjala u novom izgledu i sjaju, te će biti dostajan sveti prostor za molitvu i slavljenje Boga. Osobita je radost što smo mogli slaviti Uskrs u obnovljenoj kapeli. Prvo euharistijsko slavlje nakon obnove, na Uskrs, predslavio je fr. Kristijan Raič. (www.dominikanke.org)

ZAGREB:

Nove mrežne stranice studenata HDP

Studenti Hrvatske dominikanske provincije pokrenuli su vlastite mrežne stranice na adresi: studenti.dominikanci.hr.

Kako njihov urednik, fr. Mirko Vlk u uvodniku ističe: dominikanski studenti žele ponuditi svoja razmišljanja i radove o raznim temama s kojima se susreću u redovničkom i studentskom životu.

ZADAR:

Od teologije tijela do evanđelja života

U Zadru je održan prvi nacionalni studijski dan za djelatnike pastoralne braka i obitelji pod naslovom „Od teologije tijela do evanđelja života“ od 19. do 20. travnja. Program je počeo u petak navečer s predavanjem don Damira Stojića. Don Damir je pojasnio što je to teologija tijela i kako spojiti ta dva pojma. Naglasio je kako je upravo tijelo stožer spasenja (KKC 1015) i da mi nismo spašeni unatoč našem tijelu, već mu naprotiv moramo vratiti dostojanstvo koje mu pripada. Teologija tijela nam govori tko je čovjek i kako se treba ponašati. Daje odgovore na duboka ljudska pitanja i ujedno je i sredstvo nove evangelizacije, kako je naglasio don Damir. Velika je mogućnost primjene teologije tijela u pastoralu braka i obitelji, a don Damir tvrdi da bi proučavanjem ovih kateheza bili spremniji pristupiti dijalogu s ljudima oko gorućih pitanja kao što su npr. zdravstveni odgoj, medicinski potpomognuta oplodnja, kontracepcija, pobačaj i pitanje definicije braka i obitelji.

Rad u subotu ujutro je počeo predavanjem docentice Suzane Vuletić na temu „Evanđelje života—proučavanjem do primjene. Dr. Vuletić je naglasila kako se danas čovjekov život sve manje doživjava kao veličanstveni Božji dar, kao svetu stvarnost koju treba štititi s ljubavlju. Potrebno je proučavati stav Katoličke Crkve jer bi upravo primjenom njenog nauka bili stvoreni uvjeti za očuvanje dostojanstva i svetosti ljudskog života u svim njegovim stadijima. Eniklika Evanđelje života upućuje apel svakom pojedincu da izgrađuje civilizaciju ljubavi koja

će poštovati svaki ljudski život kao Božji dar. Završila je s rečenicom iz enciklike: „Budimo narod života, jer nam je Bog u svojoj milosnoj ljubavi darovao Evandelje života!“ (EV, 79)

Nakon predavanje Dr. Vuletić sudionici su se podijelili u šest grupa gdje su dalje produbljavali dvije teme s predavanja. Tri radionice su tematski bile vezane uz teologiju tijela, a tri uz Evandelje života. Nakon radionica je uslijedila sv. misa koju je predvodio krčki biskup Valter Župan, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj. Susret je završio u popodnevnim satima izvještajima s radionica i predstavljanjem mogućnosti stručnog usavršavanja iz obiteljskog pastoralna. Na susretu su sudjelovale i naše dvije sestre: s. Jakica Vuco i s. Barbara Bagudić.

Zaključci s radionica ovog skupa će biti smjernice za daljnji rad u pastoralu braka i obitelji u manjim zajednicama pri biskupijama naše domovine. Zaključeno je da se teme s ovog skupa trebaju produbljivati na lokalnim razinama, u pastoralu braka i obitelji, a taj rad bi onda bio i priprema za nacionalni susret obitelj.

s. Barbara Bagudić

PROSLAVA SV. KATARINE SIJENSKE NA ŠKRAPAMA U SPLITU

U ponedjeljak, 29. travnja 2013., sestre dominikanke sa Škrapa u Splitu svečano su proslavile svoju nebesku zaštitnicu sv. Katarinu Sijensku, dominikanku trećoredicu i crkvenu naučiteljicu.

Blagdanu svete Katarine Sijenske prethodila je trodnevница sa pjevanom Večernjom i sv. Misom. Prvi dan trodnevnice propovijedao je don Vinko Beus, kapelan u župi Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske na Škrapama.

Drugi dan trodnevnice je ujedno bio i blagdan blažene Ozane Kotorske, a svečanu Večernju i sv. Misu predvodio je don Ivan Urlić, svećenik - student na Institutu za crkvenu glazbu Albe Vidaković u Zagrebu. Treći dan trodnevnice predvoditelj Večernje i sv. Mise bio je don Mijo Grozdanić, župnik župe Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske.

Na sam blagdan sv. Katarine Sijenske svečano euharistijsko slavlje predvodio je fra Šimun

Bilokapić, član franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita. U svojoj propovijedi fra Šimun je nastojao istaknuti važnost svete Katarine Sijenske, dominikanke i crkvene naučiteljice. Naglasio je njezinu ulogu u učvršćivanju temelja Crkve i vrline koje su je odlikovale. Posebno se osvrnuo na njenu vrlinu iskrene (a ne lažne) poniznosti, koja bi od vjernika trebala biti prakticirana u svakodnevnom životu. Sveta Katarina Sijenska molitvom je i akcijom učvršćivala mir i slogu među građanima Toskane, idealan je uzor za današnju Hrvatsku, potrebitu istih „stvari“ – molitve, akcije, mira i sloga.

Misno je slavlje svojim pjevanjem uzveličao mješoviti pjevački zbor župe Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske, pod vodstvom s. Pavle Negovec, dok je pripjevni psalam otpjevala s. Josipa Otahal. Na kraju sv. Mise župnik don Mijo je u svoje i u ime župljana čestitao blagdan zaštitnice samostana. Zahvalio je sestrama dominikankama na trudu kojeg ulažu u život župe, nadajući se da će Bog po zagovoru sv. Katarine Sijenske njihov trud nagraditi novim redovničkim zvanjima.

Nakon mise uslijedilo je zajedničko druženje sestara i vjernika, uz okrjeplju oko koje se potrudila nezamjenjiva s. Fidelis Jagnjić.

Petar

MARIJA BISTRICA:

Kruničari, hodočastili u Mariju Bistrigu

U prvu svibanjsku subotu, dominikanski kruničari iz cijele Hrvatske hodočastili su u nacionalno marijansko svetište Mariju Bistrigu. Ovo je bila peta uzastopna godina hodočašća koje organizira Hrvatska dominikanska provincija. Po dolasku je uslijedila molitva svete krunice, a nakon toga kratki nagovor o krunici koji je pripremio o. Petar Galić, ali zbog nemogućnosti dolaska, pročitao ga je bogoslov fr. Ivan Gavranović. Potom je uslijedilo svečano koncelebrirano misno slavlje koje je predslavio i propovijedao provincial o. Anto Gavrić.

Na kraju misnoga slavlja, moljena je molbenica Kraljici svete krunice. Uslijedilo je vrijeme za objed i kratki odmor, a nakon toga Križni

put na Kalvariji uz molitvu krunice i promišljanja kod svake postaje.

Pobožnost i cjelokupno hodočašće je završeno blagoslovom s Presvetim i otpjevane pjesme "Kraljice svete Krunice". Zahvalni hodočasnici su ispunjena srca u popodnevnim satima krenuli svojim kućama u iščekivanju sljedećeg hodočašća Majci Božjoj. (www.dominikanci.hr)

Kruničarsko hodočašće u Mariju Bistricu

Zahvalni Bogu na ukazanoj milosti, na prekrasnom hodočašću našoj Majci u Mariju Bistricu, pišem ovaj izvještaj i želim podijeliti radost s drugima i pokušati dočarati barem maleni djelić onoga što smo iskusili i primili. Posjetiti Majku uvijek je lijepo ali kada to učiniš s braćom dominikancima i našim sestrama sv. Dominika i sa brojnim prijateljima, te s članovima dominikanske obitelji iz raznih krajeva "Lijepe naše" - onda je to nešto posebno.

Ohrabrujuće je sjetiti se da Majka uistinu bdije nad hrvatskim narodom i da je ona Kraljica Hrvata i naša najvjernija odvjetnica koja uvijek vjerno stoji na braniku. Odlazak u ovo prekrasno hrvatsko nacionalno svetište uvijek me podsjeti na tu činjenicu i ohrabri me. *Umnoži mi vjeru.* Vjeru da je ovdje uistinu EMANUEL – 'S nama Bog i da Majka neumorno bdije. Vjeru u bolje sutra. Vjeru u novu Hrvatsku, koja je preživjela nemoguće, vrlo teške situacije, pa će, vjerujem, preživjeti i ovu pogansku Europu.

Zapravo, vjerujem kako će Hrvatska pomoći Evropi vratiti se na pravi put i ponovno evangelizirati, odnosno, vratiti se svojim kršćanskim korijenima i na put istine. Vjeru u nova obraćenja. Vjeru u silu i snagu Duha Svetoga koji može preobraziti Hrvatsku i Evropu.

Lijepo je bilo slušati Provincijala kako gorljivo propovijeda o snazi svete krunice i snazi Marijinog zagovora. Otač Petar Galić, nažalost nije mogao doći, ali prekrasan tekst koji nam je pripremio, čitao je fr. Ivan Gavranović. Dijelove propovijedi i teksta poslušajte i pogledajte u video prilogu. Nakon ručka izmolili smo i prošli sve postaje križnog puta na bistričkoj Kalvariji promatrajući prekrasne i uvjerljive skulpture koje na dubok, umjetnički način prikazuju Isusovu muku, a nama pomažu barem malo provizjeti isto. Hodočašće je završilo blagoslovom sa Presvetim, kojeg je izložio otač Provincijal, kako bi se mogli pokloniti našem Kralju i zahvaliti mu na svim dobročinstvima.

Doživio sam brojne spontane susrete. Navodim samo neke. Susreo sam gospođu Suzanu koja mi je prišla kako bi mi rekla da moli za dominikanska zvanja i kako bi pohvalila našu studentsku web-stranicu. Dojmio me se i susret s jednom po godinama možda starom dominikanskom sestrom, ali vrlo mladom u duhu. Naravno više puta sam susreo i gospođu Francisku koja je kao i uvijek, pozdravila oca Petra. Ne moguće je ali i nepotrebno sve izreći i prenijeti,

stoga vas pozdravljam i želim svako dobro i obilje Božjeg blagoslova. Majka bdije nad svakim od nas i poziva nas da se vratimo njezinom Sinu. Da se vratimo svetoj Misi, svakodnevnoj molitvi, redovitoj isповједи, odricanju, čitanju Biblije. Majka nas čeka kako bih s njom razmatrali Isusov život kroz otajstva svete krunice. Kako bi ga uvijek iznova mogli susretati i rasti na putu sa Njime i u Njemu. Kako bi svakim danom bili što vjernije slike Božje, slične svome Ocu i Sinu, njegovoj Riječi. Po Kristu Gospodinu našemu.

fr. Ivan Dominik Iličić

SPLIT: Zanimljivost iz Splita

Poznato nam je svima da su u Splitu dominikanke već stoljećima prisutne uz crkvicu sv. Martina u zidinama Dioklecijanove palače. Zato ih se u povijesnim vrelima i spominje kao zajednicu sv. Martina. No, u nekim vrelima spominju se i dominikanke sv. Mihovila također u Splitu. Do sada su svi, uključujući i mene, mislili da se u starim zapisima tu i tamo potkrala greška pa je umjesto sv. Martin zapisano sv. Mihovil. Ipak nije tako. Naime, istražujući u arhivima u zadnje vrijeme, otkrio sam da su u Splitu barem od sredine 17. stoljeća postojala tri samostana sestara dominikanki. Do sada je bio poznat samo onaj sv. Martina, a za druga dva se nije znalo. No, uspio sam sazнати točno gdje se nalazio i drugi samostan, onaj sv. Mihovila, čija je zadnja članica preminula vjerojatno 1820. jer se tada vodio spor o njezinoj oporuci. Tako sam eto pronašao jedan do sada nepoznati samostan sestara dominikanki u našim krajevima - samostan sv. Mihovila u Dioklecijanovoј palači u Splitu. Nadam se da će pronaći još podataka o samostanu i objaviti ih. Za trećim splitskim samostanom još tragam, jer do sada nisam otkrio gdje se nalazio.

Pozdrav Vam i svako Vam dobro,
Ivan (Armanda)

ZAGREB:

Svibanjska duhovna obnova u bogosloviji

Martina s. Ana Begić održala je u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu 10. i

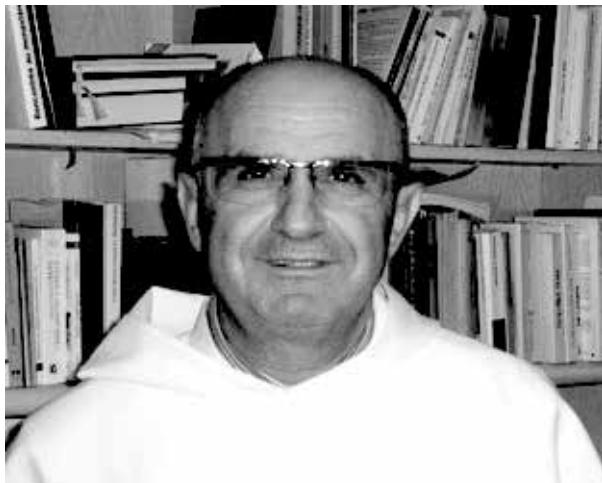
11. svibnja 2013. posljednju duhovnu obnovu ove akademske godine. Sestra Begić nakon završene dvije godine poslijediplomskoga studija specijalizacije iz moralne teologije, obranila je licencijatski rad pod naslovom *Andrija Živković i kršćanske kreposti*. U suradnji s prof. dr. sc. Tončijem Matulićem na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu predaje izborni kolegij *Krepost čistoće u suvremenom društvu* te seminar *Dostojanstvo ljudske osobe*. Duhovna obnova koju je s. Begić održala bila je prožeta promišljanjima o kreposti čistoće te njenoj važnosti u bogoslovskom životu, ali i općenito u životu svakog kršćanina, kako Bogu posvećene osobe tako i vjernika laika. Kroz nekoliko duhovnih nagovora sestra Begić nastojala je govor o kreposti čistoće smjestiti najprije u kontekst povijesti filozofije i teologije, te je napravila kratak pregled misli o čistoći od Platona, Aristotela, do Augustina i Tome Akvinskoga, a jednako tako osvrnula se i na nauk učiteljstva, posebno naglašavajući važnost povezivanja celibata, kao discipline latinske Crkve, s ovom krepošću. U subotu, 11. svibnja, unutar pokorničkog bogoslužja, prikazala je kratak film o važnosti sakramenta isповједi, te je poticajnim nagovorom prošla kroz ispit savjesti. (www.dominikanke.org)

RIM:

Fr. Stipe Jurić novi dekan teološkog fakulteta Angelicuma u Rimu

Učitelj Reda propovjednika brat Bruno Cadoré imenovao je 9. svibnja 2013. hrvatskog dominikanca Stipu Jurića dekanom Teološkog fakulteta Papinskoga sveučilišta svetog Tome Akvinskoga (Angelicum) u Rimu.

Stipe Jurić rođen je 7. ožujka 1951. u Tomislavgradu. Po završetku srednje škole na Dominikanskoj klasičnoj gimnaziji u Bolu, stupa u Red propovjednika u Dubrovniku. Studij filozofije završio je u Chieriju (Torino), studij teologije u Bogni. Postdiplomski studij nastavio je na Papinskom biblijskom institutu u Rimu i zatim na glasovitoj dominikanskoj biblijskoj i arheološkoj školi u Jeruzalemu (École Biblique).

Doktorirao je iz biblijske teologije na Papinskom sveučilištu sv. Tome Akvinskog (Angelicum) u Rimu. Od 1986. profesor je biblijskih znanosti na Papinskom Sveučilištu sv. Tome Akvinskog u Rimu. Od 2007. do najnovijeg imenovanja ravnatelj je Instituta „Mater Ecclesiae“. Objavljuje u domovini i inozemstvu.

Autor je više studija i knjiga iz biblijskih znanosti. Specijalnost mu je Knjiga Otkrivenja (Apokalipsa), koju na osobit način proučava i istražuje, o čemu svjedoče brojne studije i knjige: Što je Bog rekao o patnji. Problem patnje u Starom zavjetu, Zagreb, 1997; Apokalipsa. Knjiga koja svršava Božji razgovor s ljudima (2004.) i 1280 dana u skloništu.

Kušnja i spas Crkve u knjizi Otkrivenja (2005.); Biblija. Misterij Boga i čovjekova spasenja izražen ljudskim jezikom, Zagreb, 2009; Bi-ser biblijske mudrosti. Mudrost lijepog govora u knjizi Sirahovoj, Zagreb, 2009; Ženska ljepota – najjača ljudska želja, Zagreb, 2012; Božja riječ uporište i životna snaga, Mostar, 2012. Budući da mu je specijalnost biblijska knjiga Ivanovo Otkrivenje (Apokalipsa), za novi hrvatski prijevod Biblije preveo je tu knjigu s izvornoga grčkog jezika.

ITALIJA:

Novi dominikanski svetac - sv. Alessandro Longo

U nedjelju 12. svibnja 2013. godine papa Franjo kanonizirat će tzv. osamsto mučenika iz Otranta (Lecce u Italiji). Želeći osvojiti Napuljsko kraljevstvo, Turci su 28. srpnja 1480. godine

pristali na obalama talijanske pokrajine Puglie i opsjeli grad Otranto. Nakon 14 dana opsade, tijekom kojih su turski topovi bez prestanka bombardirali gradske zidine, Turci su konačno provalili u gradi i pobili sve branitelje grada.

Među prvim žrtvama turskog masakra zbog blizine gradskim zidinama bio je i dominikanski samostan posvećen Gospi od Kandelore. Turci su u katedrali ubili nadbiskupa grada, svećenike i mnoge vjernike koji su odbili odreći se svoje vjere. Masakr se nastavio i sljedećeg dana na Minervinu brdu. Nitko ne zna točan broj onih koji su mučeni i pogubljeni zbog svoje vjere. No predaja nam prenosi kako je tih dana osam stotina mučenika umrlo za svoju vjeru. Vrlo je teško utvrditi njihova pojedinačna imena, budući da je njihovo mučeništvo oduvijek promatrano kao zajednički čin u obrani vjere. Pojedinačno, ti su mučenici poznati samo Bogu. Na jednom popisu mučenika, koji nam je dostupan, prvo mjesto među mučenicima zauzima ime – Alessandro Longo - dominikanac. Možda je uz njega ubijeno još dominikanske braće, ali im se nažalost ne znaju imena. Također, nema detaljnog opisa načina Alessandrove smrti. Vjeruje se kako je Alessandro Longo rođen u Otrantu oko 1425. godine. Ušao je u dominikanski samostan u susjednom gradu Lecce ili možda Nardò, a za svećenika je zaređen 30. svibnja 1450. godine u Bogni.

Potom je godine 1451. postavljen za upravitelja studija na dominikanskom općem učilištu u Napulju. Nekoliko godina kasnije, 1458. godine, osnovao je samostan u Otrantu, te je 1474. godine od Učitelja Reda dobio vlast podjeljivati dominikanski habit i primati na svoje ruke zakvete svih novaka, subraće i sestara u gradu.

Godinu dana kasnije, trajno je asigniran samostanu u Otrantu kako bi organizirao i konsolidirao novi samostan. Otvorena uma, uspio je spojiti grčku kulturu svoje domovine s latinskim jezikom i znanjem koje je usvojio u Bogni i Napulju. Vrlo vjerojatno je on napisao komentare Aristofanovih drama. Dominikanski red je oduvijek štovao osam stotina mučenika iz Otranta. Tako su 1574. godine neka od tijela tih mučenika prenesena u Napulj i položena ispod

oltara Gospe od Krunice u dominikanskoj crkvi Svetе Katarine u Formiellu.

Opća skupština Reda, održana u Rimu 1629. godine, dodijelila je titulu priora otrantskog bratu sociusu provincijala Puglije. Na kraju tog istog stoljeća, 1694. godine, Kongregacija za obrede u Rimu odobrila je pravo moliti i slaviti Časoslov i Misu blaženih otrantskih mučenika u svim samostanima Dominikanskog reda. Generalni postulator Reda braće propovjednika. 30. travnja 2013.

Izvor: www.op.org
s engleskoga preveo fr. Mirko Irenej Vlk, OP

ZAGREB:

Laičko bratstvo bl. Ozana Kotorska

U utorak 4. lipnja u crkvi Kraljice sv. Krunice, tijekom misnoga slavlja koje je predvodio p. Anto Gavrić, provincial, osnovano je novo laičko bratstvo sv. Dominika koje nosi ime bl. Ozane Kotorske.

U godinu novicijata primljena je prva generacija braće i sestara: Slađana Ćorluka, Ivana Ćorluka, Mihaela Reljić, Ana Dagelić, Ivana Blažek-Miksić i Robert Miksić. Novaci su prije početka godine kušnje, prošli i višemjesečni period kandidature tijekom kojega su upoznavali Dominikansku obitelj i život Laičkog bratstva sv. Dominika. Ulaskom u novicijat, šestero mladih ljudi podići će svoj duhovni i kršćanski život na jednu novu razinu pod paskom učitelja fr. Mirka Ireneja Vlka.

Uz molitvene susrete, posjete dominikanskim samostanima Hrvatske dominikanske provincije, hodočašća i duhovne obnove pred velike liturgijske svetkovine, novaci bratstva će pohađati i niz predavanja tijekom kojih će učiti o tradiciji samoga Reda i o načinu funkcioniranja laičkih bratstava te proučavati temeljne članke naše vjere kako bi postigli dublje razumijevanje Božje Objave.

Provincijal Anto Gavrić u prigodnoj propovijedi izrazio je nadu kako će novo bratstvo nastaviti rasti u budućim godinama kako se i drugi mlađi ljudi budu pridruživali privučeni primjerom prve generacije novaka. Cilj života u

Laičkom bratstvu sv. Dominika je živjeti redovnički ideal u svijetu i ostvarivati dominikansku karizmu propovijedanja u onim područjima života i onim segmentima društva gdje zaređena braća redovnici ne mogu doprijeti.

Šestero novaka ulaskom u novicijat primilo je škapular sv. Dominika koji predstavlja njihovo redovničko odijelo, i služi kao simbol pripadnosti Laičkom bratstvu sv. Dominika, te simbolizira njihovo posvećenje i predanje redovničkom idealu.

Nakon godine novicijata, oni će položiti zavjete i postati punopravni članovi Laičkog bratstva sv. Dominika te živjeti evanđeoske savjete čistoće, siromaštva i poslušnosti na način prikladan njihovom životu u svijetu. (www.dominikanci.hr)

PETERSBURG:

Tijelovska procesija u St. Petersburgu nakon 95 godina

Zbog pastoralnih razloga katolici diljem svijeta, svetkovinu Tijelova proslavili su u nedjelju 2. lipnja. Tako je bilo i u St. Petersburgu u Rusiji. Braća dominikanci koji ondje djeluju, s drugim svećenicima i brojnim vjernicima nakon 95 godina, održali su tijelovsku procesiju.

Posljednja je održana 1918. godine. Ovogodišnja procesija s Presvetim sakramenton kretala se središtem grada od jedne do druge crkve uz pjesmu i blagoslov s Presvetim. Kako je bilo, pogledajte u priloženom video uratku.

DUBROVNIK:

Redovnička družina na izletu u Masnoj Luci

Dubrovnik, 9.6.2013. - U organizaciji Vijeća za posvećeni život biskupije dubrovačke, u subotu 8. lipnja, dominikanke, dominikanci i druge redovnice i redovnici iz Dubrovnika posjetili su Masnu Luku (Bosna i Hercegovina), pitoreskno mjesto, smješteno ispod planine Čvrsnice.

Put do Masne Luke vodio je kroz Ljubški, Čapljinu, Posušje i Rakitno. Tijekom puta, fra Stanko Dodig, kapucin, vodič redovničke ekspedicije studiozno je izvještavao o putnoj ruti, ne bježeći od legendi koje su neizostavni dio izleta. Stigavši na odredište, točnije u duhovnu

oazu sv. Ilike, slavili su misu koju je predslavio fra Stanko u koncelebraciji sa svećenicima koji su činili dio izletničke ekspedicije.

Poslije mise uslijedilo je ručak u neodoljivom motelu Hajdučke Vrleti. Nakon ručka pohodili su toliko puta opjevanu Kedžaru i posjetili grob Dive Grabovčeve. Rekavši do viđenja bledinjskoj visoravni, krenuli su prema Širokom Brijegu, i ondje posjetili samostan franjevaca, a potom krenuli za Dubrovnik. (www.dominikanci.hr)

DUBROVNIK:

Predavanje dominikanca Stjepana Krasića

Dubrovnik, 26.7.2013. - U četvrtak, 25. srpnja u Domu kulture "Josip Marković" u Donjoj Lastvi (Crna Gora), *profesor emeritus*, Stjepan Krasić istaknuti hrvatski povjesničar i autor brojnih knjiga i znanstvenih otkrića održao je predavanje na temu: "Vjerska i kulturna baština svete braće Ćirila i Metoda" u sklopu "Molitvenih dana sv. braću Ćirilu i Metodu".

Dominikanac Krasić u svom predavanju je analizirao djelovanje svete Braće u Velikoj Moravskoj u kontekstu složenih vjerskih, političkih i kulturnih prilika u 9. st., osobito širenja moćnoga franačkog carstva na slavenska područja, opravdavajući to brigom za širenje kršćanstva među dotad tek djelomično pokrštenim slavenskim narodima koji su težili političkoj samostalnosti i stvaranju nacionalnih država.

Sukob tih dviju tendencija rezultirao je traženjem pomoći od Bizanta i velikim političko-kulturnim zapletom nastalom primjenom re-

volucionarnih misionarskih metoda apostola i učitelja slavenskih naroda, koje su omogućavale ostvarenje zakonitih težnja slavenskih naroda za političkom, vjerskom i kulturnom emancamacijom. Tajna njihova uspjeha krila se poglavito u primjeni narodnog jezika u misionarskom radu, prevodenju crkvenih tekstova na narodni jezik, odgoju nacionalnog klera i uvođenju glagoljice kao novog pisma otpornog na tuđinske utjecaje, što je dalo snažan poticaj širenju pismenosti, nastanku nacionalnih književnosti, jačanju nacionalne svijesti i kulturnog identiteta, ne samo velikomoravskoga nego i ostalih slavenskih naroda koji su na taj način "na velika vrata" ušli u povijest i postali protagonisti vlastite sudbine. U glazbenom dijelu programa nastupila je klapa "Veterani vazda mladi" iz Tivta. (Izvor: radiodux) (www.dominikanci.hr)

KORČULA:

Priznanja mentorima i učenicima u Korčuli

U Srednjoj školi Petra Šegedina u Korčuli 28. lipnja, za vrijeme podjele svjedodžbi učenicima završnih razreda podijeljene su i nagrade i priznanja učenicima i mentorima koji su ostvarili značajne rezultate na županijskim i državnim natjecanjima tijekom školske godine. Nagrade su uručili ravnatelj Srednje škole Lovro Botica i gradonačelnik Korčule Vinko Kapelina.

Učenice Mirna Bosnić i Katarina Rašić, naše kandidatice, primile su priznanja za značajan uspjeh na županijskom natjecanju iz vjeronauka i za osvojeno drugo mjesto. Osim njih dvije, Eliza Fabris i Ante Batistić su također dobili priznanje za osvojeno drugo mjesto na natjecanju iz vjeronauka. Njihova mentorica, s. Barbara Bagudić je primila zahvalnicu za uloženi trud. Mirna i Katarina nisu mogle prisustvovati svečanosti jer su pošle svojim kućama tako da je s. Barbara zastupala sve na svečanoj dodjeli priznanja.

Ravnatelj, gradonačelnik i razrednici maturanata su se ujedno oprostili s ovogodišnjim maturantima i poželjeli im puno sreće i zdravlja u dalnjem školovanju i radu. Ravnatelj je posebno maturantima stavio na srce misao kako je

u životu uvijek bolja ljubav od mržnje i rad od nerada. (www.dominikanke.org)

BEČ:

100. rođendan dominikanca Inozenza Varge
Plavo nebo Beča, zahvalna lica vjernika, blago ljetno sunce, ponosni pogledi gradišćanskih Hrvata, brojna dominikanska zajednica na čelu s dva dominikanca nadbiskupa i kardinala, Christoph Schönborn i Dominik Duka, u dominikanskoj crkvi u Beču 1. srpnja 2013. svećano su proslavili 100. rođendan dominikanca Inozenza Varge.

Biografija ovog gradišćanskog Hrvata ujedno je ljepota i drama minulih sto godina Srednje Europe. Rođen je u hrvatskom selu Čajta (Schachendorf) 1. srpnja 1913. u brojnoj obitelji. Početak je bio u vrlo skromnim, pače oskudnim uvjetima u predvečerje I. svjetskog rata.

Prve dvije godine njegova školovanja odvijale su se na mađarskom jeziku. Od 1921. godine pripajanjem pokrajine Gradišće Austriji nastavlja školsku izobrazbu na hrvatskom jeziku u rodnom kraju. Odlaskom u dominikansko sjemenište u Graz 1928. nastavlja svoju izobrazbu na trećem, ovaj put njemačkom jeziku.

U istoimenom gradu 1935. stupa u dominikanski red i započinje studij filozofije i teologije, kojeg od 1938. godine nastavlja na dominikanskom visokom učilištu u Walberbergu (kod Kölna). Već iduće godine mora prekinut studij zbog vojne obveze. Vrlo uskoro slijedi teško ranjavanje i dugi boravci u bolnicama u Magdeburgu i Beču.

Slijedi nastavak vojne službe po frontama Litve, Poljske, Mađarske, Čehoslovačke, koje završava ratnim zarobljeništvom pod američkim okriljem. U lipnju 1945. nastavlja teološki studij, da bi 2. ožujka 1947. bio zaređen za svećenika u Beču.

Službe koje je u svom bogatom redovničkom i svećeničkom pozivu obnašao bile su gotovo isključivo u okviru redovničke zajednice reda propovjednika: od 1948. godine bio je jedno cijelo desetljeće voditelj dominikanskog sjemeništa u Grazu, a nakon toga do 1966. obnaša službu priora dominikanskog samostana u Beču.

Potom preuzima službu provincijala Južnonjemačke i Austrijske provincije (sa sjedištem u Beču) sve do 1982., zatim je starješina samostana u Friesachu, te opet prior u Beču (1983.-1986.) i opet provincijal od 1986. do 1990. godine. Sudjelovao je na pet Općih zborova dominikanskog reda, bio član sinode bečke nadbiskupije, rado slušan duhovnik, rektor glazbene škole St. Ursula u Beču: jednom riječu – osoba kojoj je ne samo njegova redovnička zajednica davala povjerenje nego i bečki nadbiskup te mnogi drugi.

Rado je vodio pučke misije (ne samo u župama Gradišća), duhovne vježbe (kako redovnicima i redovnicama tako i laicima) i bio veoma traženim propovjednikom i preko radio valova. Preko pola stoljeća je vodio "Djelo sv. Dominika" (St. Dominikus Werk – s ciljem promidžbe redovničkog i svećeničkog poziva u dominikanskom redu) i bio duhovnikom laičkih zajednica u dominikanskom redu (tzv. III. red). Dobio je

mnoga priznanja, a posebno je izgleda ponosan da je prije nekoliko godina proglašen počasnim građaninom gradišćanske i hrvatske Čajte.

I još puno toga bi se moglo nabrojiti što je dominikanac o. Inozenz radio, pratilo, stvarao, i podupirao. Mnoštvo okupljeno u crkvi je svojom brojnošću i na taj način iskazalo svoju zahvalnost za blizinu i riječ potpore o. Inozenza, za njegovu odanost rodnom kraju i hrvatskom jeziku, za njegovu iskrenost bez okolišanja, za njegov humor i društvenost. Prema vlastitom kazivanju vrlo snažno je na njega utjecala njegova pobožna i radišna majka – njena čvrsta vjera i stamenost življenja.

U svojoj vrloosobnoj propovjedi kardinal Schönborn je istaknuo otvorenost i solidarnost o. Varge. Slavljeniku je, svom negdašnjem provincijalu, između ostalog zahvalio riječima: "Pater Inozenz je spasio moje zvanje i otvorio mi put do svećeništva! Bez njegove odlučne pomoći ne bih stajao ovdje na oltaru!" Vidno dirnut riječima kardinala o. Inozenz je skoro pustio suzu i klimanjem glave popratio riječi zahvalnosti.

I praški nadbiskup kardinal Dominik Duka je svom dominikanskom subratu zahvalio za svesrdnu i velikodušnu pomoć za vrijeme iza "željezne zavjese". "Riječima se ne može opisati koliko nam je pater Inozenz pomogao i koliko

je nama dominikancima u negdašnjoj Čehoslovačkoj ta pomoć značila" zaključio je kardinal Duka.

Tu svoju zahvalnost su kako češki tako i slovački dominikanci, na čelu sa slovačkim provincijalom, potvrdili svojom brojnom prisutnošću. Slavljeniku je uputio pismo i učitelj dominikanskog reda Bruno Cadore, u kojem je između ostalog naglasio posredničku ulogu o. Inozenza. Ispred provincije je slavljeniku čestito i zahvalio provincijal o. Christophe Holzer.

Prije nego što je prior samostana, o. Vilim Stefan Doci, sve nazočne pozvao na domjenak u klastru dominikanskog samostana, uslijedila je gradišćanska i hrvatska čestitka. Gradonačelnik Čajte je najprije na njemačkom, a potom i na hrvatskom istaknuo povezanost o. Inozenza s rodnim krajem, s hrvatskim jezikom i Hrvatima uopće.

Dirljivo je bilo slušati riječi kratkog odlomka iz novina povodom mlade mise o. Inozenza, 13. travnja 1947., kad je u mladomisnikovo rodno mjesto došlo preko 3000 ljudi – šest puta više nego što je ono imalo stanovnika. Osjećaji duboke zahvalnosti, ponosa s pokrićem i zahvalnost zajedništva s o. Inozenzom zaokruženo je marijanskom pjesmom "Črna madona" uz zvuk tamburica gradišćanskih Hrvata pod ravnanjem župnika iz rodne župe slavljenika.

(www.dominikanci.hr)

VII. MEĐUNARODNI SUSRET DOMINIKANSKIH VRHOVNIH POGLAVARICA u organizaciji DSI

Tema: „NOVA EVANGELIZACIJA NAŠEG DOMINIKANSKOG POSLANJA DANAS“

U Rimu je, od 9. do 16. svibnja održan međunarodni skup dominikanskih vrhovnih poglavarica ili njihovih delegatkinja. Skup je održan u Ciampinu, zoni Sassone, Via Doganale 1, u samostanu karmeličana. Bilo je nazočno 107 sudionica i još k tome pet prevoditeljica. Prijevodi su bili simultani na pet jezika: engleski, francuski, španjolski, njemački i talijanski. Skup je organizirala udruga DSI, koja postaje pravno tijelo unutar Reda i Cr-

kve, kao što ćemo vidjeti kasnije.

Ova udruga djeluje već 18 godina. Cilj joj je povezivati sestre iz svih kontinenata, upoznati njihov način života i poslanja, poticati međusobnu suradnju kako bismo mogle što uspješnije ostvarivati poslanje dominikanske žene – propovjednice. U tom je smjeru upućivao i naziv skupa: *Nova evangelizacija našeg dominikanskog poslanja danas*.

Što je to DSI?

To je međunarodna udruga sestara dominikanki koju osnovala i bila njena prva koordinatorica s. Margaret Ormond, američka dominikanka, a cilj joj je: što bolje povezivanje svih dominikanki iz cijelog svijeta.

No, DSI ne može funkcionirati samostalno, nego jedino pod okriljem Reda, budući da pravno pripadamo dominikanskom Redu. Zato se traže načini kako bismo uspostavili što bolju suradnju, bili jedna složna obitelj, a opet svatko autonoman u svojoj upravi i poslanju.

Glavna sestra DSI se zove koordinatorica, tj. osoba koja usklađuje odnose između sestara, ali i koja nas pravno predstavlja bilo u samom dominikanskom redu, bilo pred Crkvom, bilo pred civilnim vlastima. Da bi ta koordinacija što bolje funkcionirala u Redu i Crkvi općenito, radi se na tome da udruga postane konfederacija, da ima svoj statut i da bude priznata kao pravno tijelo i od Reda i od Crkve i od civilnih vlasti (talijanskih, jer joj je sjedište u Rimu). Već je izrađen statut, o kojemu se na ovom skupu raspravljalo. Pozvani su pravnici koji su protumačili zakonske propise s tim u svezi, dali svoje preporuke, a sada je ostavljeno Kongregacijama da odluče hoće li to prihvatiti ili ne. Kad sve bude pravno postavljeno, od svih odobreno, bit će proslijedeno civilnim i crkvenim vlastima i tada postajemo pravno tijelo unutar Crkve i reda koje ima svoj glas, svoj stav ali i svoju odgovornost.

Inače, svaka je kongregacija slobodna prihvatići, odnosno biti član DSI ili ne. Ako prihva-

ti, to ništa ne umanjuje njezinu autonomnost, DSI ne može niti jednoj kongregaciji ništa na-ređivati ili zabranjivati. Ne može imenovati ili potvrđivati poglavare u pojedinoj Kongregaciji, kao što to npr. čini Učitelj u provincijama braće. Nama je samo u interesu da budemo povezane, da čujemo što rade druge, da zajednički stvaramo neke projekte i surađujemo u njima. Svaka je kongregacija pozvana da predlaže svoje sestre za pojedine projekte, i onda koordinatorica sa svojim vijećem odlučuje.

Koordinatorica se bira na tri godine. Postoje uvjeti: mora biti ili ex vrhovna poglavarica ili ex vrhovna savjetnica. Ne može biti izabrana ako nije bila u tim odgovornim službama. Mora biti slobodna, ne može imati odgovorne službe u svojoj kongregaciji, kako bi se mogla posvetiti samo tom poslu.

Ona ima svoje savjetnice, a to su koordinatorice za pojedine kontinente. Uvjeti za te koordinatorice su slični.

Osim toga, unutar DSI postoje komisije kao što je *Justitia et pax*, dominikanski volonteri, dominikanska mladež i slično. Za sada postoje samo te tri. One priređuju projekte i šalju ih svim članicama, odnosno kongregacijama na uvid i kao prijedlog. Važno je da smo organizirane na više načina i mjesta i da se udruženo borimo za prava pojedinaca i zajednica. Svi trebamo biti osjetljivi za tolike povrede ljudskog dostojanstva, osobito žena, obespravljenih radnika, veliko siromaštvo u svijetu, nepravedna raspodjela dobara i slično. Kao dominikanke

dužne smo pomoći čovjeku. A pojedinac ne može činiti ništa sam. Potrebno je pravno tijelo koje ima snagu i moć pokrenuti mase, progovoriti gdje treba, senzibilizirati sve da se stvari mijenjaju.

Na početku skupa bivša međunarodna koordinatorica, sr. Fabiola, je izvjestila o svom radu, zahvalila svima na suradnji te predstavila statut i sve ostalo vezano uz taj pravni čin.

U svom je osvrtu naglašavala da nije važan broj sestara u nekoj kongregaciji, nego kvaliteta rada i života. Potakla je međusobnu suradnju na raznim područjima našeg apostolata, bilo u školi, bilo u medicini, bilo u radu s mladima, sa starcima, s obiteljima, na socijalnom području i slično. Mnoge se sestre zauzimaju za prava žena, za ljude na rubu društva, za prava radnika i slično. Velika je stvar da je jedna članica DSI sudionica Opće skupštine pri Ujedinjenim narodima. Ona, dakle ima pravo glasa kad god se izglasavaju kakvi zakoni.

Koordinatorica sr. Fabiola je istaknula također da moramo biti žene nade, koje nikada ne gube nadu ma što se događalo u svijetu ili u Crkvi. Bog pobijeđuje, ali po nama, po našem zalaganju, po našem prihvaćanju nadahnuća koje nam On šalje. Treba se ponekad nadati protiv svake nade.

Važno je doživjeti iskustvo Boga, iskustvo njegove prisutnosti u našem životu i u svijetu. A za to je potrebna duboka vjera i molitva.

Pozvane smo na propovijedanje, istakla je nadalje sr. Fabiola, da budemo žene propovjed-

nice, ali nije nam za to potreban ambon, oltar, škola ili što drugo. Mi smo same propovijed za svijet, ako živimo ono što jesmo, za što smo se opredijelile. Naš život je najbolja propovijed. Kako kaže i naš Učitelj: pozvane smo biti živa prisutnost Božja među ljudima.

Slijedila su izvješća koordinatorica pojedinih kontinenata, kao i komisija koje djeluju unutar DSI (Justitia et pax, dominikanska mlađež, dominikanski volonteri, ONG – prisutnost sestara pri UN u Ženevi).

Zanimljivo je bilo slušati kako svestran apostolat vode naše dominikanske susestre diljem svijeta. Osobito je zapaženo njihovo djelovanje u misijskim krajevima, kao i u zemljama u kojima je trajno ratno stanje. Sestre su svjedočile o životnoj opasnosti u kojoj djeluju, ali ipak ne odustaju, jer žele pomoći narodu. Takav je slučaj u Palestini, Gazi, Pakistanu, Indiji, Nigeriji i drugdje. Predstavnica CIDALC-a (collaborazione internazionale domenicano America Latina e Caraibi)

Traže načine suradnje sa svim dominikanskim zajednicama i udrugama. Osobito se povezuju u slučajevima bilo kakve katastrofe, kao što je bio slučaj u Haitiju. Svi su se solidarizirali i odlučiti ostati s narodom. U mnogim su se slučajevima sestre čak zalagale da narod dobije vodu. To je bila velika stvar. Također okupljaju mlade i djecu na sportska događanja i na razne druge aktivnosti. Nastoje također svratiti svjetsku pozornost na sve veću prodaju ljudi radi besplatne radne snage.

Azija Pacifik

Dominikanska se obitelj susreće se svake četiri godine u određenom gradu. Između ostalog, upriličiće simboličnu sadnju biljaka.

Taiwan

To je prekrasan otok. Ima preko 23 milijuna stanovnika. Katolika ima svega 300.000. Zajednica sestara dominikanki osnovana je 1932. Bilo je to spasonosno, jer kad su kineske vlasti protjerale redovnike, dominikanke su našle utočište na Taiwanu. Ali tko je jednom prešao u

Taiwan nije se više mogao vratiti u Kinu, unatoč tome što su njihove obitelji bile u Kini. Vlasti su zabranilo svako vjersko djelovanje. Sestre nisu smjele nositi rodovničko odijelo. Ako bi se koja pojavila na misi u habitu, odmah ga je, nakon mise morala skinuti, jer se na ulici nije smjela pojaviti u njemu. Sestre su ipak skriveno djelovale. Budući da se više nisu mogle posjećivati, a u Kini je vjerski život zabranjen, sestre su osnovale svoju novu kuću Maticu u Taiwanu 1960. Tek 1980. sestre koje su iz Kine prešle na Taiwan mogle su posjetiti svoje roditelje, ako su ih još našle žive, a također i zajednicu u Kini. Politička situacija između Taiwana i Kine je trajno napeta. Inače, zajednica u Taiwanu ima zvanja. Trenutno ima 151 zavjetovanu sestruru.

Europa

Tu ima puno problema sa svih strana. Jedna velika zapreka suradnje je jezik. Nema zajedničkog jezika koji mogu razumjeti sve sestre. Budući da ima sve manje zvanja, pitanje je bolesnih i starijih sestara koje nema tko njegovati. Zato se traže rješenja, možda u jednoj zajedničkoj kući za sve redove.

Isto tako su zabrinute tko će voditi njihove kongregacije kad ostare? Da li civili? U nekim zemljama već imaju civile koji su poglavari u samostanu sestara, čak su u vrhovnom vijeću. Rješenje vide u spajanju kongregacija. Mlađe, iz tih kongregacija, pitaju se s pravom, kako nastaviti apostolat koji još vode, kad nemaju sestara. Jedino im preostaje zapošljavati laike i prepustiti im sve.

Postoji također prijedlog zajedničke formacije, u nekoj kongregaciji, ali to ne prolazi lako, barem ne za sada. Nastoje se organizirati češći susreti radi boljeg povezivanja i ohrabrenja.

Sjeverna Amerika

Proživljavaju vrijeme krize. Bio je apostolski vizitator. Još nisu doble sud Crkve, odnosno izjavu što im je činiti, odnosno što ne valja.

Budući da nema podmlatka, prošle se godine spojilo čak 7 kongregacija u jednu, koja sada broji preko 600 članica.

Afrički kontinent

Afrički je kontinent ozbiljnije shvatio poziv na obraćenje, nego ostali dio svijeta. Kršćani su u Africi manjina i osjećaju se nemoćima pred tolikim izazovima, pa čak i prijetnjama. Crkva je pozvana, unatoč svemu, navještati i promicati služenje, pomirenje, pravdu i mir. To treba biti na prvom mjestu. To je Božji dar. Mi to ne činimo kao političari, nego kao poslužitelji. Propovijedanje nije prenošenje apstraktnih pojmovova. To je hod, to je očitovanje Boga, kroz Duhove. Vazam i Pentekosti, to su tipično dominikanski blagdani. Osoba koja nalazi prazan grob, ne zaustavlja se. Traži Boga. Nalazi ga na Duhove. Treba postojati intiman odnos između riječi i čina.

Afričke sestre su shvatile da ne treba toliko naglašavati studij teologije, nego odgoj koji ide za tim da primjećujemo stvari i osobe oko sebe. Karizma nije prošlost nego sadašnjost. Naše svjedočenje traži čitanje naših djela, djelovanje prema Riječi, prema pravdi i miru. Naš odgoj treba ići prema tom služenju: prema pomirenju,

pravdi i miru. Naše je poslanje ponuditi nadu u svijetu beznađa.

Učitelj Cadore na skupu DSI

Na skupu je bila osobito blagoslovna nazočnost Učitelja Brune, koji je govorio o novoj evangelizaciji, kako je vidi Crkva, kako su je vidjeli sinodski oci kojima je nova evangelizacija bila glavna tema raspravljanja.

Učitelj je odgovarao i na neka pitanja sestara, vezana uz suradnju između braće i sestara. Odgovori su mu bili jasni i odlučni, kao npr. kad je jedna spomenula kako se laici, pa i mi osjećamo kao druga klasa u Redu, Učitelj odgovara: „U Redu ne postoji prva, druga ili treća klasa. Prva klasa, tj. na prvom mjestu svima nama treba biti svijet, ljudi, narod, a ne mi, ne vi, ne netko drugi. Previše sebe volimo. Želimo biti centar svega. Dominikanskom je redu svojstveno propovijedanje, naviještanje Radosne vijesti svijetu. To znači moramo voljeti taj i takav svijet i pomoći mu otvoriti se Istini. To možemo činiti na razne načine. I s malim stvarima se može pokazati da volimo svijet, da volimo i zauzimamo se za one kojima se niječu osnovna prava na život, na rad, na obrazovanje, na raspolaganje vlastitim dobrima, na zdravstvo i slično. Mi se stalno pozivamo na propovijedanje, naviještanje, ali moramo znati da prije svega moramo naučiti slušati druge, osluškivati

njihove potrebe. Tek kada smo u stanju upoznati, prihvati i zavoljeti čovjeka, možemo mu naviještati istinsku riječ, koja njemu odgovara, koja mu pomaže živjeti radosno. U ovom razdoblju priprave na jubilej ne bi trebali toliko govoriti o svom identitetu, nego tražiti načine kako pomoći svijetu otkriti istinski identitet čovjeka stvorena na sliku Božju. Treba tražiti načine kako se približiti ljudima“ – rekao je Učitelj Reda i nastavio. „Kontekst nove evangelizacije pokazuje tri paradoksa. 1. Crkva se temelji na Evandželju. U krizi smo, prenošenje je teško. Sinođa kaže da se treba usredotočiti na obitelj, ali ako nema obitelji, što činiti? 2. Nova evangelizacija može biti učinkovita jedino ako prihvati svijet u njegovu novom, tehnološkom ruhu. Globalizacija je posvuda, moramo znati iskoristiti tu tehnologiju kako bismo globalizirali svijet u vidu Evandželja. 3. Nova evangelizacija traži iskustveno doživljaj Boga, a vjera je u modernom svijetu strana, tuđa. Potrebna je veća apostolska kreativnost. Treba gledati pozitivno, ne uvijek negativno. Treba imati povjerenja u sebe same. Zanimljivo je kako npr. 225 biskupa iz cijelog svijeta uviđa isti problem i o njemu raspravlja. Crkva je jedinstvena, kao zajednica, koja se brine o zajedničkim problemima, o svijetu, o teškoćama i radostima. Nema idealnog svijeta. Spasenje je ponuđeno ovom i ovakvom svijetu“ – naglasio je fr. Bruno.

Na pitanje kako vidi sestre u novoj evangelizaciji, Učitelj Bruno odgovara da ih vidi isto kao i braću. Crkva i Red treba sestre koje daju svoj život u traženju Istine.

Na primjedbu kako braća ne dođu pomoći sestrama u nekim misijskim zemljama, Učitelj odgovara da nije važno tko je prvi došao, tko je prvi uočio problem, nego živjeti kao obitelj. Obitelj se gradi na povjerenju, na dijalogu. Zajednička suradnja mora biti u vidu prijateljstva. Kad je Isus propovijedao, oni koji su ga slušali pozvali su i druge do dođu. Važno je **priznati** svakome ono što već čini. Zatim, ne smijemo se stalno tužiti i čekati bolja vremena. Valja živjeti i prihvati ovo što je **danas**, danas djelovati. I konačno, valja promicati zajedničko prijateljstvo između braće, sestara i laika; promicati zajedničke projekte na lokalnom nivou. Treba organizirati susrete, događanja. Od ove godine priprave se počnu odvijati na lokalnoj razini. Red teško funkcionira ako se sve čeka s visoka. Treba se organizirati na lokalnoj razini: zajedničke molitve, zajedničko propovijedanje, zajednički susreti, zajedno s mladima. Ima dovoljno mjesta za svakoga tko želi djelovati.

Sestre trebaju studirati teologiju isto kao i braća, ali ne samo studirati nego je i živjeti. Braća dominikanci mogu i moraju računati sa sestrama.

Koja je formacija najbolja?

Na pitanje, koji je način ili metoda formacije najbolja, Učitelj odgovara da je to ona u kojoj se osjećamo i prepoznamo kao Isusovi učenici, u njegovoj školi. Dakle, kad shvatimo i prihvativimo Isusa za svoga Učitelja.

Druga formacija je propovijedanje. Propovijedati znači **EVANGELIZIRATI** – navještati Radosnu vijest. Ne samo govoriti, tražiti birane riječi za svoje propovijedanje. Moj je san, kaže fr. Bruno, vidjeti OP obitelj kako ide u susret ljudima, na ulici, u vlaku, u tramvaju, ne samo čekati da ljudi dođu k nama. Drugim riječima, na svakom mjestu gdje se nalazimo možemo i moramo evangelizirati.

U svojoj propovijedi, za vrijeme mise, fr.

Bruno je naglasio da ne smijemo činiti stvari tek toliko da činimo. Moramo biti svjesni da smo mi ti koji stvaramo povijest. Povijest će biti takva kakvu je mi stvaramo, ne netko drugi. A najbolje stvaramo povijest kad usmjerujemo svijet prema evanđelju. Ali moramo najprije sami sebe oblikovati u Isusa, tada ćemo moći i svijet oblikovati prema Isusu.

Fra. Bruno je nadalje naglasio da evangelizacija treba početi najprije u našim zajednicama. Tu dajemo najučinkovitije svjedočanstvo pred svijetom.

Komunikacija

Fr. Eric Salobir, generalni promicatelj društvenih komunikacija Reda govorio je o novim tehnološkim sredstvima komunikacije, među kojima je na prvom mjestu Internet i sve ono što je s njim povezano. On ističe kako svi upotrebljavamo Internet, ali se trebamo znati s njim služiti, znati se povezati. Predlaže da svaka Kongregacija u svoju web stranicu ubace i službeni OP web, kako bi svi bili povezani. Osim toga, važno je kako se prikazuju slike kojima promičemo zvanja. Valja upoznati današnji svijet mlađih i prema tome djelovati. Međutim, duhovni život i Internet ne idu uvijek zajedno. Današnji mlađi žele prije svega biti famozni, više nego voljeni. Na nama je kako im u tom njihovom svijetu približiti Isusa, duhovni život, dominikansko poslanje. Facebook je dobar, ali krije u sebi i velike opasnosti. S tim treba biti jako oprezan. „Neke naše web stranice su često puta pune nekorisnih stvari, ima svega samo ne propovijedanja. A to nam treba biti na prvom mjestu. Pogledajte koliko puta je na vašim web stranicama ime Bog, Isus, Evanđelje, i slično? Vrlo malo. Protestanti su shvatili bolje od nas kako približiti Krista ljudima.

Fr. Eric preporuča nadalje da je dobro da u zajednici bude jedna sestra zadužena za web stranicu. „Jer, ako su svi zaduženi, nitko nije zadužen. Tako to obično biva u zajednicama. Svaka može raditi, ali važno je znati zašto mi to služi: da li za bolju molitvu, ili za vlastitu promociju. Valja pomoći ljudima, koji posjećuju

stranicu, da se malo zaustave, da ih poruka do-dirne, da im pomogne tražiti Istinu.“

IDYM – međunarodni dominikanski pokret mlađih

To su mladi koji se žele nadahnjivati na dominikanskoj duhovnosti i to ne samo oni koji se odlučuju za redovnički život, nego svi koji žele živjeti propovijedanje na dominikanski način. Pokret je nastao 1980. Dominikanska se mlađež okuplja u mnogim zemljama na razne načine. Osim što vode posebno duhovni život, neki također djeluju prema potrebama mjesta i vremena; pomažu siromašnima, angažirani su na sveučilištima, neki pomažu na radio postajama. Na primjedu sestara kako nema posebne suradnje s braćom u radu s mlađima, odgovor je bio: „Grupa se rasprši čim počinju konflikti među voditeljima. Gdje je suradnja dobra, kao u obitelji, tu sve funkcioniра. Moramo ići zajedno, nije važno tko je prvi, tko drugi. Ovo poslanje pripada Kristu, ne nama. Kad se oslobođimo tog virusa, rivalstva, što kome pripada, tko je prvi, a tko drugi, stvari će početi funkcioniрати. Dominikanska se obitelj zasniva na ljudskosti, a ne na granama“ (prvoj, drugoj ili trećoj).

Mogući prijedlozi za dominikanski jubilej

Nadalje, na skupu su ponuđeni prijedlozi za skori dominikanski jubilej. Na tu temu je govorio fr. Gabrijel Des Ango, koji su zadužen za pripravu jubileja.

On je, između ostaloga naglasio da ovaj jubilej ne može funkcioniрати bez sestara.

„Objektivi su jednostavnii: zahvaljivati Bogu za tolika dobročinstva u prošlosti, te s vjerom i nadom gledati u budućnost. Moramo imati povjerenje u budućnost, u naš život i poslanje. Imamo problema, povijest je puna problema. Ali moramo živjeti sadašnjost gledajući u budućnost.“

Postoje i praktični prijedlozi za ove zadnje tri godine što su pred nama kako bi se što bolje organizirali:

- Najprije valja animirati članove vlastitih zajednica oko jubileja. Sve ovo što se događa to je naše, to se tiče svakog člana dominikanske obitelji. Dakle, najprije slavimo u kući. Onda na lokalnoj razini, odnosno u mjestu gdje djelujemo i onda na razini cijelog Reda. Braća ne žele činiti neki program sami, nego žele uključiti cijelu dominikansku obitelj u program slavlja.
- sudjelovanje u zajedničkim projektima, kao obitelj, ne sami.
- ojačati bratski - sestrinski život
- produbiti dominikansku karizmu
- učiniti reviziju apostolske misije - naša je misija proročka
- Preporuča se, gdje je to moguće, da se snimi CD, gdje bi svaka provincija ili Kongregacija, prikazala svoj život i djelovanje.
- promicati u cijelom Redu molitvu za jubilej
- provinčijski susreti
- Na dominikanskim web stranicama može se pratiti tijek zbivanja.

Za sljedeću godinu, 2014. se preporuča da središnja tema duhovnih vježbi bude o dominikanskom životu i dominikanskoj duhovnosti. Red bi trebao raspravljati o novoj evangelizaciji.

s. Slavka Sente

RAZGOVOR S CARLOSOM A. AZPIROZOM COSTOM, BIVŠIM UČITELJEM

OP - Kada se Opća skupština Reda braće propovjednika sastaje, tada su pozvani sudjelovat i bivši Učitelji Reda kako bi svojim iskustvom i mudrošću pomogli delegatima u raspravama i donošenju odluka. Brat Carlos Alfonso Azpíroz Costa, kao Učitelj Reda od 2001. do 2010. godine, iskusio je na koji način funkcioniраju opće skupštine Reda braće propovjednika, a u

ovome intervjuu govori o važnosti Opće skupštine za Red i što moderne demokratske zemlje mogu naučiti od dominikanske demokratske tradicije.

Dominikanci često naglašavaju kako je njihov Red demokratičan zbog tradicije sastajanja na Općim skupštinama na kojima izabrani predstavnici iz svake provincije zajedno oblikuju za-

kone koji upravljaju životom Reda. No, koliko su opće skupštine zaista učinkovite? Je li ovako oblikovana samouprava najbolji način da se upravlja međunarodnom vjerskom institucijom poput Reda propovjednika?

Ovo je moja šesta po redu Opća skupština Reda, tako da sam već poprilično upoznat s načinom na koji stvari funkcioniraju. Isto tako sam i zamjetio kako se određene teme rasprava uvijek ponavljaju. Netko izvan Reda bi mogao pomisliti kako je zbog te konstantne repeticija sve onda uzalud jer nema napretka, no to nije istina. Ponavljanje tema rasprava znači da ne uzimamo ništa za gotovo i da nastojimo učiti iz vlastite povijesti uvijek nastojeći obnavljati naš Red kako bi na najbolji mogući način bili sposobni odgovoriti na sve izazove danas i u budućnosti. Katolička Crkva je nešto poput polikromatične simfonije različitih institucija, organizacija, načina duhovnosti i putova ka svetosti. Nema pravog ili krivog načina kako upravljati crkvenim redom poput našeg. Naš način upravljanja Redom nije metoda nametanja uniformnosti nego traženja jedinstva i slike svih. Kada kažemo kako je naš Red demokratičan, ne mislimo na vlast većine nego na konsenzus sviju u cilju općeg dobra što uključuje i interes manjine. Ovo nije lako ni jednostavno, ali je vrijedno truda. I za to jamčim svojim osobnim iskustvom, ne

samo kao bivši Učitelj Reda, nego cijelim svojim životnim vijekom kao dominikanac.

Ovo vam je prva Opća skupština nakon što ste odstupili s funkcije Učitelja Reda. Kakav je osjeća biti samo jedan od braće, bez sve odgovornosti vodstva? Koja je vaša uloga na ovoj skupštini i na koji način vaše opširno znanje, budući da ste profesor kanonskog prava, pomaže delegatima u njihovom poslu?

Treba uvijek imati na umu kako je Učitelj Reda najprije jedan od braće, prvi među jednakima. On ne upravlja Općom skupštinom, njegova je uloga omogućiti da Skupština funkcioniра i da sve protekne u najboljem redu. I da, osjećam olakšanje bez bremena odgovornosti i što mogu biti zajedno s ostalom braćom, raditi i pomagati gdje god je potrebno. Tako sam na ovoj Skupštini član Povjerenstva za Konstitucije Reda. Nije lako pronaći ljude za ovo povjerenstvo, stručnjake koji znaju kako odluke Skupštine izraziti kao kanonske zakone i konstitucije. No ovdje sam da učinim što mogu i činim to rado.

U vašem mišljenju, što svijet može naučiti od Reda braće propovjednika glede demokracije, posebno ako uzmemo u obzir propadanje vladavine prava i pravde u nekim zemljama?

Prije svega, ne treba miješati postmoderne zapadne demokracije s načinom na koji je Red prakticirao demokraciju tijekom posljednjih 800 godina. Nama nije u interesu da jedna grupa osvoji vlast nad ostalima kroz lobiranje po kuloarima i naši izabrani vođe ne donose svoje odluke uvijek imajući na umu pobjedu na slijedećim izborima. Okupljamo se na općim skupštinama Reda kako bi raspravljali o temama koje nas se tiču i kako bi dijelili svoja iskustva glede temelja dominikanskog života: propovjedanje, zajednički život, studij, odgoj itd. Ovo je i lekcija koje bi suvremene demokratske zemlje trebale naučiti od nas: osjetiti pravi trenutak za djelovanje, ispitivati svoju stvarnost i isticati potrebe svih u raspravama uvijek imajući na umu konačni cilj stvaranja sredine koja omogućava život u slobodi za svakoga kako bi svatko od nas mogao živjeti i rasti, osobno i u zajednici.

Izvor: <http://trogir.op.org/index.php/hr>

DA SE BOLJE UPOZNAMO

s. Brigit Stantić

Ove je godine (2013), u mjesecu lipnju, bila članica Vrhovnog zbora u Korčuli, s. Brigit Stantić, koja inače živi u Subotici. Na povratku se zadržala nekoliko dana u Zagrebu. Iskoristila sam prigodu da mi kaže nešto o sebi i svojim životnim avanturama. Ali ona ne može ispričati svoju priču ako ne dotakne one koji su joj pomogli odrastati i koji su sastavni dio njezina života. To je u prvom redu njezina najstarija sestra Kata i onda njezin brat, svećenik, vlč. Bela. Evo što nam je ostalo zabilježeno.

Ave Maria (dalje AM): s. Brigit, recite nešto o svom životu, o svom djetinjstvu, o svom pozivu u redovnički, dominikanski stalež.

s. Brigit (dalje B) Rođena sam u Tavankutu 17. siječnja 1938. od oca Pere i majke Dominike. Bilo nas je trinaestero braće i sestara, ali ostalo nas je sada živilih točno polovica, tj. sedmero, četiri brata i tri sestre. Neki su umirali u vrlo mlađoj dobi, jer tada nije bilo lijeka za svaku bolest. Ja sam deveta po redu. Kao djevojčica od tri godine teško sam se i ja razboljela. Bila sam već na umoru. Svi su molili za moje ozdravljenje. Govorili su i mojoj kumi neka i ona moli za mene i za brata Belu. Kuma je molila: „Bože, uzmi ih, ima njih dosta.“ To je bila njena molitva. I, Bog ju je uslišio, ali na malo drugačiji način: uzeo

je i mene i Belu od svita, odnosno u samostan i u svećenike. A moja najstarija sestra, Kata, iz velike ljubavi prema svojoj maloj sestrici, išla je i korak dalje: zavjetovala se da će ići u najstroži samostan samo da meni Bog podari ozdravljenje. Ne znam čije su molitve bile moćnije, ali ja sam se počela oporavljati, Bogu hvala.

AM: A što je bilo s Vašom sestrom Katom? Je li otišla u samostan?

B: E, to vam je priča za sebe, vrijedna svake pažnje. Roditelji su je, kao djevojku, poslali u Suboticu u jedan internat kod časnih sestara. Tamo su išle sve djevojke koje su željele ići u školu, jer drugačije se nije moglo. Taj je internat osnovao subotički biskup Lajčo Budanović za djevojke. On je jako volio sirotinju. Htio je da se svi mogu školovati, i muško i žensko i bogati i siromašni. On je sam bio isповједnik tim djevojkama i brinuo se za njihov odgoj. Tako je jednom moja sestra Kata povjerila biskupu svoj zavjet. On se malo zamislio, kako priča Kata, sagnuo se i neko vrijeme zašutio. Ona nije znala što mu je. Najednom se uspravio i, poput nekog proroka, rekao joj: „Kad se znadeš i želiš žrtvovati za braću i sestre, onda ćeš biti dobra majka. Imat ćeš sina, tamne kose, i on će biti svećenik.“ I to se ostvarilo!

Kad se Kata, nakon završene male mature, vratila na salaš, pomagala je majci u odgoju nas mlađe braće i sestara. Učila nas je moliti, a i vjeronauk. Nitko nije ni sanjao da bi se ona mogla udati jer je bila posebno dobra i pobožna.

Međutim, Kata je uskoro dobila prosca. Bio je to mladić, Grgo Ivanković. Nudili su mu više djevojaka. Mogao je birati koju je htio. Ali on se zagledao samo u Katu. Ona je bila veoma skromna i povučena djevojka. Nije voljela ni zabave i ni ples. A Grgi je baš ona zapela za oko i zaprosio ju je. Mogu reći da je to bio sretan i blagoslovjen brak. Imali su brojnu djecu (desetoro), šest kćeri i četiri sina. Među njima je samo jedan crnokosi. Zove se Franjo. I on je postao svećenik, po proročkoj riječi biskupa Budanova. Moja je sestra, baš poput Marije (usp. Lk 2,51), čitav život brižno čuvala tu tajnu u svome srcu. Tek ju je nedavno otkrila.

AM: Kakvo je bilo vaše djetinjstvo, kako ste odrastali u tako brojnoj obitelji?

B: Bila sam vesele, živahne naravi. Roditelji su nas odgajali s ljubavlju. Ne sjećam se da su ikada i jedno dijete kažnjavali batinom ili kakvim drugim strogim mjerama. Uključila sam se, kao i ostala moja braća i sestre, u kućne poslove. Ja sam najčešće bila pastirica. Inače sam po prirodi strašljiva, i zbog toga nisam išla dalje u školu.

AM: Kada ste osjetili redovničko zvanje?

B: Ima opet jedna zanimljiva zgoda u vezi mog redovničkog poziva. Jednom su došle k nama s. Lucija i s. Emanuela. Inače, s. Emanuela je držala instrukcije iz matematike, pa je tako pomagala i mom bratu. Razgledavale su naše obiteljske fotografije. Kad je s. Emanuela uzela fotografiju gdje je bila cijela obitelj, gledala je neko vrijeme, a onda, po svom običaju, kuckala prstima po njoj. Onda se zaustavila na meni, pokazala prstom i rekla: „Ova bi se mogla žrtvovati za brata“. Ova me rečenica duboko dirnula u srce. Imala sam tada oko 14 ili 15 godina. Nisam znala za kojeg se to brata ja moram žrtvovati. Malo nakon toga brat Bela je otišao u sjemenište. Bilo mu je u početku teško i htio je odu-

stati jer se zaželio kuće. Napisao je roditeljima pismo da se ne smatra dostoјnjim ovako velikog poziva i da bi se vratio kući. Premda smo ga razumjeli, bili smo jako tužni. Svi smo klekli i molili za njega. Onda me otac pozvao da idemo nas dvoje vidjeti što se s njim događa. Kad nas je ugledao, zaplakao je. Neko vrijeme nismo mogli ništa govoriti. Otac ga je zagrlio, kao da mu je htio pokazati da ga voli što god odlučio. Ovaj naš posjet ga je ohrabrio i odlučio je da se neće vratiti, da će ostati u sjemeništu. U tim sam se trenucima sjetila riječi s. Emanuele da se moram žrtvovati za brata i jednostavno sam odlučila poći u samostan. Evo, možda je to bio najsnažniji trenutak mog poziva i moje konačne odluke.

AM: Kako ste se odlučili baš za dominikanke?

B: Kako sam već rekla, moja sestra Kata je bila u internatu kod časnih sestara. Tamo je mogla naći razne duhovne knjige za čitanje. Među njima je bila i knjižica *Božja pastirica* u kojoj se nalazi kratak život i razne molitve bl. Ozani Kotorskog. Kad je jednom došla kući ponijela je tu knjižicu i dala mi da čitam. Ja sam jako voljela čitati duhovno štivo, osobito živote svetaca. Knjižica mi se veoma svidjela, jer sam i ja, nakon škole, bila pastirica i jer sam jako voljela prirodu, baš kao i Ozana. Počela sam moliti i molitvu za izbor zvanja.

Kad su kod nas došle sestre dominikanke, vidjela sam kako izgledaju, uživo i nisam se više dvoumila. One su, naime, imale vinograd pokraj našega. Ja sam ih s velikim uzbudnjem gledala i

čim sam mogla povjerila sam im svoju želju da želim postati dominikanka. Ispunila se uskoro moja želja. Ali nisam išla odmah u Korčulu, jer je bilo tamo puno kandidatica, nego sam neko vrijeme ostala kod sestara u Subotici. Tek sam iza Božića krenula u Korčulu. Sjećam se kako je bio visoki snijeg. Pratila nas je s. M. Tereza Vidaković.

AM: Jesu li vaši roditelji bili sporazumnoi s vašom odlukom za samostan?

B: Otac je bio sretan, ali nije mogao zamisliti da će ja zaista moći otići tako daleko kad se nisam usudila otići sama ni kod dide i bake. Nana mi je, u početku, bila velika pomoć, ali se kasnije malo razočarala kad je vidjela da nisu sve časne takve kakve je ona zamišljala. Bila je spremna vratiti me natrag, ako bi vidjela da nisam kako triba. Uglavnom sam otišla s roditeljskim blagoslovom i Bogu hvala i bl. Ozani, ustrajala sam. Sad mi je već 75. godina. U mojoj se obitelji puno drži do svećenika i časnih sestara, zato se smatra da je svako zvanje Božji dar obitelji.

AM: Jesu li se i druge djevojke iz vašeg mesta odlučile za samostan?

B. Da, išla je još jedna djevojka, malo mlađa od mene, Petreš Gizela (s. Pompea). Bilo nas je kasnije i više. Dominikovo je sjeme donosilo obilne plodove i u našoj plodnoj Bačkoj. Ja sam vjerovala da su sve dobile zvanje po toj maloj knjižici bl. Ozane, odnosno po njezinu zagovoru. Ali sada mi se čini da je njiva duhovnih zvanja u Bačkoj presušila. Možda bi trebali opet malo češće povi-

riti u tu čudesnu knjižicu, *Božja pastirica*, ili još čvršće sklopiti ruke na molitvu, osobito sada kad je pokrenut postupak za Ozaninu kanonizaciju. Moram priznati, odlaskom iz Korčule prekinula sam se moliti bl. Ozani. Nisam joj se obraćala niti tražila njenu pomoć, premda mi je tada najviše trebalo jer sam bila stalno boležljiva. Kad sam određena za odaslanicu na vrhovni kapitol, koji se imao održati u Korčuli od 21. lipnja 2013., bila sam svjesna da u takvu stanju apsolutno ne mogu putovati. Onda me, tadašnja č. majka s. Dolores potakla neka se molim bl. Ozani da mi isprosi ozdravljenje kako bi mogla putovati. Poslušala sam je i sada mogu posvjedočiti da je bl. Ozana učinila čudo. Ja sam krenula na put i sretno stigla na cilj, bez teškoća. S obzirom na moje zdravstveno stanje, ovo se moglo dogoditi samo čudesnim, Božjim zahvatom.

AM: Što vam se posebno svidjelo kod te Božje pastirice?

B: Eto, svidalo mi se što je bila pastirica kao i ja. Svidala mi se njezina jednostavnost i traženje Boga u svemu što je okružuje. Svidala mi se i njezina želja da se žrtvuje za spas svijeta, zajedno s Isusom. Svidalo mi se što je bila sva Božja. U knjižici su bile i molitve za razne nakane. Jedna od njih je bila i za izbor zvanja. To sam redovito molila. Osjećala sam da mi Gospodin, po zagovoru bl. Ozane učvršćuje zvanje. Mislim da je bl. Ozana bila moja prva učiteljica. Zato sam joj jako zahvalna i svima preporučam da joj se mole. Ona može pomoći ne samo pri izboru redovničkog zvanja nego i svakog drugog. Uvijek se moramo moliti da nam Bog prosvijetli pamet što učiniti u životu, koju odluku donijeti, koju osobu izabrati i slično.

AM: Kakvi su bili vaši prvi dojmovi u samostanu?

B: Kako sam se, po zagovoru bl. Ozane, još u djetinjstvu odlučila na život žrtve, sve sam prihvatala u tom duhu. Ništa mi nije bilo teško, ni poslovi ni hrana. Možete misliti kakva je razlika između bačkog i dalmatinskog, osobito otočkog podneblja! Opet mi je pritekla u pomoć bl.

Ozana koja je i u tim visokim brdima i kršnom kamenu tražila i nalazila Boga. Počela sam se svemu tome diviti, osobito nepreglednom moru. i Zavoljela sam to brzo. Jedino nisam voljela školu, ne zato što mi nije išla, dapače, bila sam jako uspješna kod kuće, nego zato jer sam bila jako strašiva, bojala sam se svega. Kad bih trebala odgovarati koji predmet, sve bi zaboravila od straha. Zato sam molila Učiteljicu da će sve raditi, samo neka me osloboди škole. I zaista sam radila baš sve poslove.

AM: Koliko vas je bilo u grupi u novicijatu?

B: Bile smo četiri, ali onda se oblačilo više puta godišnje, ne uvijek u isti datum. Bile su sa mnom: s. Teodora Sentić, s. Bernardina Lukač, s. Tadeja (kasnije je izšla). Ima jedna zanimljivost u svezi moga redovničkog imena. Onda se nije smjelo znati unaprijed kako će se koja zvati, nego tek kad bi nam, na dan oblačenja, pročitali s oltara. U Konstitucijama, koje je svaka trebala dobiti, već je bilo napisano naše ime i prezime. Na mojim je pisalo s. Bernardina Stantić, a na Marinim, s. Brigita Lukač. Međutim, netko je zabunom, ili po Božjem promisu, na sličicama napisao obrnuto, tako je pročitano, javno, i ja sam, eto, ostala Brigita, a Mara, s. Bernardina. Mislim da je ipak to trebalo biti tako, jer dok sam još bila kandidatica, č. Blaženka Apan, koja je bila u Subotica, me često u šali zvala: *majka Brigita*. Zašto se dogodila ta zabuna s potpisom na konstitucijama, to ne znam.

Bila sam sretna kad sam dobila dominikanski habit. Onda samo imali i veliku krunicu i križ oko vrata. Sve mi je bilo lijepo i bila sam sretna. Učiteljica nam je bila s. Gabrijela Batistić, a kasnije s. Marija Kulonja. Bila nam je dobra kao majka.

AM: Tko Vam je bila Učiteljica novicijata?

B: Učiteljica nam je bila s. Gabrijela Batistić. Bila nam je dosta stroga. A kako sam ja strašljiva, možete misliti kako sam se osjećala. Svaka kazna me koštala A ona nas je na taj način odgajala i vodila do savršenstva. To su bila drugačija vremena, drugačiji načini odgajanja.

AM: Gdje ste sve djelovali nakon novicijata?

B: Prvo odredište, kad sam svršila novicijat, bio je Zagreb. Tu su me poslali kod sestara svetoga križa gdje sam naučila raditi na tamburirku, šivati, krojiti i vesti paramente, crkveno rublje. Već sam znala nešto i prije, a kod njih sam se usavršila.

Nakon toga sam se vratila natrag u Korčulu, gdje sam, zajedno sa s. Elvirom Hrženjak, izrađivala crkveno rublje. Ona je crtala, a ja sam vezla, šivala i krojila. Išle smo više puta čak i u Zagreb na izložbu, za vrijeme svećeničkog tečaja. Izrađivale smo misnice, barjake, štole, albe. Znala sam raditi na ruke i na mašinu. To mi je išlo dosta dobro, po zagovoru Bl. Ozane.

Neko vrijeme sam bila i u Gružu, pa u Trogiru, Splitu, u Ranjenog, a onda sam premještena u Suboticu, gdje se i sada nalazim. Gospodin mi je priuštil mnoge avanture, padove i lomove ruke, noge, rebra. Ipak je, uz Božju pomoć i to prošlo, samo da mogu raditi u bašći što me osobito veseli i odmara.

AM: Vi ste bili neko vrijeme pomoćnica Učiteljici novicijata, a imali ste i niz drugih dužnosti?

B: Da, bila sam pomoćnica s. Martini Njegovec. Bila sam s kandidaticama sve do odlaska iz Korčule. Tada su kandidatice bile odijeljene od novakinja jer je više njih išlo u školu. Svima sam preporučivala da se mole bl. Ozani. Uveli smo molitvu za izbor zvanja. Mogu vam reći da su se mnoga zvanja učvrstila, a neke su shvatile da im tu nije mjesto. Voljela sam mlade, ništa mi nije

bilo teško za njih. Možda sam ponekad i pretjerala u svojoj brizi za njih. Ne mogu drugačije kad su mi i ime dali takvo- Brigita!

A što se tiče drugih poslova, toga mi nije nikada nedostajalo. Neke dužnosti su mi odredili poglavari, a mnogih sam se poslova prihvaćala i sama, gdje god sam vidjela da treba: cvijeće, sakristija, gostinjske sobe i slično.

AM: Jeste li već dug u Subotici?

B.: Jesam, već oko 27 godina. Zanimljivo je kako je došlo do toga da sam premještena u Suboticu. Dobila sam obavijest da mi je brat Josip teško bolestan, na umoru. Pošla sam ga vidjeti. Zaista je gledao smrti u oči. Imao je tumor na mozgu i nije bio vidio jer mu je tumor pritiskao očni živac. Više nije niti govorio. Htjela sam mu pomoći. Jedino što sam mogla bilo je da sam mu davala sok od naranče i limuna, na cjevčicu. Kad je uspio malo popiti, vratila mu se pomalo snaga. Nakon nekog vremena se zaista oporavio i počeo opet govoriti. S velikom je nadom išao na operaciju u Zagreb. Operacija je uspjela, ali su mi liječnici prognozirali samo godinu dana života. Tako je i bilo. Umro je u 56. godini života.

Kad smo ga sahranili, č majka mi je rekla neka ostanem u Subotici. Tu sam preuzeila svim novi posao. Počeli smo, naime, primati starije gospode na njegu. To je bio blagoslov i za mene i za bake i za kuću. Ujedno obradujem bašču. Tu se osjećam najbolje. Volim prirodu. Ona me uči prihvatići sve što život donosi: i kišu i snijeg, i sunce i sušu. Sada sam već ušla u godine kad više ne mogu trčati i raditi kao prije. Rad s bakama je bio lijep, ali i zahtjevan. Mora-

li smo odustati od tog apostolata jer se više ne možemo brinuti za njih. To nam je bio i siguran izvor prihoda, što sada jako osjećamo. Ne mogu reći da gladujemo, ali nemamo ništa suvišnoga.

AM: Kako je sada Vaše zdravlje?

B: Mislim da svatko, u mojim godinama, ima nekih zdravstvenih teškoća. Ali ja sam zadovoljna što sam pronašla novo liječenje, CaliVita, koji mi puno pomaže. Preporučam svakome da to proba. Možete misliti kako su djelotvorni da sam se ja usudila ići na tako dalek put, u Korčulu, Kotor, Međugorje, a prije nisam smjela, gotovo, niti izaći iz kuće.

AM: Jeste li ikada rekli svome bratu zašto ste postali redovnica?

B: Jesam, tek nedavno. Nije znao za to. Ne znam kako mu je bilo, ali ja se i dalje molim za njega, za njegovo zdravlje. Smijem reći da sam na njega ponosna, a jesam li pridonijela učvršćenju njegova zvanja, to samo Bog znade.

AM: Iz Vaše obitelji ima puno redovničkih i svećeničkih zvanja?

B: Rado i često molim za svećenička i redovnička zvanja i sretna sam što su neka nikla iz naših obitelji. Najprije je moj brat, Bela, onda od moje najstarije sestre Kate sin Franjo i kćer Bernardeta, koja je također dominikanka. Nakon toga, od najmlađeg brata, Ante, sin Marinko je svećenik. 'Odnjihan' je kod sestara dominikanki. Onda, od sestrine kćerke, Dominike, dva sina svećenika, Josip i Mirko Štefković. Trenutno je unuk moga brata Stipana, Tomislav, u sjemeštu. Za sada u našoj obitelji ima sedam Bogu posvećenih osoba.. Očekujemo i nadalje Božji blagoslov i nova zvanja, jer ima dosta mladih koji daju nadu.

AM: Koja vam je sestra bila poseban primjer dobrote?

B: To je bila majka Marija Kulonja. Bila je pravedna, razumna, prihvaćala je svakoga onako kakav je bio. U njoj sam vidjela nešto majčinski. Imala je autoritet, ali baš kao majka ili sestra, ne

kao poglavar. Isto tako mi je bila uzor s. Daniela Drlan kad je bila korčulanska priora. Bila je veoma brižna i radišna, a toliko jednostavna i ponizna. Baš se vidjelo da voli zajednicu i svaku sestru.

AM: Koju pobožnost osobito volite, kojega sveca?

B: Od svetaca sam se najviše molila uvijek bl. Ozani, ali moje je srce najradije uz Isusa. Volim i Gospu, ali s Isusom sam najbliža. A što se tiče molitava, najradije se prepustim Psalmima. U njima nalazim sve, i prošnje i molitve i zahvale. U njima se čovjek može prepoznati u svakoj situaciji.

AM: Što biste poručili mladim sestrama?

B: Poručila bih da budu vjerne svome pozivu. Neka se sjete svojih obitelji, i neka, u tom duhu, prihvate svoju redovničku zajednicu kao svoju novu obitelj za koju se isplati živjeti i žrtvovati, i koju treba zavoljeti. Ne možemo očekivati da u toj novoj obitelji neće biti nikakvih sukoba, ali kad se nešto voli onda se sve lakše nosi i podnosi.

Još bih poručila neka nikada ne budu besposlene, neka se ne zatvore u svoje kompjutore, jer živi ljudi trebaju našu konkretnu pomoć. Ne bojte se žrtve, ona je spasonosna, za vas i za cijeli svijet.

*Razgovor vodila s. Slavka Sente
28. lipnja 2013. u Zagrebu*

Budućnost će biti onakva kakvu nam Bog odredi.

Trenutačno imamo oko stotinu mladih u cijelom svijetu

koji se spremaju pristupiti Dominikancima,

kaže fra Bruno Cadore, učitelj reda propovjednika.

PETAR JURAJ FRASSATI

Homilija prigodom beatifikacije Petra Jurja Frassatija

Petar Juraj Frassati (Torino, 6. IV. 1901. – Torino, 4. VII. 1925.) bio je dominikanski trećoredac koji se zauzimao za potrebne pomažući im kroz različite oblike karitativnog i socijalnog rada. Kako je bio iz imućne obitelji, nerijetko je dijelio novac siromasima, ostajući sam bez sredstava, čak do te mjere da ponekad više ne bi imao od čega kupiti kartu za vlak pa se pješke vraćao kući. Također je znao skinuti sa sebe komad odjeće i dati ga potrebnima, ali i dignuti glas protiv nepravednih političkih sustava poput fašizma. Papa Ivan Pavao II. proglašio ga je blaženim 20. svibnja 1990. i tom prigodom izrekao propovijed koju donosimo u prijevodu.

1. “I ja ћу moliti Oca i on ће Vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek: Duha Istine” (Iv 14, 16-17). Kroz uskrsno vrijeme, dok se sve više približavamo Duhovima, ove riječi postaju sve prikladnije. Izgovorio ih je Isus u sobi posljednje večere, dan prije svoje muke, kada je ostavljao svoje učenike. Njegov odlazak – odlazak ljubljenoga Učitelja kroz Njegovu smrt i uskrsnuće – pripravlja put za drugoga Branitelja (usp. Iv 16, 7). Branitelj ћe doći, doći ћe upravo zbog Kristova otkupiteljskog odlaska koji omogućava i pospješuje novu Božju milosrdnu nazočnost među ljudima. Duh istine, kojega svijet ne vidi i ne pozna, ipak se obznanjuje po apostolima, jer boravi s njima i jer ћe biti s njima (usp. Iv 14, 17). Tome ћe na Duhove svi svjedočiti.

2. Duhovi su ipak samo početak, jer Duh istine dolazi kako bi ostao s Crkvom zauvijek (usp. Iv 14, 16), trajno se obnavljajući u budućim na-raštajima. Zbog toga riječi apostola Petra nisu upućene samo ljudima njegovih dana, nego i svima nama i našim suvremenicima: “Naprotiv, Gospodin – Krist neka vam bude svet, u srcima vašim, te budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama” (1Pt 3, 15). U našem je stoljeću Petar Juraj Frassati utjelovio ove Petrove riječi u svom životu. Snaga Duha istine, ujedinjena s Kristom, učinila ga je suvremenim svjedokom nade koja izvire iz Evanđelja i milosti spasenja koja je dje-lovtvorna u ljudskim srcima. Tako je postao živim svjedokom i hrabrim braniteljem te nade u ime kršćanske mladeži dvadesetog stoljeća.

3. Vjera i ljubav, prave snage koje su pokretale njegovo biće, činile su ga aktivnim i djelatnim u okolini u kojoj je živio, u njegovoj obitelji i školi, na sveučilištu i u društvu, preobrazile su ga u radosnog i oduševljenog Kristova apostola, u gorljivog sljedbenika Njegova poslanja i Njegove ljubavi. Tajnu njegova apostolata i njegove ljubavi treba tražiti u asketskom i duhovnom putu koji je prošao, u molitvi, u klanjanju (pa i noćnom) pred presvetim sakramenton, u njegovoj žedi za Božjom riječju koju je tražio u biblijskim tekstovima, u mirnom prihvaćanju životnih poteškoća, čak i u obitelji, u čistoći koju je proživiljavao kao radosnu i beskompromisnu samozatajku, u stalnoj ljubavi prema tišini i životnoj svakodnevici. Posebice u tim čimbenicima možemo shvatiti duboki izvor njegove životne duhovnosti. Uistinu, kroz Euharistiju Krist priopćuje svoj Duh, po slušanju Njegove riječi raste u nama spremnost za prihvatanje drugih, a po molitvenoj predanosti volji Božjoj dozrijevaju velike životne odluke. Samo klanjući se Bogu u vlastitome srcu kršćanin može odgovoriti onome "koji od nas zatraži obrazloženje nade" koja je u nama (usp. 1Pt 3, 15). I mlađi je Frassati to znao, osjećao je to, proživiljavao je to. U njegovu životu vjera je bila stopljena s ljubavlju: čvrst u vjeri i djelatan u ljubavi, jer je vjera bez djela mrtva.

4. Površno gledajući, Frassatijev način života suvremenom mladiću punom života zasigurno ne predstavlja ništa izvanredna. Ipak, upravo to predstavlja izvornost njegove kreposti, koja nas poziva na razmišljanje i potiče nas da ga naslijedujemo. U njemu se vjera i svagdašnji događaji skladno sjedinjuju tako da naslijedovanje Evanđelja prelazi u ljubaznu brigu za siromahe i potrebne u neprestanom porastu sve do posljednjih dana bolesti, koja ga je odvela u smrt. Njegov osjećaj za lijepo i za umjetnost, njegova strast za sportom i planinama, te njegova osjetljivost za društvene probleme nisu ometali njegovu stalnu vezu s Apsolutnim. Potpuno uronjem u Božje otajstvo i potpuno predan službi bližnjemu – tako možemo sažeti njegov

zemaljski život! Ispunio je svoj poziv kršćanskoga laika u mnogobrojnim društvenim i političkim dužnostima, u društvu koje je ravnodušno i katkad čak neprijateljski raspoloženo prema Crkvi. Prožet takvim duhom, Petar Juraj je znao dati poticaj raznim katoličkim pokretnima, kojima se oduševljeno pridružio, ali posebice Katoličkoj akciji i Federaciji talijanske sveučilišne katoličke mladeži (FUCI) u kojoj je pronašao vježbalište za kršćansku obuku i prava polja za svoj apostolat. U Katoličkoj akciji je radosno i ponosno živio svoj kršćanski poziv te je nastojao ljubiti Isusa i gledati u Njemu braću i sestre koje je susretao na svom putu ili ih je predano tražio na mjestima patnje, u izloženosti i napuštenosti, kako bi im pomogao da osjete toplinu njegove ljudske solidarnosti i nadnaravnu utjehu vjere u Krista. Preminuo je mlađ, nakon kratkog života ispunjenog duhovnim plodovima, spremnan za odlazak u svoju "pravu domovinu i pjevajući hvalu Bogu".

5. Današnja svečanost nas sve poziva na prihvatanje poruke koju Petar Juraj Frassati šalje muš-

karcima i ženama današnjice, posebno mladima, koji žele pružiti otvoren prinos duhovnoj obnovi našega svijeta, za kojega nam se katkada čini da se razjedinjuje i raspada zbog manjka idealja. Frassati svojim primjerom svjedoči da je život koji se živi u Kristovu duhu, u duhu blaženstava, "blaženi" život i da samo osoba koja postaje "čovjekom ili ženom blaženstva" može uspjeti u pružanju ljubavi i mira drugima. On ponavlja da se isplati odreći se svega kako bi služio Gospodinu. On svjedoči da je svetost svima moguća i da samo revolucija ljubavi može u srcima ljudi probuditi nadu u bolju budućnost.

6. Da, "divna su djela Gospodnja ... klići Bogu sva zemljo!" (Ps 66, 1-3) Ovim stihovi psalma koji odzvanjaju u liturgiji današnje nedjelje jesu poput žive jeke duše mladoga Frassatija. Uistinu, svi mi znamo koliko je on ljubio od Boga stvoreni svijet! "Dođite i vidite djela Božja!" (Ps 66, 5) To je također i poziv koji primamo od njegove mlade duše, a koji je posebno upućen mladima. "Dođite i vidite djela Božja" što ih učini "među sinovima čovječjim" (Ps 66, 5).

Potresna djela što ih je učinio među sinovima i kćerima. Ljudske oči – mlade, osjetljive oči – moraju se znati diviti Božjem djelu u izvanjskom, vidljivom svijetu. Oči duše moraju biti sposobne okrenuti se od toga vanjskog, vidljivog svijeta ka unutarnjem, nevidljivom, tako da drugima mogu otkriti kraljevstvo duha u kojem se odražava svjetlo Riječi koje osvjetljuje svakog čovjeka (usp. Iv 1, 9). U tom svjetlu djeluje Duh istine.

7. Ovo je "unutarnja" osoba. Ovako nam se predstavlja Petar Juraj. Uistinu, čini se da čitav njegov život sabire u sebi Kristove riječi koje nalazimo u Ivanovu Evangeliu: "Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti." (Iv 14, 23) Ovo je "unutarnja" osoba koju Otac ljubi, jer je on ili ona mnogo ljubila. Nije li ljubav, koja je najpotrebnija, moguća i u našem dvadesetom stoljeću, na njegovu početku kao i na kraju? Zar je možda laž da je jedina stvar koja traje, ne gubeći nikada svoju vrijednost, činjenica da je osoba ljubljena?

8. Frassati je mlad ostavio ovaj svijet, ali je obilježio čitavo naše stoljeće, i to ne samo naše stoljeće. Ostavio je ovaj svijet, ali u uskrsnoj snazi svoga krštenja može svima, a osobito mladim naraštajima današnjice i sutrašnjice poručiti: "Vi ćete me ponovno vidjeti jer ja živim i vi ćete živjeti." (Iv 14, 19) Ove je riječi izgovorio Isus Krist opraštajući se od apostola i pripremajući se za muku. Čini mi se prikladnim staviti te riječi na usne našeg novog blaženika kao poziv da živimo od Krista i u Kristu. Ovaj je poziv uvijek valjan, valjan je i danas, posebno za današnju mladež, ali i za sve nas. To je vrijedan poziv kojega nam je ostavio Petar Juraj Frassati. Amen!

Ivan Pavao II.
(preveo Ivan Armando)

Sestri Beninji

Devet je svršilo ljeta
otkada sestra vječnih zavjeta,
Beninja, ovom zajednicom (sestara) upravlja
u Trnju u župi Krista Kralja.

Sva se je svojoj zadaći predala
sebi je malo odmora dala;
uredila je samostan i kapelu,
brižno vodila svoju obitelj bijelu.

U samostan je toplinu dovela
centralno loženje svuda provela
u Njemačkoj kombi isprosila
da bi sestre svuda vozila.

Ne samo sestre već i pakete
koje proizvodi radnja za etikete.
Sve je sestre dobro zaposlila
da bi samostan za život opskrbila.

Uvela je vrtić i jaslice,
puna je kuća male djece.
Jedna pjevaju druga plaču
jedna spavaju druga skaču.

U kući imamo i studentice
za malu djecu učiteljice.
U kartonaži vrle radnice
za kriptu i kapelu sviračice.

Redovito se sestre Bogu mole,
marljivo župnika i kapelana dvore.
Neke idu dnevno u bolnicu,
a druge u školu i tvornicu.

Sestra Beninja poučava, katehizira,
te u kapeli i kripti rado svira.
Radosno od srca i pjeva
da joj zvonki glas crkvom odmjeva.

Nekada ona šuti i suzi,
ne znamo uzroka ovoj tuzi.
Ne ide sve kako bi htjela,
ne razumiju svi njezinih želja.

Htjela je i samostan nadograditi,
životni prostor sestara proširiti.
Viša sila nije dala
da bi taj plan svoj izvela.

Ishodila je i stroj za pranje
bit će to sestrama veliko olakšanje.
Kada se provede nova struja
sestre će pjevati Aleluja!

Još će ona i samostan nadogradit
životni prostor sestara proširiti.
Time će svoj rad okruniti
Kongregaciju sestara zadužiti.

Sad je došlo vrijeme
da se dužnosti izmjene.
recite svi Bog joj plati
bila nam je kao dobra mati.

Dragutin Kociper (oko 1981.)

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

MOLITVE I MISLI PAPE FRANJE!

Dvije brošure s molitvama, odnosno s tekstovima našega novog pape Franje govore o njegovo posvećenosti molitvi, meditaciji i razmišljanju u jednostavnosti.

Dok je „Molitva na prste“ vrlo jednostavni i originalni poticaj na molitvu kakvog je prakticirao još dok je bio samo kardinal Jorge Mario Bergoglio, brošura „S dobrotom i nježnošću“ donosi tekstove i poticaje koje je papa Franjo izrekao u raznim prigodama prvih dana svoga pontifikata. Knjižice su namjenjene najširem krugu vjernika kako bi s Papom molili i razmišljali na način kako to i on čini.

Knjižice su bogato ilustrirane pa će i to pomoći prihvatljivosti kod naših vjernika. Obje je knjižice priredio isti autor Renzo Sala. (KS)

Marijan Biškup:

AUGUSTIN KAŽOTIĆ U RIJEĆI I SLICI

Zagreb, 26.3.2013. - U izdanju Dominikanske naklade Istina iz tiska je izišla knjiga "Augustin Kažotić u riječi i slici" autora Marijana Biškupa. Knjiga ima 240 str., a sastoji se od dva dijela. U prvom su donesena kratka razmišljanja kojima autor osvjetjava Kažotićev doprinos hrvatskoj vjerskoj i kulturnoj prošlosti. Odabrani ikonografski dodatak o Blaženiku čini drugi dio knjige.

Uz spomenuto, knjiga sadrži uvod, popis kratica, više jezične sažetke, popis izvora i literature, bilješke i sadržaj. Nadamo se kako će ovo vrijedno djelo dominikanca Marijana Biškupa svim štovateljima i ostalim vjernicima približiti Blaženikov svetački lik, i učiniti ga tako još poznatijim širim slojevima našega naroda i ujedno potaknuti sve vjernike da se u svim svojim duhovnim i materijalnim potrebama utječu njegovu moćnu zagovoru.

Marijan Biškup, OP

AUGUSTIN KAŽOTIĆ
U RIJEĆI I SLICI

Tragovi

Dominikanska naklada Istina

Petar-Krešimir Hodžić, ur.

HUMANAE VITAE ZA SVA VREMENA

Ljudska spolnost življena u velikodušnosti i razboritosti

Zbornik radova

Ovaj Zbornik radova s Međunarodnoga kongresa „Humanae vitae za sva vremena – ljudska spolnosti življena u velikodušnosti i razboritosti“, koji su organizirali Ured HBK za obitelj i Zadarska nadbiskupija te stručna katolička društva zdravstvenih djelatnika, koji se održao od 28. do 30 studenoga 2008.

godine u Zadru sadrži sva stručna izlaganja na tome skupu, uključujući i prijevode na hrvatski jezik onih predavanja koja su održana na stranim jezicima.

Enciklika Pavla VI. „Humanae vitae“ izazivala je tijekom proteklih desetljeća različite reakcije, od najpozitivnijih do najnegativnijih.

Oporbi je bilo i unutar same Katoličke crkve. Međunarodni simpozij održan u Zadru, s distancem baca novo svjetlo na tu encikliku. „Razvoj i širenje metoda prirodnog planiranja obitelji jamči mnoge dobre plodove kako one preventivnog, tako i one terapijskog karaktera koji će se očitovati u konkretnim pokazateljima poput smanjenja broja razvoda braka, smanjenja stope pobola od spolno prenosivih bolesti, smanjenja stope maloljetničkih trudnoća, smanjenja stope neplodnosti i povećanja nataliteta“, navodi u uvodnoj riječi urednik ovoga Zbornika Petar-Krešimir Hodžić. (KS)

DIREKTORIJ ZA SLUŽBU I ŽIVOT PREZBITERA - Kongregacija za kler

Nakon prvog izdanja Direktorija za službu i život prezbiterâ iz 1994. godine, a nakon što je 2009./2010. proslavljenata Svećenička godina, čija se proslava po-

dudarala i s proslavom 150. obljetnice smrti sv. Ivana Marije Vianneya, zaštitnika župnika i svećenika dušobrižnika, ovo drugo izdanje prvom je izdanju pridodalo iskustvo Svećeničke godine, promicanje ‘nove evangelizacije’ i kasnije brojne smjernice pape Benedikta XVI., ali i bolna iskustva i rane koje su zadale muke Crkvi zbog vladanja nekih njezinih službenika.

„Ovaj Direktori je dokument koji služi izgrađivanju i posvećivanju svećenika u svijetu koji je, u mnogočemu, sekulariziran i ravnodušan“, kaže se u Dokumentu koji naglašava da ponovno treba razmotriti tradicionalna pitanja koja su malo-pomalo pala u drugi plan, a kad su se i otvoreno odbacivala, kao što je, primjerice, važno poimanje svećenikovih obilježja koje bi se moglo nazvati „sakramentskim“, a koje mu daje dostojanstvo da je, dok dijeli blaga Božje milosti, sâm Kristov i njegova tajanstvena prisutnost u svijetu. (KS)

Walter Kasper:

CRKVA ISUSA KRISTA - Ekleziološki spisi

O knjizi kardinala Kaspera, jednog od vodećih katoličkih teologa današnjice, u jednom od prvih nastupnih govora novije papa Franjo rekao kako mu je bila od velike koristi. Riječ je o knjizi koja zatvara svojevrsnu trilogiju. Nakon dva sveska Isus Krist i Bog Isusa Krista, ova knjiga bavi se Crkvom Isusa Krista, što je autor namjerio pisati još dok je bio istaknuti član akademске zajednice. U ovome je svesku kardinal Kasper objavio ne samo pojedine članke iz posljednjih desetljeća svoga djelovanja, nego i kratki prikaz ekleziologije pri čemu se, kako i sam navodi, nije mogao posvetiti svim temama i širokom pristupu, već se ograničio na ono bitno.

Taj kratki pregled kao i drugi prilozi ovoga sveska zrcala desetljetno teoretsko bavljenje Crkvom, ali isto tako i dugi osobni put s Crkvom i u Crkvi na kojem je pisac stekao mnoga iskustva. Kasperova ekleziologija iznimno je bogata gledištim s ekumenskom perspektivom. (KS)

Sveti Hilarije:

TUMAČENJE EVANĐELJA PO MATEJU - Otački izvori - svezak 2

Druga knjiga u podnizu Otački izvori koju je Kršćanska sadašnjost pokrenula unutar svoje biblioteke *Kršćanski klasici*, a u suizdanju sa Službom Božjom iz Makarske, posvećena je tumačenju Evanđelja po Mateju svetoga Hilarija. I ovu je drugu knjigu toga podniza napisao, preveo i bilješkama opremio Marijan Mandac. Knjiga je podijeljena u tri dijela. U prvome dijelu donesen je tijek Hilarijeva života, u drugome poglavljju donesen je pregled Hilarijevih spisa, a u trećem tumačenja Hilarijevih izreka. Sv. Hilarije bez sumnje pripada velikim ličnostima svekolike crkvene povijesti. Knjiga je značajna za upoznavanje patrističke teološke misli i literature. (KS)

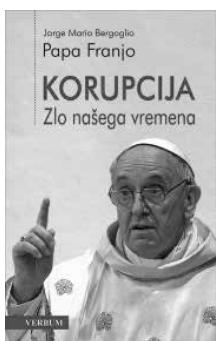
Ivan Pavao II. - Karol Wojtyla:
MUŠKO I ŽENSKO STVORI IH -
Teologija tijela I. i Teologija tijela II.
Kateheze o ljudskoj ljubavi. Cjelovita teologija tijela. Svezak I i II..

Muško i žensko stvori ih je prvobitni naslov koji je Ivan Pavao II. dao svojemu djelu o tjelesnoj dimenziji ljudske osobnosti, spolnosti, braka i celibata. Napisana još dok je bio nadbiskup Krakova, a kasnije, nakon što je postao papa, prerađena i preoblikovana u niz kateheza čitanih na audijencijama srijedom u razdoblju od 5. rujna 1979. do 28. studenog 1984. godine, ova je knjiga dobila prepoznatljiv i popularan naslov *Teologija tijela*.

Ivan Pavao II. nam je u ovomu monumentalnom djelu ostavio srž svoje velike vizije, usmjerene na otajstvo ljubavi koje se proteže iz Trojstva preko zaručničkoga odnosa Krista s Crkvom sve do konkretne tjelesnosti muškaraca i žena. S potpunim uvidom u suvremeni radikalni rascjep između osobnosti i tjelesnosti Papa predlaže cjelovit pogled na ljudsku osobu, ukorijenjen u Svetom pismu i živoj tradiciji Crkve.

Prvi cjelovit hrvatski prijevod ovoga remek-djela, podijeljena u dva sveska, omogućuje nam ulazak u temeljnu viziju Ivana Pavla II. koja današnjemu čovjeku ponovno otkriva srž kršćanskoga navještaja o Bogu koji nas ljubi i čovjeku koji samo u ljubavi pronalazi sama sebe i svoju puninu. (Verbum)

**Jorge Mario Bergolio -
Papa Franjo:**
**KORUPCIJA - ZLO
NAŠEGA VREMENA**
"Grijeh se opršta, a korupcija se ne može oprostiti. Ona, prije svega, treba biti izlječena." Mogu začuditi ove riječi iz usta Jorgea Marija Bergoglia,

tada nadbiskupa Buenos Airesa, a danas pape Franje. Njegovo je propitivanje odlučno: korupcija ne predstavlja zbir grijeha, ma kako teških, a nije ni jedan od tolikih poroka srca. Ona je kvalitativno drukčije zlo. Korumpiran čovjek nije svjestan svojega stanja i postaje zarazan za društvo. Korupcija je paučina koja se širi, namećući suučesništvo.

Ako je i prevladavalo mišljenje da se korupcija tiče prije svega onih na utjecajnim položajima, onih što imaju moć i vlast, nakon čitanja ove knjige biva razvidno da je korupcija puno šire zlo te da taj opasnvi virus može zahvatiti svakoga. Riječ je prije svega o mentalitetu kojemu bivamo podložni, a koji se na koncu može poistovjetiti s moralnom pokvarenošću koje nismo ni svjesni: pokvareno srce više ne vidi svoj grijeh, nego od njega čini životni stil, uzdižući ga na razinu vrline ili barem prihvaćene društvene danosti.

Korupcija je korov našega vremena. Napada politiku, gospodarstvo, društvo. Prijeti i Crkvi. O ovomu moralnom raku koji je zahvatio mnoga društva, pa tako i hrvatsko, nekadašnji kardinal iz Buenos Airesa, a današnji Papa, nudi oštroumno promišljanje koje ide do korijena ove pojave i osvjetjava je autentičnom porukom evanđelja. Jasne riječi ohrabrenja za istinsko življenje kršćanstva te preobražaj srca i društva zaključuje rječitim pozivom: "Bit će dobro za nas da ponovimo jedni drugima: 'Grješnik da, korumpiran ne!' (Verbum)

Robert Šreter:
**HALO, BOŽE, SAMO
DA TE ČUJEM...**
**Meditacije iz emisije
„Hvaljen Isus i Marija“
na Radio Sljemenu uz
liturgijsku godinu C**

Robert Šreter svojim je meditacijama pokazao kako se mnogo vrijednoga sadržaja može izreći u kratkom vremenu, kako se Božja riječ može protumačiti u samo pet minuta.

Riječ je o meditacijama koje je autor izgovarao na Radio Sljemenu u godinama 2007. i 2010. te obuhvaćaju godište C s time da u pr-

voj godini nedostaju meditacije iz došašća i božićnog vremena. U ovoj knjizi skupljena je tek trećina onoga što je Šreter izgovarao na tome radiju, a ukoričena je 91 meditacija.

Robert Šreter svojim je meditacijama pokazao kako se mnogo vrijednoga sadržaja može izreći u kratkom vremenu, kako se Božja riječ može protumačiti u samo pet minuta. Činio je to uz bogatstvo misli i ideja, zapažanja i usporedbi, ali jednostavnim jezikom i lakom rečenicom prihvatljivom i razumljivom svakom slušatelju. Dodatno je taj sadržaj obogaćivao autorov lijep glas i njegova krasna, izražajna interpretacija kojom su vrijedne poruke zaokružene u skladnu kršćansku meditativnu radijsku cjelinu.

Robert Šreter svojim je darom, talentom, sveobuhvatnost kršćanske radijske meditacije uspio dovesti do vrhunca“, piše u uvodu dr. Tanja Baran, urednica emisije „Hvaljen Isus i Marija“ na Radio Sljemenu. Autor je aktualni direktor Kršćanske sadašnjosti. (KS)

SARAJEVO:

U Sarajevu održana filmsko književna večer

Dana 5. lipnja 2013. godine Udruga dr. Ante Starčević iz Tovarnika na poziv kardinala dr. Vinka Puljića posjetila je Sarajevo i na Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Dvorani Pavla VI. predstavila roman Nevenke Nekić "Jean ili miris smrti" kao i film "Draga Gospa Ilačka". Pred prepunom dvoranom uzvanicima se obratio preuzvišeni kardinal Vinko Puljić i rekao da se čitajući roman uvjerio u njegovu povijesnu i literarnu vrijednost, da se u liku stranca koji je žrtvovao svoj život za Hrvatsku sažimaju svi humani naporci sudionika Domovinskoga rata te izrastaju u simbole koji ostaju kao temelji za budućnost.

Predsjednik dr. Ante Starčević, Antun Ivanović istaknuo je osobito napore o dokumentiranju događaja iz Domovinskoga rata koji su uobličeni i objavljeni u pet knjiga, od kojih je dio dokumentarna građa, a dvije su u romanesknom obliku posvećene Ivanu Buriku, svećeniku ubijenom u Tovarniku i Jeanu Michelu Nicolieru, dragovoljcu iz Francuske. Također je

ukazao na napore koje čini Udruga da se Ivan Burik uzdigne na čast oltara.

Antun Ivanović, predsjednik Udruge

Gianni Valente
Franjo, papa s kraja svijeta
Croatia, love, still
kritička selekcija

**Gianni Valente:
FRANJO, PAPA
S KRAJA SVIJETA**
Knjiga poznatoga talijanskog novinara Giannia Velente, stručnjaka za vjerska pitanja, citateljima približava današnjega papu Franju dok je još bio isusovac, nadbiskup i kardinal Buenos Aieresa u Argentini. Doneseno je šest razgovora s njime koji su objavljeni u međunarodnoj reviji 30 Giorni i to u razdoblju između 2002. i 2009. godine.

U prvi plan izbjija Bergogliova zauzetost za konkretnog čovjeka, njegovo suosjećanje i jednostavna blizina koja se silno dojmila autora ovih članaka.

On u svome djelovanju polazi od evandeoskog postulata tzv. dinamike blizine. Crkva djeluje i živi samo snagom milosti, uči današnji Papa. Daleko je to od zadnjih namjera ili pak prozelitizma. „Isus nije provodio prozelitizam. Isus je pratio ljude. A obraćenja koja je potaknuo događala su se po tom brižljivom nastojanju da bude uz drugoga, nastojanju koje nas čini braćom i sestrama, sinovima i kćerima, a ne članovima neke nevladine organizacije ili prozelitizma neke multinacionalne kompanije“, govorio je kardinal Bergoglio.

U ovoj knjizi moći će se nazrijeti sve ono što naše suvremenike oduševljava na liku i djelu Pape koji je tek zakoračio u svoju službu rimskoga biskupa i koji je odmah privukao velike simpatije u čitavome svijetu.

Saverio Gaeta:

PAPA FRANJO - Život i izazovi

Knjigu je napisao poznati vatikanist Saverio Gaeta, novinar koji dugi niz godina radi u najeminentnijim katoličkim novinama i časopisima poput L'Osservatore Romano, Famiglie Cristia-

ne, Jesus i Credere što ga preporučuje kao pisca koji je novome papi Franji pristupio kao jedan od najkompetentnijih stručnjaka.

U knjizi se nalazi Papin životopis od prikaza njegove useljeničke obitelji pa sve do prvih koraka njegova pontifikata.

Drugi dio knjige donosi misli novoga Pape naslovljenih Prijeći prag vjere, a mogu se pročitati poglavlja o idejama kardinala Bergoglio u deset riječi kao i o budućnosti Crkve i svijeta. U posljednjem poglavlju, u kojem se govori o izazovima novoga Pape naslovljenom Deset glavnih točaka za budućnost, mogu se pročitati tekstovi o Godini vjere i neobjavljenoj enciklici, o reformi vatikanske kurije pa sve do „kohabracije“ s prethodnikom.

Ova je knjiga nesumnjivo jedna od onih koje papu Franju prikazuju najsveobuhvatnije, najcjelovitije i najkompetentnije.

DUBROVNIK: Predstavljanje monografije "VELIČINA SKROMNOGA"

U klaustru dominikanskoga samostana u Dubrovniku, u četvrtak 20. lipnja predstavljena je monografija o stvaralaštvu dominikanca Marka Bobaša: "Veličina skromnoga". Monografiju je izdala Dominikanska naklada Istina.

O njoj su govorili Ivana Jovanović Trostmann, akademska slikarica, prior samostana o. Nikola Mioč, rektor crkve Sv. Vlaha mons. Toma Lučić te sam umjetnik o. Marko Bobaš. Na početku je okupljene pozdravio prior Mioč i osvrnuo se na umjetnički opus oca Marka.

Dominikanac Anto Bobaš, učitelj dominikanskih bogoslova, župnik župe Kraljice svete

Krunice u Zagrebu i brat o. Marka, govorio je o prikupljanju Markovih umjetničkih djela, posebno spomenuvši ratno vrijeme kada je izgorjela njihova obiteljska kuća, a s njom i neka Markova djela. Anto je nadalje kazao kao je odlučio skupiti bratova djela koja su ostala i jednom ih objaviti.

Slikarica Jovanović Trostmann je rekla kako su Markova likovna ostvarenja zapravo rezultat njegova unutarnjeg odnosa s Isusom i Marijom. Naglasila je da otac Marko poštuje izvornost izabranog predmeta, tijekom umjetničkog stvaranja ga "ne šminka", nego dopušta da sam predmet priča o stvarnosti.

Mons. Lučić kazao je da se danas sve svodi na parolu: "Upotrijebi, pa baci", a otac Marko svojim se stvaralaštvom protivi toj logici i poručuje da ništa nije besmisleno te od onog što drugi smatraju besmislenim on stvara umjetnička djela. Marko je na kraju zahvalio prvenstveno Bogu i Djevici Mariji, a zatim svima okupljenima i svima koji su na bilo koji način pomogli u ostvarenju monografije.

Monografija sadrži 208 stranica i donosi mnoga Markova umjetnička djela, kao i tekstove o njegovoj umjetnosti iz pera Mirka Jozića, Ive Šimata Banova i o. Ulricha Engela. Tu je još pogовор o. Ante Bobaša i predgovor urednika monografije o. Frane Prcele. Tekstovi autora prevedeni su na engleski jezik. U glazbenom dijelu predstavljanja nastupila je molitvena zajednica "Dva srca" iz Gruža.

Jason Evert: TEOLOGIJA TIJELA ZA NJU/TEOLOGIJA TIJELA ZA NJEGA *Otkrivanje ljepote i otajstva ženstvenosti/Otkrivanje snage i poslanja muževnosti*

Jeste li ikada razmišljali o tome zašto ste stvorenii na način na koji ste stvorenii? Što uistinu znači biti muškarac ili žena? Što je ono što vas čini jedinstvenima? Što vas čini... vama? Biblija nam govorii da je Bog muškarca i ženu stvorio na svoju "sliku i priliku". A govorii nam i da je "Bog ljubav". Dakle, muškarci i žene stvorenii su na sliku i priliku ljubavi. Ali što, koga, gdje, kada i kako bismo trebali voljeti?

Teologija tijela za nju i Teologija tijela za njega dvije su knjige u jednoj čija je svrha ohrabriti vas ne samo da naučite istinu o vlastitome tijelu, nego i da otkrijete istinu o tijelu suprotnoga spola – sve ono što ste oduvijek željeli znati, ali vam nikada nitko nije znao dobro objasniti. Jedno je sigurno: više nikada ne ćete gledati svoje i tuđe tijelo na isti način. www.verbum.hr.

Papa Franjo:
**NE DAJTE DA VAM
UKRADU NADU!**

Ne dajte da vam ukradu nadu! - prvo je hrvatsko izdanje govora i homilija pape Franje na hrvatsko-mjeziku. Papa u svojim vrlo poticajnim obraćanjima i katehezama poziva čitatelja da upozna izbliza Božju svemoć, strpljivost i milosrđe te objašnjava kako Božja ljubav može preobraziti svačiji život. Također tumači kako radosno živjeti kršćanstvo u svakodnevici, usprkos križevima i poteškoćama, posebno ističući kako nikada ne trebamo gubiti nadu u Boga koji nas ljubi i koji nas nikada ne napušta.

Svima koji budu čitali nadahnute Papine riječi sadržane u ovoj knjizi one će zasigurno biti poruka ohrabrenja i poziva na istinski kršćanski optimizam, na što je potakao i u homiliji na misi povodom početka papinske službe: "Postojan u nadi, protiv svake nade! I danas kada su se nad svijetom nadvili tmurni oblaci, trebamo vidjeti svjetlo nade i mi sami davati nadu. Čuvati stvoreni svijet, svakoga muškarca i ženu, s pogledom nježnosti i ljubavi, znači otvoriti obzor nade, znači omogućiti svjetlu da se probije kroz guste oblake, znači donositi toplinu nade." *Prvo što bih vam htio reći jest: radost! Nemojte nikada biti žalosni muškarci i žene: kršćanin ne smije nikada biti takav! Ne dopustite da vas obuzme obeshrabrenje! Naša se radost ne rađa iz posjedovanja mnogih stvari, nego izvire iz susreta s Osobom: Isusom koji je među nama; rađa se iz svijesti da s njim nikada nismo sami, pa ni*

u teškim trenutcima, ni kada nas životni put namjeri na probleme i naizgled nesvladive zaprjeke, a ima ih mnogo!

Papa Franjo

Ivan Armanda:

**ISTAKNUTI HRVATSKI DOMINIKANCI
XIX. STOLJEĆA**

U petak, 5. travnja u 18. sati predstavljena je u Đakovu, u dvorani Florentini, knjiga pod nazivom „Istaknuti hrvatski Dominikanci XIX stoljeća“, autora Ivana Armande. Na predstavljanju knjige sudjelovali su: gosp. Tvrto Klarić, u ime izdavačke kuće Hrvatskog Književnog Društva sv. Jeronima sa sjedištem u Zagrebu, kao 20. godišnji urednik svetojeronomskih izdanja, s izlaganjem na temu: *Povijest i djelovanje HKD sv. Jeronima. Povezanost s biskupom J.J. Strossmayerom i Đakovštinom.*

Svojim doprinosom sudjelovala je također s. Slavka Sente, dominikanka, s izlaganjem na temu: *Dominikanci i sestre Dominikanke Kongregacije Svetih Andjela Čuvara.* Moderatorica večeri i programa predstavljanja, s. Karmela Dominković, pozdravivši sve nazočne koji su se okupili u dvorani, najavila je tijek večeri, a potom predstavila autora knjige, te spomenute predstavljače, istaknuvši radost i zadovoljstvo zbog ovog susreta kao znaka zajedništva između dominikanske i franjevačke obitelji.

Nakon što su predstavljači završili svoja izlaganja, autor knjige Ivan Armanda, zahvalio je svima koji su na različite načine pomogli da knjiga ugleda svjetlo dana, te domaćinima i organizatorima ovog skupa, sestrama sv. Križa iz Đakova. Istaknuo je između ostalog da je zasigurno najveći razlog dolaska i predstavljanja knjige u Đakovu bila osoba Majke Amadeje Pavlović, dugogodišnje poglavarice samostana Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu u vrijeme Drugog svjetskog rata (1943 -1955) O njoj, čiji lik mladi autor osobito cijeni i poštuje, u nekoliko je navrata pisao predstavljajući je javnosti. Na kraju je bila mogućnost diskusije i postavljanja pitanja.

Večer je glazbeno obogatio zbor mladih *Amadea*, pod ravnanjem s. Natanaele Palić i dr. Darija Balekića. Zbor je otpjevao pjesme: *Tvoja ruka vodi me*, autora Daria Balekića, pjesmu *Snaga Ljubavi*, čiji je tekst napisao I. Maroš a glazbu Dario Balekić, te pjesmu: *Hvalit ću te* koju je uglazbio Tomislav Meštrović.

s. Finka

DOMINIKANCI I SESTRE DOMINI KANKE KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

- izlaganje s. Slavke na predstavljanju
knjige Ivana Armande *Istaknuti hrvatski
dominikanci*
u Đakovu 5. ožujka 2013. -

Ovaj skup je organiziran da bismo predstavili knjigu Ivana Armande, *Istaknuti hrvatski dominikanci*, ali vjerojatno se pitate: kakve veze, u ovom trenutku, ima moj osrt na dominikance i dominikanke, i to još naglašeno: Kongregacije svetih anđela čuvara? Još je možda čudnije kako to da se ovo predstavljanje događa ovdje u Đakovu, gdje nema ni dominikanaca ni dominikanki. Usuđujem se reći: Providnost je htjela tako. Sigurno ne bez razloga, kao što smo već mogli čuti.

Prije nego progovorim nekoliko riječi o temi *Dominikanci i sestre dominikanke Kongregacije svetih anđela čuvara*, želim zahvaliti Ivanu za ovu knjigu, prvu ovakvog sadržaja. Svaki životopis koji je opisan u knjizi pravo je obo-

gačenje za duhovnu, kulturnu i povijesnu baštinu hrvatskog redovništva, a i Crkve u Hrvata općenito. Zahvaljujem mu također što me pozvao na ovaj skup. Ne znam hoću li zadovoljiti zadatku koji mi je povjeren.

Govoreći, naime, o dominikancima, odnosno o Redu sv. Dominika, nezabilazno je pitanje: a tko su

sestre dominikanke, koje je njihovo mjesto u tom Redu? Odgovor je vrlo jednostavan i jasan: prvo! Evo zašto: jer je Dominik najprije osnovao zajednicu sestara. Dominikove su, naime, propovijedi, dok je još bio kanonik u Osmi, bile tako snažne da ljudi nisu mogli ostati ravnodušni. Okorjeli bi se grešnici obratili, zavadeni se izmirili, oni koji su upali u krivovjerje vraćali bi se pravome Bogu. Upravo to se dogodilo skupini djevojaka koje su, upoznavši pravu istinu, željele u potpunosti posvetiti svoj život Bogu pod Dominikovim vodstvom. Nije to išlo lako jer su od strane roditelja zbog toga bile naprosto istjerane iz obitelji. A Dominik, uvjerivši se u njihovu čvrstu odluku, osniva za njih zajednicu koja će kasnije, providnosno postati molitvenom bazom Dominikove zamisli, odnosno, Redu propovjednika. Dakle, ubuduće će sestrama biti sveta zadaća molitvom i žrtvom pomagati braći propovjednicima da bi njihovo propovijedanje bilo što učinkovitije. Sestre, su, znači, u prvim počecima Reda bile prvenstveno molitvena potpora braći. I **to je** jedan važan vid propovijedanja. S vremenom će i same biti pronositeljice ili propovjednice Riječi i na različite druge načine.

Sestre nose isti naslov, dominikanke, pripadaju istom propovjedničkom redu i SESTRE su BRAĆI propovjednicima, u najširem smislu te riječi. Nekad su postojale selekcije, pa su braća dominikanci - svećenici bili **prvi** dominikanski red, klauzurne sestre dominikanke **drugi**, a apostolske sestre, **treći** red. Sada više ne postoje te diobe, nego smo svi jednaki članovi iste dominikanske obitelji.

Upravo je ta povezanost razlogom da su sestre, uvijek bile uz braću i pomagale im na razne načine. Tako je bilo i na našim hrvatskim prostorima.

Poznati povjesničar, o. Franjo Šanjek, pronađe da su sestre došle u Hrvatsku „... u 13. stoljeću. Bježeći pred Tatarima, godine 1241., pet vesprimskih dominikanki nalazi utočište i zaštitu u Ninu i Zadru. Zagrebački biskup Stjepan II. dovodi dominikanke u Ivanić Kloštar 1246. Saznajemo također da Zadarske dominikanke sv. Marije na obali 1241 i sv. Demetrija 1292. poучavaju žensku mladež. Od izuzetnog značenja za našu kulturnu povijest, tvrdi dalje dr. Šanjek, svakako je njihov *Red i Zachon* iz 1345. godine, najstariji hrvatski latinski tekst. U 14. stoljeću, uz starohrvatsku crkvicu sv. Martina u Splitu, osnovana je zajednica sestara dominikanki. One su još i danas čuvarice ovog dragocjenog spomenika naše kulturne baštine“.- kaže F. Šanjek u knjizi *Crkva i kršćanstvo u Hrvata*.¹

U istoj knjizi, Franjo Šanjek spominje kako je krajem 14. stoljeća Dubrovčanka Nikoleta Gučetić podigla za kontemplativne sestre sv. Dominika samostan sv. Marije od anđela u gradu podno Srđa. Prisutnost kontemplativnih dominikanki na našem tlu zajamčena je još u Šibeniku, Starom Gradu na Hvaru i u Kotoru. Danas ih, nažalost, više nema u Hrvatskoj.

„Povjesno su utvrđeni samostani trećeg reda u Dubrovniku (1324), Splitu, Šibeniku, u kojem jedan dijecezanski zapis iz 1450. poimence spominje tri takve zajednice, zatim na zagrebačkom Gradecu (1477) itd.“²

Svi ovi podaci govore kako su sestre dominikanke bile na ovim hrvatskim prostorima gotovo od samog osnutka Reda, upravo kao i braća dominikanci.

Opća kriza redovništva u doba prosvjetiteljstva (18. st) dovodi do rasula mnoge redove i redovničke zajednice širom Europe i kod nas. Dekretima građanskih vlasti u 18/19. stoljeće ukinuti su gotovo svi samostani i redovničke

kuće hrvatskih dominikanki, osim samostana u Splitu i Šibeniku koje je, kako ćemo vidjeti kasnije, početkom našeg stoljeća dominikanac Andeo Marija Miškov ujedinio u novu Kongregaciju Sv. anđela čuvara, sa sjedištem u Korčuli.

U ovoj knjizi *Istaknuti hrvatski dominikanci*, koju autor Ivan Armanda naziva prvom, donosi životopis trinaestorice hrvatskih dominikanaca, koji su živjeli od 1828. do 1947. Među tim redovnicima za sestre dominikanke je najzaslužniji o. Andeo Marija Miškov. Uz njega i fr. Andeo Šoljan, fr. Hijacint Domić, fr. Metod Mirić, fr. Andelko Orlandini i mnogi drugi u današnje vrijeme.

U tom, nekako, razdoblju, i još dalje, do naših dana, želim u ovom kratkom pregledu prikazati zajedničku suradnju dominikanaca i dominikanki na ovim našim prostorima.

Dakle, od svih samostana koji su egzistirali po Dalmaciji, a koje sam maločas nabrojila, ostala su još jedino dva i to u Šibeniku i Splitu. Bili su potpuno neovisni jedan o drugome.

Broj sestara, i u jednom i u drugom samostanu, sve se više smanjivao. Unatoč tome, sestre su željele do kraja ostati dosljedne svom poslanju. Na razne su načine bile uz narod, pomagale sirotinji, premda su i same bile veoma siromašne. Usput rečeno, prema povjesnim zabilješkama, sve do 1912. išle su od kuće do kuće prosjačiti za svoj opstanak. One su u doslovnom smislu bile prosjački red. Sve što su doatile dijelile su s narodom. Taj jednostavan i siromašan puk znao je to cijeniti. No, bilo je i onih koji su ih obezvrijedivali, smatrali ih zaoštlima i nepoželjnima.³

Sve je to promatrao samilosni i mudri hrvatski rodoljub, dominikanac o. Andeo Marija Miškov, koji im je bio isповjednik. Evo kako sam opisuje to stanje⁴ „...ja sam imao prilike više puta požaliti njihov udes, opažajući njih prezrenih i necijenjenih; dok su tudinske sestre raznih redova i kongregacija, prema duhu i zahtjevima vremena, odgojene i naobražene,

1 Franjo ŠANJEK, Crkva i kršćanstvo u Hrvata, KS 1993. str. 282.

2 isto, str. 284

3 usp. Ivan ARMANDA, str. 362

4 isto, str. 80

osvojile po Dalmaciji sve bolnice i zakloništa naših siromaha, dok su Talijanke prikupile čitav naš ženski podmladak, da ga tudjinskim duhom zadoje i odnarode; moje je srce kvarilo, te stadoh snovati kako bi se tomu doskočilo. Što drugi rade i polučuju zar nebismo mogli i mi barem pokušati? Kako nisam mogao podnijeti da su moje sestre, koje moj isti habit nose, tako zanemarene, zabačene, pače prezicom gledane, jer su izostale svojim odgojem i naobrazbom prama potrebi vremena; isto tako me je duša boljela, videć na svoje oči iznarodjivanje cvijeta naše ženske mladeži, te da kod nas u Dalmaciji nema nikakvog domaćeg zavoda, koji bi preuzeo odgoj i naobrazbu našeg ženskog podmlatka u čisto kršćansko-hrvatskom duhu“

O lošem pak stanju šibenskih dominikanki o. Miškov je pisao u svojoj oporuci iz 1916. godine: „Njihov mi je položaj kod nas izgledao preveć skromnim i poniznim da ne rečem preveć prezrenim i potištenim, pa zato i njihov rad neplodnim i neuspješnim: usporedjujući ga sa drugim pridošlim njima sličnim ženskim zadru-gama, koje su od malo vremena k nama i preko brda i preko mora dosenile, te vrlo korisnim uspjehom radile, napredovale, rasle i umnažale se, jamačno od Boga blagoslovljene, a od crkve i od naroda hvaljene i odlikovane: te se u meni stala buditi misao i želja, kako bi se dalo i te naše kukavne Sestre podignuti: temeljito uvjeren, da bi to Božjom pomoću ipak uspjelo. Prama tomu već sam tada bio počeo nešto snovati i raditi, ali su takove okolnosti bile, da niti sam znao niti mogao štošta odlučna izvršiti. Stoga sam svoje dobre želje u sebi zakopao, ali ih nisam nigda zabatalio. Tinjalo to u mojoem srcu dugi niz godina, sve dok mi nije dragi Bog jednom prigodom iznenada put i vrata otvorio.”⁵

Samilost i zamisao ovog dominikanca bila je providnosna za sestre. Spasit će se ženska dominikanska grana na hrvatskim prostorima, ponovo će zaživjeti njihovo prvotno poslanje: propovijedanje na razne načine, osobito odgoj mladeži.

O. Andeo Marija Miškov ostvaruje svoju zamisao, te 1905. ujedinjuje te dvije, do tada potpuno neovisne zajednice i osniva novu kongregaciju koju je nazvao Kongregacija svetih andela čuvara. Budući da je sjedište Dalmatinske dominikanske provincije tada bilo u Korčuli, on tu postavlja i temelje za novu matičnu kuću sestara dominikanki novoosnovane Kongregacije. Glavna će joj svrha biti odgoj ženske mladeži. Međutim, vremena su bila teška. Otkuda namaći toliko novaca da sagradi jednu kuću? Dosjeti se o. Miškov svoga velikog prijatelja, biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Pohiti k njemu Đakovo, izloži mu svoju zamisao. Naišao je na plodno tlo. Taj veliki mecena i hrvatski rodoljub, poput Milosrdnog oca, nije htio da ga o. Miškov dugo moli. Prekinuo ga je i rekao: „Smjesta da si se na posao dao, uzdaj se u dragog Boga, tvoja je nakana sveta i rodoljubna, sutra ćeš dobiti moju prvu pomoć.“

Tako je to, eto, krenulo: od Đakova, odnosno od vašeg velikog biskupa Josipa Jurja Strossmayera! Nije onda čudo da upravo ovdje progovaramo o tom dobrotvoru kojem zahvaljujemo svoj početak.

Ohrabren ostvarenim obećanjem velikog mecene, o. Miškov je započeo zamišljeno zdanje u Korčuli. Nije ga doduše dovršio za Strossmayerova života, ali je ovaj veliki čovjek nastavio djelovati i preko svojih nasljednika.

Osnovana Kongregacija u novoj kući matici u Korčuli započela je djelovanje prema Miškovljevoj zamisli. Poput brižna oca o. Miškov je upućivao sestre u svemu, brinuo se za njihove duhovne i materijalne potrebe. Sve je to ostavio zabilježeno u kronici koju je sam vodio. Kako je bio boležljiv, više je puta napisao oporuku u kojoj najočitije govori o svom zauzimanju za osnutak i napredak Kongregacije.

Poimence spominje svaku članicu kada i odakle je dolazila u novoosnovanu zajednicu. Iz njegovih zabilješki vidimo kako je mudro i dalekovidno slao pojedine mlade sestre ili kandidatice u već prokušane redovničke dominikanske zajednice u inozemstvo (Italiju i Austriju), kako bi tamo usvojile pravi redovnički duh, naučile strani

⁵ Iz Kronike o. Miškova o nastanku Kongregacije, Arhiv u samostanu AČ Korčula,

jezik, i ujedno stekle diplomu za budući rad koji planira ostvariti sa sestrama u domovini. Otac Miškov je neumorno tražio dopuštenja kod crkvenih i državnih vlasti najprije za pripojenje dviju, do tada neovisnih zajednica, a potom za osnivanje nove Kongregacije. Kad su bili ispunjeni svi uvjeti, tadašnji general dominikanskog Reda, fr. Hijacint Marija Cormier, na zamolbu o. Miškova, službeno je pridružio Kongregaciju dominikanskom redu 21. studenoga 1905. Samim tim činom, Kongregacija sestara dominikanki Svetih andjela čuvara, prema tadašnjim crkvenim propisima, priznata je i od strane Crkve kao zajednica s papinskim pravom, što je bio očiti znak da su sestre novoosnovane zajednice ispunile crkvenopravne uvjete prema kanonskim propisima.

Kad je Kongregacija stasala, postavljena samostalna uprava, o. Miškov se diskretno povukao i nije se više želio miješati u interne poslove Kongregacije. Ipak je uvijek bio spre-

man pomoći, osobito kad se tražila dozvola za otvorenje škole, obdaništa i dječjeg vrtića, što je njemu bilo osobito na srcu. Propisi su uvijek u prosvjeti bili rigorozni i trebalo je dosta diplomacijskog umijeća dok konačno nisu pribavlje-ne sve dozvole. Sestre su se u relativno kratkom roku osposobile za vođenje škole, jer su među novim članicama bile i već gotove učiteljice.

Tako su najprije otvorile školu i obdanište u Korčuli, a kasnije su to isto pokušale i u Šibeniku, da bi ubrzo proširile svoj apostolat i izvan Dalmacije, u sjeverne krajeve, u Zagrebu, Virju, Pregradi.

Tako je, eto, pomoći braće dominikanaca bila pri osnutku Kongregacije, kao i u prvim počecima novoosnovane zajednice, neophodna.

Zajednička se suradnja nastavila i kasnije na svim područjima. Dominikanci su redovo-to naši duhovnici, osobito u velikim samostanima, voditelji duhovnih vježbi. Nove prilike otvaraju i nove mogućnosti suradnje bilo na molitvenom, organizatorskom, prosvjetnom planu. Imamo čak i zajednički katalog, liturgijski vodič i dominikanski Časoslov. Vrlo često nas braća zovu na zajedničko svjedočenje kad obavljaju u kojoj župi misije. No, znamo svi da zajedništvo nije nešto statično. Ono se treba uvijek podržavati, njegovati i usavršavati. Važno je neprestano imati na umu zajedničku bri-gu i zadaću: spasenje duša. To je pak poslanje učinkovito jedino u suradnji sa svim radnicima na njivi Gospodnjoj, kako god se oni nazivali, kakvu god redovničku, svećeničku, laičku odoru nosili. Zato udružimo i dalje svoje sna-ge, sposobnosti, revnost i žar da bi Kraljevstvo Božje bilo što prepoznatljivije svakome stvoru. Hvala lijepa!

s. Slavka Sente
slika biskupa Strossmayera

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

SUSRET SESTARA JUNIORKI

Vjera i svjedočanstvo života u današnjem svijetu

Od poslijepodnevnih sati 10. do večernjih sati 11.svibnja. 2013 u *Marijinim dvorima* u Lužnici održao se već tradicionalni godišnji susret sestara juniorki. Susret se održao pod naslovom "Vjera i svjedočanstvo života u današnjem svijetu", a iznimno zanimljivo ga je pripremio i predvodio dr. don. Ivan Bodrožić. Na seminaru je bilo prisutno pedesetak sestara juniorki zajedno sa odgojiteljicama.

O temi susreta predavač je progovorio trima razmatranjima što su svoje izvorište nalazila u biblijskim tekstovima. Promišljalo se o sastavnicama, odnosno temeljima duhovnoga života – života vjere. Razmišljanja koja je predavač podijelio s prisutnima podijelio je u tri kategorije: čudoredni život, duhovni život i osobno zajedništvo s Kristom. Pri razmatranjima don. Ivana je isticao dijelove Starozavjetnih ili Novozavjetnih tekstova koji sadrže odgovore na pitanja što ih je otvorila tema susreta. Uz razmatranja i zajedničko klanjanje pred Presvetim te kroz dvije Sветe mise don. Ivan je prisutnima pogledi usmjerio u zdenac vjere, u Krista – izvor žive vode kao izvor, temelj, svrhu i svjedočanstvo redovničkoga poziva. Krist je Izvor to jest mjesto vlastita napajanja vodom života, izvor vlastita života vjere, ali i mjesto na koje smo dužni dovesti mnoge druge duše. Pozvani smo biti svjedoci vjere u današnjem svijetu, a upravo iz vlastita zajedništva s Kristom, redovništvo svjedoči i ostvaruje svoju osnovnu zadaću, uputiti duše izvorima voda života vječnoga – jedinog istinskog života – života u Bogu.

Vrijeme druženja koje su pomno pripremile sestre Karmeličanke BSI te radionice što su ih predvodile sestre Milosrdnice uvelike su obogatili ovogodišnji susret. Ljepota Marijinih dvora, skladno i plemenito sastavljen raspored zajedničkih točaka, redovništvu zanimljiva, ali povrh svega dobro obrađena tema zajedničkih razmatranja don. Ivana razlog su da se za ovogodišnji susret može reći da je jedan od najuspješnijih. Iz istih razloga se radujemo slijedećem susretu te ujedno vjerujemo da će posijano sjeme Riječi, uloženoga truda i zajedničke radosti urodit plodovima Duha i privesti brojne duše izvorima voda života.

s. Ivana Pavla Novina, OP

MOJA MOLITVA

Kad sam umorna, kad nemam snage i ne mogu više...

tada sjednem sama u tišini i neđem Tebe moј Bože.

Tada osluhnem šum mora i nađem Tebe.

U meni, i u svemu oko mene osjećam veliku i duboku tajnu.

Bože moј, sasvim si mi blizu, tu si... prisutan. Prisutan si u meni Bože moј.

Ja vjerujem u Tebe, isto kao što slijepac vjeruje u sunce, a ne vidi ga, već ga osjeća.

Moј Bože osjećam i osluškujem da si po Isusu dao osjetiti koliko ti je stalo do mene, koliko me voliš.

Tvoju ljubav prema meni položio si u svu prirodu, i u ljude oko mene, u moju zajednicu.

Da..... Ti si Bog ljubavi!!!

S tisuću usana me ljubiš, s tisuću ruku me miluješ,
 s tisuću me plodova hraniš i s tisuću ušiju slušaš moje molitve.
 Isuse sve si dao za mene, umro si na križu raspet, krv si svoju prolio, zadnji dah si ispustio...
 da Isuse sve si to pretrpio za mene..
 Dao si za mene sve što si imao, dao si mi ono što ja imam i što jesam.
 Ti me voliš, svaki dan i opet iz nova darivaš mi život,
 nosiš me na tisuću svojih krila i blagoslivljaš me...
 Da..... kod tebe sam, s tobom sam u tvojem domu i tvoje sam dijete...
 Volim te Isuse!!!

Željka Bojanović, kandidatica

ZELENI KUTIĆ

s. Maje Karmele Strižak OP, dipl. ing. agronomije

**LAVANDA-LAVANDULA ANGUSTIFOLIA
MILL. syn. LAVANDULA OFFICINALIS
CHAIX**

**PORODICA : LAMIACEAE (LABIATAE),
usnjače**

Lavanda je višenamjenska biljka: ljekovita, aromatična, medonosna, ukrasna.

Već u srednjem vijeku bile su poznate vrste lavandi koje se i danas uzgajaju. Prvi zapis o biljci *L. angustifolia* Mill. potjeće iz 13. st. pa se to vrijeme smatra početkom širenja te vrste u srednjoj Europi.

Ime lavanda potječe od latinske riječi *lavare*, što znači kupati se, a objašnjava osnovnu namjenu suhog cvijeta (*Lavandulae aetheroleum*) i lavandina eteričnog ulja (*Lavandulae aetheroleum*). Eterično ulje prave lavande upotrebljava se za proizvodnju parfema i kolonjske vode, te u aromaterapiji. Za proizvodnju sapuna upotrebljava se jeftinije eterično ulje hibridne lavande (*Lavandulae hybridae aetheroleum*).

Ljekovito svojstvo lavande sastoji se u smanjenju živčane napetosti pri migreni i neuralgiji. Uz to ublažava grčeve. Pomaže i u zacjeljivanju rana.

Lavanda je vrlo omiljena ukrasna biljka, a sve se više uzgaja i plantažno. Kako nema velikih zahtjeva u pogledu kvalitete tla, njezin je uzgoj vrlo ekonomičan, a može poslužiti i kao dobra paša za pčele. Lavanda je repellent za moljce. Kod nas se najviše lavande proizvodi na Hvaru.

Lavanda je višegodišnja biljka koja raste u obliku poluloptastog grma. Životni je vijek sa-

monikle i uzgojene lavande do 30 godina. Raste do 1700 m n/v. Korijen lavande je drvenast, vrlo račvast, prodire duboko u tlo. Stabljika je kratka, debela, drvenasta, i od samog vrata korijena vrlo razgranata. Prava je lavanda sitan grm visok 40-60 cm i promjera 80-120 cm. Cvjetne su grane jednostavne, duge 20-40 cm. Listovi su nasuprotni, uski, cjelevitog ruba, dugi 3-5 cm, široki 0.2 do 0.5 cm, sivozelenkasti, na naličju dlakavi.

Cvjetovi su zigomorfni, s laticama karakteristične plave boje lavande. Plod je kalavac sa 4 plodića (sjemenke), u kojima se potpuno razviju samo 1 do 2 sjemenke. Jajastog je oblika, crnosmeđeg sjaja, dug 1.8 do 2.2 mm. Apsolutna masa sjemena 0.5 do 1.1 g.

Za razliku od prave lavande, hibridna lavanda je zbijeni grm visok 80-100 cm promjera više od 150 cm. Cvjetne su stabljike razgranate, duge 60 do 90cm. Listovi su zeleni, slabo dlakavi, dugi 5 do 7 cm i široki 0.8 do 1 cm. Cvjetovi su karakteristični za obje vrste. Plodovi nisu upotrebljivi jer je hibridna lavanda sterilna.

Sve lavande karakterizira jak, prepoznatljiv miris koji potječe od nakupljenoga eteričnog ulja. Eterično ulje dobiva se destilacijom cvijeta lavande. Cvijet prave lavande sadrži od 0.5 do 1.5 % eteričnog ulja, a hibridne lavande 0.9 do 5 %. Eterično ulje uglavnom se nakuplja u žlijedama smještenima do same cvjetne čaške.

Sastojci eteričnog ulja su linalilacetat, linolol, 1,8 cineol, borneol, kamfor, geranid, citronelal i neki terpenski ugljikovodici.

Sjeme lavande kljavo je tri do četiri godine. Posijano sjeme klija vrlo dugo (do dva mjeseca).

ca). U početku biljka raste vrlo sporo, ali može potjerati cvjetnu stabljiku već u prvoj godini. U drugoj godini vegetacija počinje tek sa zatopljenjem. Za hladnog vremena cvjetanje kasni i po dva tjedna, a za toplog vremena počne cvjetati mnogo prije.

Puni cvat traje šest do osam dana i tada cvjetovi sadrže eterično ulje najbolje kakvoće.

Plod sazrijeva postupno tijekom kolovoza, a sklon je osipanju.

Lavanda je termofilna biljka koja za nagonmilavanje eteričnog ulja zahtjeva visoke temperature tijekom cijele vegetacije. Topli, od vjetra zaklonjeni tereni pogoduju brzom rastu biljaka. Hladna tla, uz mrazove, nanose velike štete usjevu, iako biljka u mirovanju podnosi temperature do -20 °c. Ako vegetacija počne rano, hibridna lavanda može stradati zbog kasnih proljetnih mrazova.

Lavanda zahtjeva mnogo sunca i svjetlosti. Ako tijekom cvjetanja potraje kišno i hladno vrijeme, smanji se udio eteričnog ulja i za 50% kao i udio estera u njemu (do 30%).

Za lavandu je karakteristično da odlično podnosi sušu, osim u početnoj fazi rasta.

Prava lavanda nema velikih zahtjeva u pogledu tla te uspijeva i na plitkom, siromašnom tlu, pa i na kršu. Hibridna najbolje prinose daje na dubokim, plodnim tlima s dobrim vodozračnim režimom. Ni prava ni hibridna lavanda ne podnose hladni, nepropusni pseudoglej ni pjeskovita tla.

Lavanda što se tiče plodoreda može ostati na istom mjestu 15 do 20 godina.

Prava lavanda cvate tijekom lipnja, a hibridna tijekom srpnja. Cvjetna stabljika reže se do ispod prvog para listića, tako da ostaci stabljika ne vire iznad krošnje grma, jer će inače biljka slabije cvjetati iduće godine. Nije dobro rezati ni predugu stabljiku jer ona smanjuje kakovuću proizvedenog eteričnog ulja. Osim toga nestručnom se rezidbom smanjuje kvaliteta same biljke.

Lavanda se uzgaja i kao lončanica, pa i mi možemo na taj način uzgajati ovu prekrasnu biljku. Zato počnimo, nikad nije kasno...

Rad o. Andjela Marije Miškova na promicanju štovanja Ozane Kotorske

Uvod

Premda se o fr. Andelu Mariji Miškovu razmerno mnogo pisalo, njegov rad na promicanju Ozanina štovanja poznat je samo površno i u glavnim crtama. Razlog je tome činjenica da ne postoji zasebna studija koja bi se bavila tom tematikom. Iznimka je jedan članak u mjesečniku *Gospina krunica* iz 1930. koji se, zbog kratkoće, ipak ograničio samo na iznošenje osnovnih podataka,¹ koje potom nalazimo kod više autora koji su, u okviru raznih tema, spominjali Miškovljevu ulogu u promicanju Ozanina štovanja, posebno u pogledu pokretanja postupka za njezinu beatifikaciju. No, budući da je izostao kritički pristup i znanstvena obrada te teme, zapravo je nepoznat njegov stvarni prinos na tom području. Stoga ovim člankom nastojimo popuniti tu prazninu, dajući istodobno novi prinos poznavanju Miškovljeva života i povijesti štovanja bl. Ozane Kotorske.

Postupak za Ozaninu beatifikaciju

Kao propovjednik i pučki misionar, Miškov je nerijetko navraćao u Kotor² te se osobno mogao osvjedočiti o štovanju što su ga tamošnji

stanovnici iskazivali dominikanskoj trećoredici Ozani Kosić, čije se neraspadnuto tijelo čuvalo u crkvi Blažene Djevice Marije u Kotoru. Miškov je odlučio poduzeti potrebne korake da Crkva službeno prizna štovanje koje joj vjernici spontano iskazuju. Drugim riječima, odlučio je poduzeti sve što je potrebno da Ozana Kotorska bude beatificirana, čime bi hrvatski narod dobio svoju prvu blaženicu. Prisjećajući se toga, Miškov piše: "Za to vrieme sam saznao da je u Kotoru ko svetica štovana naša Bl. Hožana prava sestra tih naših sestara³, te doznao za njezin sveti i izvanredno pokornički život i blaženu smrt i za njezino javno pučko ali od Crkve još ne potvrđeno ni ovlašteno štovanje; stvorit se u meni želja da bi se i to postiglo, te zamolim svoju braću i starješine, da bi mi se dozvolilo o tome raditi."⁴

Njegova ideja o pokretanju postupka za službeno priznanje Ozanina štovanja, tj. njeziniu beatifikaciju, naišla je na pozitivne reakcije subraće u Provinciji. O tome se u lipnju 1894. raspravljalio na Kapitulu Dalmatinske dominikanske provincije na Lokrumu. Tada su dominikanci Miškovu, kao inicijatoru rasprave i čitave ideje, na njegovu vlastitu molbu, službeno povjerili zadatak prikupljanja i ispitivanja dokumenata o javnom štovanju Ozane Kotorske s namjerom da se od Svetе Stolice ishodi služ-

1 Usp. *Veliki štovatelj i širitelj slave Bl. Ozane o. Andeo Marija Miškov, dominikanac*. U: *Gospina krunica*, XV (1930) 7, str. 118 – 119.

2 Miškov je tri puta propovijedao korizmu u Kotoru (1887., 1899., 1907.), a od 6. svibnja do 3. lipnja 1900. održao je sa subratom Andelkom Orlandinijem pučke misije u Kotorskoj biskupiji zaredavši mjesta Budva, Dobrota, Tivat, Gornja Lastva i Herceg Novi. (Usp. Arhiv Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu /dalje: AHDP/ *Liber Provinciae Dalmatiae Sacri Ordinis Praedicatorum confectus A. D. 1906. in fine provincialatus fr. Angeli Mariae Miškov*. Rukopis, str. 2 – 7, 15 – 27.)

3 Miškov misli na dominikanske trećoredice koje su živjele u dva samostana u Šibeniku i u Splitu, a on ih je 1905. ujedinio u Kongregaciju Svetih andela čuvara.

4 Andeo Marija MIŠKOV: *Oporuka sestrama dominikankama Kongregacije Svetih andela čuvara* (30. lipnja 1916.). Korčula 2005., str. 6.

beno odobrenje toga štovanja.⁵ Tu su odluku potvrdila i dva naredna provincijska Kapitula iz 1898.⁶ i 1902.⁷ godine.

Budući da je 1902. bio izabran za provincijala, Miškov se još revnije posvetio radu na Ozaninoj kauzi, za što je osobito bio zainteresiran kotorski biskup Franjo Uccellini koji je 30. travnja 1903. imenovao Miškova svojim opunomoćenikom, povjerenikom i predstavnikom u svim poslovima koji se tiču pokretanja kauze.⁸ Nedugo potom, Miškov je 27. svibnja 1903. rezultate svojih istraživanja predstavio generalnom postulatoru Dominikanskoga reda fr. Mavru Mariji Kaiseru,⁹ koji ga je godinu dana kasnije, 8. ožujka 1904., službeno imenovao zakonitim aktorom i vicepostulatorom kauze za beatifikaciju Ozane Kotorske.¹⁰

Tražeći dokumente kojima bi dokazao Ozanino neprekinuto štovanje, Miškov je pretražio sve arhive u Kotoru i Dubrovniku, te arhive svih dominikanskih samostana u Dalmaciji. Kako bi započeta kauza tekla što brže, ali istodobno i što kvalitetnije, u ljeto 1905. na Miškovljev poziv u Dubrovnik je stigao francuski dominikanac fr. Franjo Ksaver Foucher, ekspert za kauze Božjih ugodnika. Miškov mu je povjerio vođenje stručne strane Ozanine kauze, a sam je bio u redovitom kontaktu sa generalnim postulatorom Reda u Rimu kako bi se uklonile sve eventualne po-teškoće.¹¹

5 Usp. *Acta Capituli Provincialis Lacromae*. Spalati 1894., str. 6.

6 Usp. *Acta Capituli Provincialis Provinciae Dalmatiae S. Ordinis Praedicatorum*. Spalati 1898., str. 16.

7 Usp. *Acta Capituli Provincialis Provinciae Dalmatiae S. Ord. Praedicatorum Celebrati Civitate Veteri anno 1902. et Littera Pastoralis Adm. Rev. P. Fr. Angeli Mariae Miškov S. Th. Magistri ac Prioris Provincialis in eodem Capitulo electi. Una cum brevi notitia Provinciae et Cenobiorum Serie chronologica Priorum Provincialium ab anno 1706. Actuali Statu Personalis et Elencho FF. Defunctorum ejusdem Provinciae*. Spalati 1902., str. 11.

8 Usp. Msgr. Franjo Uccellini fr. Andelu Mariji Miškovu, Kotor, 30. IV. 1903. U: *Catharensis seu Ordinis Praedicatorum Confirmationis Cultus ab Immemorabili Tempore Praestiti Servae Dei Hosanna de Catharo Vergini Tertiis Ordinis S. Dominici Beatae vel Sanctae Nuncupatae: Summarium super dubio*. Romae s.a., str. 196.

9 Usp. AHDPR. *Liber Provinciae Dalmatiae Ordinis Praedicatorum: 1894. – 1916*. Str. 59.

10 Usp. Fr. Mavro Marija Kaiser fr. Andelu Mariji Miškovu, Rim, 8. III. 1904. U: *Catharensis seu Ordinis*, str. 14 – 16.

11 Usp.: Niko LUKOVIĆ: *Blažena Ozana Kotorka. Jubilarno*

Njegov višegodišnji rad i nastojanja urodili su plodom te je sve bilo spremno za otvaranje javne rasprave o neprekidnom štovanju Ozane Kotorske. Kotorski biskup Franjo Uccellini imenovao je 18. srpnja 1905. članove sudišta za kauzu te 22. srpnja u biskupskoj palači u Kotoru svečano otvorio javnu raspravu koja je potrajala do 19. listopada. Rasprava je održana u trinaest sjednica na kojima je saslušano deset svjedoka i proučeno mnoštvo dokumenata. Na dvanaestoj sjednici, 17. kolovoza 1905., Miškov je tražio da se pregleda Ozanino tijelo, koje se čuvalo u drvenom lijisu položenom na oltaru Obraćenja sv. Pavla u zbornoj crkvi Blažene Djevice Marije. Osobno je skinuo pečate s lijesa, otvorio ga, otkrio Ozanino tijelo i s velikim pijetetom poljubio njezine ruke. Potom je uz pomoć subraće Franje Ksavera Fouchera i Antonina Zaninovića svukao s njezina tijela stari habit i obukao joj novi svileni kojega su izradile sestre dominikanke u Korčuli. Njima je ujedno poklonjen habit u kojem se do tada nalazilo Ozanino tijelo. Članovi sudišta pomno su pregledali tijelo, a Miškov ga je s mnogo pažnje i poštovanja podignuo kako bi ga svi mogli vidjeti. Nakon pregledavanja Ozanina tijela, svi prisutni, uključujući i mnogo pravoslavaca, pristupili su i poljubili joj ruke. Na posljednjoj sjednici, 19. listopada 1905., izrečen je pozitivan sud o Ozaninom neprekinutom javnom štovanju. Nakon toga se pristupilo prepisivanju izvornih spisa rasprave kako bi se uputili mjerodavnoj kongregaciji u Rim.¹²

Nastojeći ubrzati kauzu, Miškov je zainteresirao sve hrvatske biskupe i poglavare redovničkih zajednica u Hrvatskoj te ih potaknuo da upute papi molbe za beatifikaciju. Premda se redovito navodilo kako je zainteresirao samo dal-

izdanje povodom 400. godišnjice smrti (1565 – 1965). Kotor 1965., str. 87; Veliki štovatelj i štititel slave Bl. Ozane o. Andeo Marija Miškov, dominikanac, str. 118 – 119.

12 Usp.: *Catharensis seu Ordinis; Crkvena istraga o štovanju Bl. Hozane crnogorkinje u Kotoru*. U: *Gospina krunica*, XI (1905) 9, str. 255 – 256; Andeo Marija MIŠKOV: *Actum u Sbornoj crkvi S. Marije u Kotoru dneva XVII Kolovoza g. g. 1905. u 11 sati prp.* U: *Ave Maria*, XIII (1983) 1, str. 14 – 18; *Tijelo Bl. Hozane crnogorkinje u Kotoru*. U: *Gospina krunica*, XI (1905) 10, str. 287 – 288.

matinske biskupe, to nije točno.¹³ Naime, papi su molbe uputili ne samo dalmatinski, nego i svi ostali biskupi s područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a njima su se pridružili još neki biskupi izvan tih granica. Ovdje navodimo njihova imena: nadbiskup zadarski i metropolit dalmatinski Matej Dujam Dvornik, biskup splitski Filip Frano Nakić, biskup šibenski Vinko Pulišić, biskup dubrovački Josip Marčelić, biskup kotorški Franjo Uccellini, biskup hvarsко-bračko-viški Jordan Zaninović OP, nadbiskup skadarski Paskal Guerrini, nadbiskup vrhbosanski Josip Stadler, nadbiskup barski i primas Srbije Šimun Milinović OFM, nadbiskup zagrebački Juraj Posilović sa svojim pomoćnim biskupom Ivanom Krapcem, križevački grkokatolički episkop Julije Drohobeczky, naslovni biskup halikarnaški Karlo Josip Cecchini OP, mostarsko-duvanjski i trebinjsko-mrkanjski biskup Paškal Buconjić OFM, biskup Roko Vučić kao generalni vikar Senjsko-modruške biskupije, pomoćni splitski biskup Vincencije Palunko, banjalučki biskup Marijan Marković OFM i biskup Andelko Voršak kao vikar Đakovačko-srijemske biskupije. Osim njih molbe su uputili kotorski, splitski, dubrovački, zadarski, trogirski, šibenski, hvarski, makarski, korčulanski, paški, sarajevski i zagrebački kaptoli te uprave zagrebačkoga i zadarskoga bogoslovnog sjemeništa. Potom slijede molbe provincijala svih redovničkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te molbe nekih ženskih redovničkih zajednica, na prvom mjestu sestara dominikanki Kongregacije Svetih

¹³ O. Inocent Taurisano navodi da je Miškov zainteresirao "sve biskupe i redove u Dalmaciji" potaknuvši ih da upute Svetoj Stolici molbe za Ozaninu beatifikaciju. (Inocent TAURISANO: *Blažena Hozana Kotorka – dominikanka /1493 – 1565/*. Zagreb 1965., str. 183.) Premda je na netočnost ovakve tvrdnje još 1977. upozorio o. Augustin Pavlović (usp. Augustin PAVLOVIĆ: *Učešće našeg Reda u postupku za beatifikaciju bl. Ozane Kotorke i u prvoj njenoj proslavi*. U: *Vjesnik Hrvatske dominikanske provincije*, XIV /1977/ 37 – 38, str. 31), neki autor je još uvijek ponavljajući tvrdjeći da je Miškov zainteresirao samo biskupe i redovničke poglavare u Dalmaciji (usp. Petar STRČIĆ: *Iz dominikanske baštine. Prilog proučavanju života i djela Fr. Andela Marije Miškova*. U: *Vjesnik Hrvatske dominikanske provincije*, XXXII /1995/ 77, str. 30; Petar STRČIĆ: – Franjo ŠANJEK: O. Andeo Miškov /28. studenoga 1848. – 5. kolovoza 1922./. U: Franjo ŠANJEK: *Dominikanci i Hrvati osam stoljeća zajedništva /13. – 21. stoljeće/*. Zagreb 2008., str. 230).

andela čuvara. Između ostalih, molbu su uputili i dominikanski trecoredci te predstavnici raznih bokokotorskih gradova i mjesta.¹⁴

Nakon završetka rasprave o Ozaninom javnom štovanju, svi spisi i svjedočanstva pažljivo su i pod prisegom prepisani te 1. svibnja 1907. u biskupskoj palači u Kotoru pod predsjedanjem biskupa Franje Uccellinija pregledani i započaćeni kako bi se mogli poslati mjerodavnoj kongregaciji u Rimu.¹⁵ Godinu dana kasnije, u svibnju 1908. Miškov je zbog raznih poslova oputovao u Rim te, između ostaloga, nastojao ubrzati Ozaninu kauzu. Subratu Rozariju Jerkoviću 10. svibnja piše kako "posao Bl. Hožane ide do sada dobro"¹⁶. Nekoliko dana kasnije, 13. svibnja bio je u privatnoj audijenciji kod pape Pija X. te mu osobno govorio o Ozaninoj kauzi.¹⁷ Još koncem 1913. generalni postulator Dominikanskoga reda fr. Mauro Maria Kaiser obavještavao je Miškova o povoljnem stanju kauze,¹⁸ no Prvi svjetski rat usporio je stvari, što izričito spominje i sam Miškov.¹⁹

Istini za volju, treba spomenuti kako Miškov nije bio prvi hrvatski dominikanac koji je došao na ideju da se pokrene postupak za Ozaninu beatifikaciju. Naime, dominikanci su još 1751. na provincijskom Kapitulu u Hvaru odlučili otvoriti kauzu te su imenovali fr. Antuna Donjerkovića prokuratorom procesa.²⁰ Nije poznato kako se proces razvijao ni je li išta u tom

¹⁴ Usp. *Catharenensis seu Ordinis Praedicatorum Confirmationis Cultus ab Immemorabili Tempore Praestiti Servae Dei Hosannae de Catharo Vergini Tertii Ordinis S. Dominici Beatae vel Sanctae Nuncupatae: Litterae postulatoriae*. Romae s.a.

¹⁵ Usp. *O bl. Hožani crnogorkinji djevici dominikanki*. U: *Gospina krunica*, XIII (1907) 6, str. 192.

¹⁶ Arhiv dominikanskoga samostana u Splitu, Spisi fr Rozarija Jerkovića, Fr. Andeo Marija Miškov fr. Rozariju Jerkoviću, Rim, 10. V. 1908.

¹⁷ Usp. Arhiv Kongregacije Svetih andela čuvara, Andeo Marija MIŠKOV: *Dalmatinska Kongregacija Svetih Andela Čuvara Sestara Dominikanka utemeljena godine 1904 – 5. Rukopis s.a.*, str. 54.

¹⁸ Među Miškovljevom ostavštinom u Arhivu dominikanskoga samostana u Splitu čuvaju se četiri pisma što mu ih je Kaiser uputio iz Rima s datumima: 4. IX. 1913.; 8. IX. 1913.; 27. IX. 1913.; i 22. XII. 1913.

¹⁹ Usp. Andeo Marija MIŠKOV: *Moj životopis*. U: *Ave Maria*, XXIII (2004) 4, str. 56.

²⁰ Usp. AHDP, *Registrum Provinciae Dalmatiae: 1735 – 1768*. Str. 144.

pogledu učinjeno, ali je nedvojbeno da se kauza s vremenom ugasila. Stotinu i pedeset godina nakon prve odluke o njezinom otvaranju, Miškov je pokrenuo stvari s mrtve točke i pobrinuo se za ponovno otvaranje kauze. Premda je pokrenuo čitavu stvar, bio vicepostulator i promicatelj Ozaninoga štovanja, ipak nije dočekao njezinu beatifikaciju koja je uslijedila 21. prosinca 1927., samo pet godina nakon Miškovljeve smrti. Unatoč tome, nepobitna je činjenica da je upravo on najzaslužniji za Ozanino uzdizanje na čast oltara, čime je hrvatski narod dobio svoju prvu blaženicu.

Životopisac prve hrvatske blaženice

Još prije nego li su ga subraća zadužila za prikupljanje i proučavanje svih dokumenata o neprekidnom štovanju Ozane Kotorske, Miškov se dao na promicanje njezina štovanja. U tu je svrhu osamdesetih godina devetnaestoga stoljeća s latinskoga na talijanski preveo Ozanin životopis iz pera njezina nepoznatog suvremenika te ga 1887. u sedam nastavaka objavio u časopisu *Il Rosario Memorie Domenicane* u Ferrari.²¹ Tako je omogućio da život buduće blaženice upozna šira talijanska javnost.

Isti životopis preveo je i na hrvatski te ga 1900. u nastavcima objavljivao u splitskom mjesecačniku *Gospina krunica*.²² U uvodu hrvatskoga prijevoda sam je ukratno iznio Ozanin život i njezino neprekinuto štovanje te objasnio zašto se odlučio na prevođenje i objavljinje toga životopisa. Također napominje da je dotični životopis izvorno bio pisan talijanskim jezikom, ali ga je dubrovački dominikanac Serafin Crijević preveo na latinski i obogatio brojnim bilješkama. Vjerno se držeći Crijevićeva prijevoda, Miškov ga je u hrvatskoj verziji obogatio vlastitim bilješkama iznoseći u njima podatke

²¹ Usp. Angelo Maria MIŠKOV: *La Beata Osama Vergine Montenegrina Terziaria Domenicana*. U: *Il Rosario Memorie Domenicane*, IV (1887): br. 2 str. 53 – 54; br. 6 str. 116 – 121, br. 9 str. 210 – 214, br. 10 str. 237 – 239, br. 14 str. 358 – 365, br. 17 str. 531 – 534, br. 19. str. 598 – 604.

²² Usp. Andeo Marija MIŠKOV: *Životopis Bl. Hozane Crnogorkinje tretorednice sv. Dominika*. U: *Gospina krunica*, VI (1900): br. 1 str. 6 – 14, br. 2 str. 35 – 41, br. 3 str. 66 – 72, br. 4 str. 99 – 105, br. 5 str. 131 – 138, br. 6 str. 166 – 172.

do kojih je osobno došao istražujući Ozanin život i štovanje.

Nadajući se skoroj beatifikaciji, Miškov je sastavio i jedan veći Ozanin životopis kojega je namjeravao objaviti tom prigodom. O tome 30. lipnja 1916. u svojoj oporuci sestrama dominikankama piše: "U istim ladicama²³ nalazi se i Životopis Bl. Hožane, kojega sam za tisak pripravio, kad bude proglašeno njezino štovanje, te ako ja to ne doživim, molim vas da vi to ispunite."²⁴ Budući da uistinu nije doživio Ozaninu beatifikaciju, Miškov nije objavio taj životopis no, ukoliko je sačuvan, možda je pravo vrijeme da sestre ispunе želju iz Miškovljeve oporuke.

Na koncu, treba spomenuti da o. Augustin Pavlović pripisuje Miškovu još neke napise u *Gospinoj krunici* o kauzi bl. Ozane Kotorske i o njezinu neraspadnutom tijelu.²⁵ Premda osobno dijelim mišljenje o. Pavlovića, ipak treba kazati da se ne može sa sigurnošću utvrditi je li Miškov autor tih priloga.

Ispravke nekih Miškovljevih postavki

Već duže u hrvatskoj javnosti traje rasprava o imenu prve hrvatske blaženice. Dok jedni čvrsto zastupaju mišljenje da je pravilno izgovarati *Hozana*, drugi se tome protive zastupajući oblik *Ozana*. U pronalaženju konačnoga rješenja potrebno je posegnuti za najstarijim pisanim svjedočanstvima o našoj blaženici te pronaći izvor kasnijih rasprava vezanih uz njezino ime.

Prvi pisani izvor koji poimence spominje našu blaženicu jest dokument generala Dominikanskoga reda Stjepana Usodimare od 1. svibnja 1548. kojim joj se dopušta nositi bijeli naplećak što ga nose dominikanske koludrice. Izvornik dokument pisan je latinskim jezikom i upućen "sestri Ozani iz Kotora".²⁶

Dakle, najstariji pisani dokument, nastao još za njezina života, našu blaženicu oslovlja-

²³ Misli na ladice ormara koji se nalazio uz njegov radni stol.

²⁴ A. M. MIŠKOV: *Oporuka sestrama dominikankama*, str. 10.

²⁵ Usp. Augustin PAVLOVIĆ: *Dominikanci koji su pisali o bl. Ozani Kotorki*. U: *Vjesnik Hrvatske dominikanske provincije*, XIV (1977) 37-38, str. 28 – 29.

²⁶ Prijepis i prijevod dokumenta nalazi se u: N. LUKOVIĆ: *Blažena Ozana Kotorka*, str. 52.

va imenom Ozana. Tim imenom oslovljava je i njezin prvi životopisac, dubrovački benediktinac Stjepan Gradić, koji je bio Ozanin suvremenik.²⁷ Isto čine gotovo svi ostali njezini životopisci do konca 19. st., pozivajući se pri tom na činjenicu da je sama izabrala to ime u čast dominikanki bl. Ozani iz Mantove. Budući da se ta talijanska blaženica zvala Osanna, a ne Hosanna, sasvim je logično da se i naša blaženica zvala Ozana. Pri tom treba imati na umu da njezino ime nema nikakve veze sa latinskom liturgijskom riječi *hosanna*.²⁸

Nedvojbeno je, dakle, da je redovničko ime naše prve blaženice bilo Ozana, a ne Hozana. Tek u drugoj polovici 19. stoljeća, tj. tristo godina nakon njezine smrti, našu se blaženicu učestalije počinje nazivati Hozana te se pokreće rasprava o pravilnom pisanju i izgovaranju njezina imena. Premda je raspravu u prilog imena Ozana još 1930. zaključio fr. Antonin Zaninović,²⁹ ili se barem tako činilo, neki ni danas ne prihvaćaju njegove argumente te sasvim neispravno i neargumentirano insistiraju na imenu Hozana.³⁰

Kao glavni argument u prilog imenu Hozana uvijek se navodi dekret kojim je 21. prosinca 1927. službeno potvrđeno njezino štovanje, čime je postala blaženica.³¹ Istina je da u dekretu stoji Hosanna, a ne Osanna, ali to nipošto ne može biti argument za preimenovanje naše blaženice.

27 O. Gradić u svom djelu piše: "Lanjskoga je Aprila, u Kotoru, vele sfeto s ovoga sfieta priminula i u nebesku državu velle slavno prišla blažena dievica na ime Ozana ..." (Citirano prema: Antonin ZANINOVIC: *Ne Hozana nego Ozana!* U: *Hrvatska straža*, II /1930/ 285, str. 4)

28 Usp. N. LUKOVIĆ: *Blažena Ozana Kotorka*, str. 34, 103 – 110. Osim Bazilija Gradića, od starijih Ozaninih životopisaca koji našu blaženicu nazivaju Ozanom navodim slijedeće: fr. Serafino Razzi, Vicko Bolica, fr. Dominik Cecić, fr. Vicko Dudan, fr. Serafin Crijević, fr. Giovani Michele Piò, fr. Jean de Sainte Marie, fr. Dominik Marchese i fra Bonaventura de Masér.

29 Usp. Antonin ZANINOVIC: *Ne Hozana nego Ozana!* U: *Hrvatska straža*, II (1930): br. 285 str. 4, br. 286 str. 4.

30 Usp. Marijan BIŠKUP: *O imenu Bl. Ozane Kotorske*. U: *Blaženi Augustin Kažotić*, XXXIV (2001) 29, str. 43 – 44. Ova intervencija dr. M. Biškupa valjan je odgovor don Alojziju Žlebečiću koji je u *Glasu Koncila* br. 18 od 6. svibnja 2001. na str. 21 pokušao dokazati da je ime naše prve blaženica Hozana.

31 Usp. *Dekret kojim se bl. Hozani odobrava štivanje*. U: I. TAURISANO: *Blažena Hozana Kotorka – dominikanke (1493-1565)*. Zagreb 1965., str. 191 – 198.

ženice. Naime, dekret je pisan na latinskom jeziku, na kojem je sasvim ispravno kazati Hosanna, a ne Osanna. No, na hrvatskom jeziku ipak je ispravnije kazati Ozana. Slično je i s imenom sv. Jeronima Dalmatinca. Na latinskom jeziku njezino ime glasi Hyeronimus, ali na hrvatskom ga ne zovemo Hijeronimom, nego Jeronimom.

Osim toga, treba se zapitati i kako je uopće došlo do toga da se našu prvu blaženicu počelo nazivati Hozanom. To je ime u prvi plan izbilo zalaganjem o. Miškova. Naime, on je mislio da ime Ozana predstavlja talijanizam, što kao veliki rodoljub nije mogao dopustiti. Pri tom treba imati na umu da je Miškov bedeme rodoljublja postavljao u odnosu prema Talijanima i Mađarima. Upravo njegovim zauzimanjem ime Hozana dospjelo je i u dekret kojim se službeno odobrava njezino štovanje. Taj podatak otkriva fr. Antonin Zaninović koji piše: "Prije nego na to odgovorim, spomenut ču, da u spisima crkvene parnice, držane u Kotoru (g. 1905.) i u presudi ondje izdanoj o štovanju Blaženice, a koji spisi i premda bili su poslani u Rim sv. Kongregaciji za obrede, ime je njezino zabilježeno bez slova H (Osana). Da je u dekretu sv. Kongregacije zapisano drukčije, dale su mislim povoda molbe, što su ih na poticaj blagopok. o. Miškova razne crkvene ličnosti i udruženja iz naših strana upravili Kongregaciji za sv. Oca, u kojima se prosilo, da odobri štovanje naše Blaženice."³²

Ime Ozana nipošto nije hrvatsko. Ono dolazi od talijanskog imena Osanna, ali mi nemamo pravo ispravljati ga i prepravljati prema vlastitom nahođenju jer je naša prva blaženica, kako je već spomenuto, to ime izabrala u čast talijanskoj dominikanki koja se zvala Osanna, a ne Hosanna. Stoga nitko, pa ni Miškov, nije imao i nema pravo mijenjati njezino ime. Smatrajući potrebnim upozoriti na njegovu pogrešku kada je u pitanju ime naše prve blaženice, nipošto nisam umanjio njegove zasluge u pogledu promicanja Ozanina štovanja i njezine beatifikacije. Miškov je nedvojbeno najzaslužniji za njezino uzdizanje na čast oltara, ali to ne znači

32 A. ZANINOVIC: *Ne Hozana*, br. 286, str. 4.

da mu trebamo dati za pravo kada promiče ime Hozana bez ikakve utemeljenosti u povijesnim dokumentima, jezičnim pravilima i govornoj praksi bokokotorskoga kraja.

Osim što je pogrešno našu blaženicu prekrstio u Hozanu, Miškov ju je, također pogrešno, proglašio članicom Kongregacije Svetih anđela čuvara. Naime, u svojoj oporuci iz 1916. on izričito kaže da je Ozana "prava sesta tih naših sestara"³³, tj. dominikanki koje je on okupio u novoutemeljenu Kongregaciju Svetih anđela čuvara. U nastavku je još konkretniji te kaže da je u novoosnovanu dominikansku obitelj sestra trećoredica "i po redu i po habitu i po kongregaciji, spadala naša i njihova Bl. Hožana"³⁴. I u rukopisnoj povijesti Kongregacije Miškov jasno kaže da joj je Ozana pripadala.³⁵

Neosnovanost tih tvrdnji nije teško dokazati. Naime, bl. Ozana je preminula 1565. godine, dakle točno 340 godina prije utemeljenja Kongregacije Svetih anđela čuvara. Stoga se može prihvati Miškovljeva teza da je sestrama Kongregacije Svetih anđela čuvara pripadala "po redu i po habitu", ali nipošto "i po kongregaciji".

Miškov je, dakle, baš kao i u pitanju Ozanine imena, pogriješio. Pri tom se vjerojatno vodio plemenitom željom da novoosnovanu Kongregaciju ukorijeni u dublju tradiciju, a uporiše je pronašao u činjenici da je Ozana bila dominikanska trećoredica, baš kao i sestre koje je on reformirao i okupio u Kongregaciju Svetih anđela čuvara. Osim toga, htio je sestrama pronaći domaću pokroviteljicu i zagovornicu na nebesima što sam otkriva u svojoj oporuci iz 1916. kada, primjećujući da je javna crkvena rasprava o Ozaninom štovanju završena iste godine kada je utemeljena Kongregacija, poručuje sestrama: "U Kotoru je 1905. bila sretno svršena zakonita crkvena rasprava o javnom štovanju iste, ko da je sama blažena Hožana htjela vas i vašu novu kongregaciju pod svoju zaštitu

33 A. M. MIŠKOV: *Oporuka sestrama dominikankama*, str. 6.
34 Isto, str. 7.

35 Usp. A. M. MIŠKOV: *Dalmatinska Kongregacija*, str. 25.

Tu piše o svom radu na pokretanju istražnog postupka "za potvrđenje javnog crkvenog štovanja naše svete Sestre, pripadajuće novoj kongregaciji".

i pokroviteljstvo uzeti i primiti, te još i htjela da je vi ko svoju sestru priznate, te da ju ko pokroviteljicu štujete i ko uzor svoga redovničkog življenja oponašate."³⁶

Unatoč njegovim plemenitim namjerama, neprihvatljiva je Miškovljeva teza da je Ozana pripadala Kongregaciji Svetih anđela čuvara, baš kao što je neprihvatljivo mijenjanje njezina imena u Hozana, premda je i to učinio iz dobronamjernih rodoljubnih pobuda. Koliko god netko cijenio i veličao o. Miškova, ipak, istine radi, mora priznati da je u pogledu prve hrvatske blaženice učinio dvije pogreške o kojima je ovdje bilo riječi. Budući da je Miškov, baš kao i bl. Ozana, pripadao Redu propovjednika kojemu je geslo Veritas – Istina, potrebno je priznati istinu i o Ozaninom imenu i njezinoj nepripadnosti Kongregaciji Svetih anđela čuvara. Iskreno vjerujem da se o. Miškov ne bi ljutio zbog toga, nego bi i sam, suočen s argumentima, odlučno pristao uz istinu.

Zaključak

Nedavno pokretanje postupka za Ozaninu kanonizaciju pružilo je dobru prigodu da se detaljnije istraži i kritički izloži Miškovljev prinos promicanju njezina štovanja. U tom kontekstu svakako je najznačajniji njegov rad na pokretanju postupka za Ozaninu beatifikaciju, koji je 1927. rezultirao njezinim uzdizanjem na čast oltara. Premda to nije dočekao, Miškov je nedvojbeno najzaslužniji za Ozaninu beatifikaciju. Osim toga, člancima i prijevodima o njezinu životu, trudio se upoznati domaću i stranu javnost sa budućom blaženicom, promičući tako njezino štovanje. Sve to nastojaо sam kritički izložiti analizirajući povjesna vrela, ne zaobilazeći pri tom ni dvije Miškovljeve pogreške u pogledu Ozanina imena i tvrdnje da je pripadala Kongregaciji Svetih anđela čuvara. Budući da je tematika o kojoj sam ovdje pisao do sada bila samo površno poznata, članak baca novo svjetlo na Miškovljev život, ali i na povijest štovanja bl. Ozane Kotorske. Potonje je aktualno upravo

36 A. M. MIŠKOV: *Oporuka sestrama dominikankama*, str. 8.

zbog pokretanja postupka za njezinu kanonizaciju u okviru kojega nedvojbeno treba iznova kritički preispitati podatke o Ozaninu životu i štovanju, posebno iz vremena nakon pokretanja postupka za njezinu beatifikaciju. U tom pogledu i ovaj članak želi dati skromni prinos postupku za njezino proglašenje svetom.

Ivan Armanda

Još jedno zanimljivo otkriće.

Naime, poznato je da je u Dubrovniku postojao samostan klauzurnih sestara dominikanki (samostan sv. Katarine Sijenske), ali sam otkrio da su osim toga gotovo do kraja 19. stoljeća u Dubrovniku postojala i dva samostana dominikanskih trećoredica. Dapače, uspio sam pronaći i podatke o nekim sestrama, doznavši njihova imena i datume smrti te pokoji drugi podatak. No još nemam dovoljno materijala za neki članak.

Ivan Armanda

Poštovana sestra Slavka,

evo Vam šaljem pisane materijale za novi broj AVE MARIJA, naravno ako Vam odgovara. U prilogu su i dvije fotografije pa ocijenite mogu li se i one objaviti. Na kraju imate članak iz pera jednog drugog pisca Ljuba Wiesner-a, pod naslovom Corcyra Candida – O Uskrsu 1933., a koji je objavljen u Narodnim novinama, Zagreb, 12-13. V., 1933.

Rado pročitam Vaš list i posebno mi se dopada „Da se bolje upoznamo“. Mislim da je to jako vrijedno štivo i zapisi, te bi bilo dobro što više skupiti od sestara tih životnih priča. To je dio Vašeg života i svega onoga što su sestre prolazile živeći i radeći u raznim samostanima i mjestima. S druge strane to su i povijesni dokumenti i oslikavaju vrijeme i događaje kao nekakva kronika. U konačnici to bi mogla biti prava knjiga o životu i radu sestara. Slavili smo 100. godišnjicu, a ovakovi zapisi u budućnosti bit će i te kako vrijedni u vremenima koja jedino znaju za Internet, dok ljudsku priču sestara ne može nadomjestiti nikakva elektronika. Pater Krasić mi je jednom kazao: „Što se nije zapisalo, nije se ni dogodilo“. Možda Vas potakne da što više zabilježite i prikopite, makar i samo do nekog vremena zabilježili na diktafon.

Lijepo Vas pozdravljam i želim sve najbolje,

Neven Fazinić

Korčula, 1. 07. 2013.

Neven Fazinić

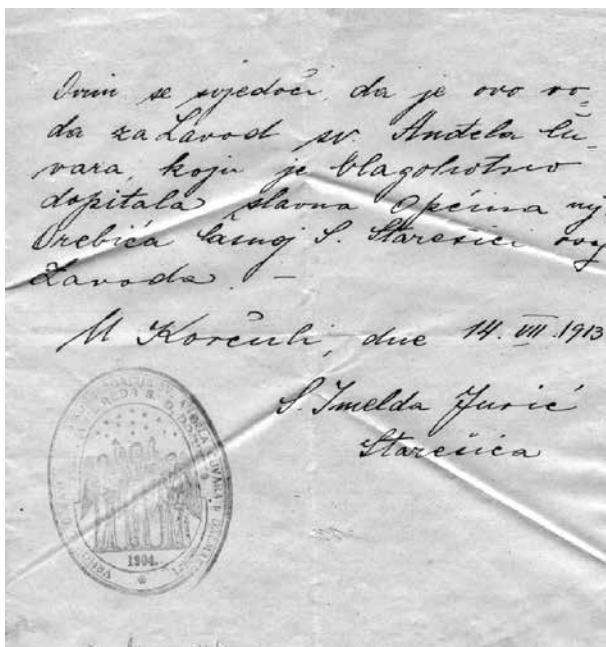
Za "Ave Marija" - Sv. Dominik - 2013.

Još malo crtica iz povijesti samostana "Andela Čuvara" u Korčuli

U Korčuli je stoljećima pitanje obskrbe vodom bilo jedno najvažnijih stvari koje se rješavalo gradnjom javnih bunara ili tako što je ondašnja komuna (općina) novčano stimulirala gradnju cisterni. Kod gradnje cisterne navodi se: "Neka se sagradi onako kako je u pisara Antonia". Zabilježene su i takove suše da se još do današnjih dana prepričava "kako se za Božića kuhalo u vinu jer nije bilo kapi vode, a vina pune konobe".

Kod gradnje samostana mislilo se i na to,

pa su sagrađene dvije velike cisterne, jedna pred starom zgradom zavoda na sjevernoj strani i druga pred ondašnjom ženskom pučkom školom. Za zadovoljiti donekle potrebe škole i sestara bilo je potrebno napuniti cisterne kišnicom sa krovova. Događalo se u sušnim godinama da bi se ostalo bez vode. To je bio poseban problem jer je onda vodu trebalo donositi brodom iz Orebića, koji je imao dovoljno vode iz svojih izvora.

Godine 1913. u mjesecu srpnju sestre su ostale bez vode. Zahvaljujući računima za vodu općine Orebić, sačuvao se onaj koji je potpisala sestra Imelda Jurić - starešica: "Ovim se svjedoči da je ovo voda za Zavod sv. Andela Čuvara, koju je blagohotno dopitala slavna Općina mjesta Orebić Časnoj S. Starešici ovog Zavoda". Brod "Najeda" koji je u sušnim godinama vršio snabdijevanje, dopremio je 15 tona vode.

Školske godine 1917. - 1918. trorazrednu privatnu žensku građansku školu s. Dominikanki po-hađalo je 49-o ženske djece. Učiteljske snage bile su: s. Andela Milinković, s. Česlava Andreis, s. Kristofora Topolković i s. Hijacinta Hrdalo (za ručni rad). Predmeti koji su se predavali izgledali su po rasporedu kroz sedmicu ovako:

Doba dana	Sat	Otsjek	Ponedjeljak	Utorak	Srijeda	Četvrtak	Petak	Subota
Prije podne	1.	I.,II.,III.r	Hrvatski Račun Prirodopis	Hrvatski Fizika Vjeronauk	Zemljopis - Povijest Prirodopis Račun	Prirodopis Račun Hrvatski	Vjeronauk Hrvatski Račun	Račun Prirodopis Hrvatski
	2.	I.,II.,III.r	Talijanski Zemljopis - Povijest Račun	Račun Vjeronauk Zemljopis - Povijest	Mjerstvo Hrvatski Fizika	Račun Talijanski Zemljopis - Povijest	Zemljopis - Povijest Fizika Vjeronauk	Talijanski Račun Zemljopis - Povijest
	3.	I.,II.,III.r	Zemljopis - Povijest Njemački Mjerstvo	Vjeronauk Mjerstvo Hrvatski	Njemački Zemljopis - Povijest Talijanski	Hrvatski Njemački Prirodopis	Fizika Vjeronauk Talijanski	Hrvatski Njemački Fizika
	4.	I.,II.,III.r	Prirodopis Hrvatski Talijanski	Fizika Talijanski Njemački	Kaligrafija Kaligrafija Hrvatski	Talijanski Hrvatski Njemački	Njemački Zemljopis - Povijest Crtanje	Crtanje Talijanski Njemački
Poslije podne	1.	I.,II.,III.r	Njemački Crtanje Radnja	Radnja Radnja Crtanje		Crtanje Radnja Radnja	Radnja Crtanje Radnja	
	2.	I.,II.,III.r	Pjevanje Pjevanje Pjevanje	Radnja Radnja Crtanje		Crtanje Radnja Radnja	Radnja Crtanje Radnja	

Sestra Andela Milinković godine 1916. piše Kotarskom Školskom Vijeću u Korčuli: "Potpisana uprava javlja, da je dne 2. 5. t.g. primila 5 srećaka efektne lutrije u korist udovica i sirota poginulih dalmatinskih vojnika, koje će rasprodati školskoj mladeži. U isto doba izjavljuje, da će toplo preporučiti učenicama i nastavnicama i uzastojati da plod bude što obilniji".

Pred kraj I. svjetskog rata (1918.), mnogi su bili ekonomski stradali, bilo je puno sirotinje i

onih koji su se vraćali sa bojišta. Grad je teško dolazio do brašna, pšenice, kukuruza, krumpira, osnovnih namirnica. Gradsко Poglavarstvo nastojalo ih je nabaviti. I sestre su pokušavale preko Carevskog Kraljevskog Namjesništva u Zadru ishoditi nešto za sebe i gojenice Zavoda. Opskrbni Odbor u Orebiću, gdje je bila još gora situacija nego u Korčuli uputio je sestrama slijedeći dopis: "Smjerno se moli Uprava Zavoda Sv. Andela Čuvara Ss. Dominikanki u Korčuli da

bi blagoizvolila kretom pošte dostaviti pismenu potvrdu da je gojenica Kostanca Bijelić iz Kučišta otkazala opskrbu kod nadležnog opskrbnog odbora, koji ju je opskrbljivao, dok nije bila u Zavodu - e da istu uzmože priložiti popisu pitomica, kojega mora da pošalje u Zadar”.

Još jedna je namirnica bila jako tražena - šećer. Vinogradari su ga tražili za poboljšanje vina, a drugi za pravljenje marmelade. Među njima bile su i sestre koje u svojem dopisu pod br. 20 upućenom C.K. Poglavarstvu u Korčuli pitaju: “Niže potpisana smjerno moli, da bi slavno c.k. kot. poglavarstvo blagoizvolio udijeliti šećera za pravljenje marmelade od jabuka i planika za pitomice i časne sestre, kojih imade usve

55. Za upravu samostana s. Imelda Jurić”. Tako se doznaće da je samostanski vrt bio zasađen jabukama, a planika (*arbutus unedo*), čiji plod narod zove meginja raste slobodno u prirodi po okolnim brdima. Nema tako davno da je i moja majka pravila marmeladu od meginja. Danas više nitko ne kupi te plodove, iako su bogati C vitaminom i lako dostupni. Moderni supermarketi uništili su tradicionalne namirnice.

Osim pisane riječi pronađe se i poneka fotografija na kojoj se vidi samostan u Korčuli. Izabrao sam dvije, jedna, ona panoramska snimljena sa zvonika katedrale sv. Marka napravljena je negdje oko 1925., a druga sa velikim natpisom na samostanskom zidu “Hoćemo Republiku”.

Ljubo WIESNER Corcyra Candida – O Uskrsu 1933.³⁷

Sestre dominikanke osnovale su prije 28 godina svoj samostan tik uz obalu starog dominikanskog samostana sv. Nikole. U tih 28 godina, po energičnoj inicijativi o. Miškova, uz pomoć biskupa Strossmayera, biskupa Krapca i nadbiskupa Bauera, a pod današnjom upravom neumorne Časne Majke nadstojnice s. Andjele Milinković, upravnice cijele njihove organizacije, osvojile su ove vedre i vesele duvne neumornim radom teren za terenom u čitavoj Dalmaciji. U Korčuli vode poglavito uzorni Zavod Svetih Andjela Čuvara (djevojački internat, dječje zabavište, privatnu, osnovnu, građansku i domaćinsku školu), jamačno najbolji zavod te vrsti u cijeloj državi, gdje djeca uz ostalo mogu da uče francuski, njemački, talijanski i glazbu, a imaju osim toga svoje morsko kupalište, svoj motorni čamac, svoj prekrasan vrt do parka intenzivno mirisnih borova. Mala Nadica kćerka pok. Pavla Radića bila je tu smještena brigom Nj. Vel. Kralja (kao Kraljeva štićenica), a Nj. Vel. Kraljica pokazala je u nekoliko navrata zanimanje za taj zavod i dvaput ga odlikovala svojim posjetom.

Približivši se ogromnoj bijeloj zgradi gradjenoj u neposrednoj blizini parka na način palače iznad terase i balustrade s likovima kamenih andjela, iznenadi me slina vika i kliktanje, koje odjednom utihnu. Iza ugla zgrade pojavi se na terasi duvna, brzajući prema ulaznim vratima. Zapitač časnu sestru

³⁷ Narodne novine, Zagreb, 12 – 13, V, 1933.

nije li možda stigao biskup te se toliko viče. Ne, nije. Jedna mala primila je netom od kuće svojega medu i djeca su pozvana, da novog ukućana pokrste u moru. Za par časaka ispadne sa crkutom i smijehom grupa od kakvih dvadesetak djevojčica u plavim marinarama iza prve samostanske zgrade i udalji se puteljkom prema moru.

Bio sam nijemim svjedokom jedne vesele internatske scene. Geslo dominikanskog reda *Orate et laborate* (nad grbom natpis *Veritas*) dolazi tu do punog izražaja. Sestra Priora s. Dominika Berković, velika kao Meštrovićev Grgur Ninski, a nježna djeci kao druga majka ("*Ona nam uvi-jek dade kolača*", veli dijete, povjereni zavodu), radi kao samostanska ekonoma do kasno u noć. Do ponoći zna sjati svjetlo s njenog prozora, iza kojega sestra Priora sredjuje račune, vodi korespondenciju, slaže planove. Časna Sestra Česlava Andreis, prefekta Zavoda ("*Ona nam je jako dobra*" veli dijete) posvećuje svu pažnju fizičkom i duševnom napretku svojih gojenica u nastambama, koje su pravo čudo zadovoljavanja svim zahtjevima zdravlja. Djeca g. Andrije Štampara poznatog higijeničara i pomoćnika Ministra narodnog zdravlja, odgajala se tu, što je dovoljna garancija za higijenske prilike u institutu. Glazba se kultivira ozbiljno kao na kakvom konzervatoriju. Sestre Kristofora, Bogumila i Ruža sviraju u crkvi orgulje kao prof. Dugan i cadre su izvježbati svoj zbor i za najteže mnogoglasne palestrinske mise (jednu sam čuo na Božić, drugu ovog Uskrsa). Sestra Bogumila odlična je profesorica glasovira (nekadašnja apsolventica zagrebačkog Glazbenog zavoda Danica Topolščak), koja ne žali što je "*promašila*" karijeru – o ne, Časna Sestro, nipošto je niste promašili, posvetivši život Bogu i radu – za druge ("*Ona je tako zlatna*" veli dijete). Sve te časne sestre rade od jutra do mrača: učiteljice, profesorice (S. Manes Karninčić svršila je kao mlada dominikanka univerzitet u Fribourgu u Švicarskoj, jer dominikanke od vremena do vremena šalju svoj pomladak na strane univerze za potrebe svojih učevnih zavoda), jedna svira violinu, druge sviraju glasovir i orgulje, moge podučavaju djecu u školi, jedna dvori djevojčice u refektoru, druga krpi djeci haljine, neke

čiste sobe, hodnike i druge prostorije samostana i zavoda, jedne rede kapelu, pa izvode djecu na šetnje, paze na njih kod kupanja, i tisuću malih poslova, koji se svi slažu u jednom velikom: brizi oko sreće tudje djece – sve te časne sestre, kako se već zovu: Andjela, Andjelika, Marija – Andjela, Herkulana, Alfonza, Rafaela, Josipa, Jozefina, Gabriela, Renata, Imelda, itd. i o svakoj od njih dijete, povjereni zavodu, veli: za jednu "*ona je dobra*", za drugu "*ona je zlatna*", a za treću pita: "*Je l da je draga?*" i ja moram da potvrdim.

Ako to nije koristan rad i dokaz požrtvovnosti (o ovo je tek nešto od rada tih gospodja), onda ja uopće ne znam, što je rad i požrtvovnost, i malo dijete koje mi je dalo podatke, umije bolje da ocijeni blagodati tog nastojanja od nekih ograničenih i kratkovidnih ljudi, čija je zloba utoliko veća ukoliko im je ogromnija neupućenost. Pokusne falansterije nacionalnih ekonomija ne uspiješe samo zato jer su bile osnovane sa manje vrijednim ciljem što lakšeg materijalnog održanja, dok ove duhovne falansterije i cvatu i uspijevaju, jer ih veže visoka najviša misao ljubavi i Boga, bez misli na zemaljske profite u trgovackom smislu. Od najskromnijih početaka u Korčuli, od malog samostana i zavoda za djecu, u samih 28 godina, otkako su se konstituirale u tom raju zemaljskom korčulanske Dominikanke osvajale su teren za terenom i danas osim Zavoda, Šilovićevog Doma i skloništa siromaha u Korčuli vode još i sirotište u Gružu kod Dubrovnika, dječje zabavište u Veloj Luci, zaklonište staraca i antimalarični institut u Trogiru, dječje zabavište i gradsku kuhinju u Splitu, gdje za 10 dinara dobiješ ručak kao u najprvoklasnijem splitskom restoranu za 40 dinara, djačku menu, djevojački internat i dječje zabavište u Šibeniku, dok u zagrebu upravljaju Domom Milosrdja, dječjim skloništem u Trnju i gradskom kuhinjom u Kukovićevoj ulici. Rad nesebičnih ruku, vodjen plemenitim nastojanjem, mora da radja plodnim rezultatima, pa su to i veliki liberalci morali priznati dominikanskim duvnama iz Korčule. Jedan naš veliki liberalni političar u doba Prevrata morao je to da prizna i pomogao je kao Ministar prosvjete katolički Zavod Svetih Andjela Čuvara.

I liberalni bivši ban Primorske banovine dr. Ivo Trtalja priznao je to i dao dominikankama punu mogućnost razvoja u Dalmaciji na teškim poslovima, koji drugi nisu ni mislili da se prihvate.

Poznati liberal Milan Marjanović iskren je prijatelj Časnoj Majci nadstojnici korčulanskog samostana (koja se u šali boji "za spas njegove

duše") i preporuča gdje može njihov Zavod, dok liberalni zagrebački advokat dr. Branko Domac, imajući sina u školama kod ČČ OO Franjevaca na Badiji nema riječi da se nahvali korčulanskih samostana, baš kao i drugi zagrebački liberal dr. Dežman...

Neven Fazinić

NAŠI POKOJNICI

s. TEREZA ŠARIĆ

dominikanka

24. 05. 1937. – 14. 04. 2013.

U nedjelju 14. travnja 2013. u kasnim popodnevnim satima predala je svoju dušu Bogu s. Tereza Šarić. Rođena je 24. svibnja 1937. u Rosuljama, Jelahu, od oca Tadije i majke Kate rođ. Šumić. U samostan sestara dominikanki, u Korčulu došla je 16. veljače 1963., redovnički je habit primila iste godine 8. prosinca, prve je zavjete položila 9. prosinca 1964., a doživotne 2. listopada 1970.

Tijekom svoga redovničkog života djelovala je u raznim našim zajednicama, kao vrsna švelja i sakristanka, a prihvaćala se i drugih poslova, gdje god i što je god trebalo. Njezino je ovozemno putovanje završilo u 75. godini života i 49. godini redovništva.

Sahrana njenih zemnih ostataka bila je u utorak 16. travnja iz mrtvačnice na Miroševcu. Sprovodne je obrede vodio prior dominikanca o. Alojz Čubelić, uz asistenciju više braće

dominikanaca i preč. Alojzija Žlebečića, župnika župe Krista Kralja u čijoj se župi nalazi i naš samostan gdje je s. Tereza živjela. Upravo joj je naš župnik, toga dana, nakon svete mise, podijelio opći oprost i bolesničko pomazanje. Okrijepljena svetim sakramentima usnula je s. Tereza mirno u Gospodinu, okružena pažnjom i ljubavlju sestara.

Za vrijeme sprovoda o. Alojz se, u svom nagovoru osvrnuo na ljudsku prolaznost na zemlji, koja nam ne dopušta da se zaustavljamo i vežemo za ovozemaljsko. „Zanimljivo je promatrati kako postoje duše koje sve ono što je bitno vrlo brzo shvate i prihvate. To su osobe koje su poput pokojne sestre Tereze u svoj život ugradile načelo da se čvrsto stoji u Gospodinu“ – rekao je između ostalog o. Alojz. Evo njegova govora u cijelosti:

Nadgrobni govor o. Čubelića

Draga braćo i sestre,

Došli smo do toga da se kao po nekoj vrpci opraćamo od onih koji su do jučer bili među nama. Gotovo bi se moglo reći da postoji neka logika i neki red, tako da nazočimo rađanju, nekom određenom trajanju i konačno odvajanju u onom što nazivamo smrću. Ljudi se iz naše uže i šire obitelji izmjenjuju pred našim očima i odlaze u nepoznato. Odlaze u ono o čemu tako malo znamo, a to je, ipak, dio naše svakodnevnice. Inače se, ne bismo toliko napinjali da shvatimo o čemu je riječ i zašto je moralno biti baš tako. Nekako nas uhvati jeza kad počnemo shvaćati, prema riječima jednog pokojnog profesora, da više prijatelja imamo na nebu nego na zemlji. A to vrijeme nezaustavljivo teče neovisno o tome što mi o njemu mislili, kakav život provodili i čime se suočavali. I zato postajemo sve nervozniji, nekako nezahvalniji što život nije zapravo onakav kakav bi trebao biti, i da nemamo više vremena da izgradimo nešto veliko i čudesno po čemu će nas pamtiti.

Zanimljivo je promatrati kako postoje duše koje sve ono što je bitno vrlo brzo shvate i prihvate. To su osobe koje su poput pokojne sestre Tereze u svoj život ugradile načelo da se čvrsto stoji u Gospodinu. To je ona svijest da si na pravom putu, bez obzira što ti nikako ne polazi za rukom da duhovno napreduješ, da se izdigneš povrh puke svakodnevnice, da postaneš neki svetac ili svetica. Ta svijest uzima u obzir da smo konačna i ograničena bića, da nam postupno malakšu snage i da ne uspijevamo sve savršeno odraditi. Ta svijest je napisljeku, pokojnu sestraru Terezu odvela tome da joj je bilo jedino važno da Krista stekne i u njemu pronađe svoj mir i smisao življenja.

Kao drugu važnu značajku života sestre Tereze vidim u tome što se dala pogoditi događajima, što nije stajala ravnodušna pred navalama zla u nama i izvan nas. Ta svijest se razvijala zato što je bila uvjerenja da postoje neke vrednote koje nadilaze naše sebične i isključive interese, pa se dokraja i dosljedno hvatala u koštač sa svim povjerenim zadaćama. Shvatila je tko je jedini istinski oslonac naših života, i zato smo danas zapravo radosni zbog uvjerenja da se konačno pronašla u Onome kojem je posvetila svoj život.

Alojz Čubelić

Za vrijeme svete mise zadušnice, odnosno nakon Evandelja, s. Slavka je govorila o životu i djelovanju s. Tereze. Osvojila je i na minule događaje koji su prethodili njezinom teškom stanju. Njezin govor donosimo u cijelosti.

s. Tereza Šarić
Sahrana 16. travnja 2013.

Salve Regina – Zdravo Kraljice – bio je to posljednji pjev što ga je s. Tereza čula, iz ustiju svojih susestara, u nedjelju 14. travnja 2013. godine. Čini se kao da je upravo samo to čekala. Ta se, naime, marijanska antifona, prema dominikanskom običaju, pjeva nakon svake Povečernje, ali također i na samrti kojeg brata ili sestre.

Kad su sestre vidjele da je došao trenutak kad će se duša s. Tereze odijeliti od tijela, sakupila se sva zajednica i otpratila je na vječni počinak upravo tom pjesmom. Zaista, na riječi, ...te nam poslije ovoga progona pokaži Isusa, blago-

slovjeni plod utrobe svoje – s. Tereza je uzdahnula tri puta i tu je bio kraj. Čvrsto vjerujemo da su već tada njene oči ugledale Isusa, plod Marijine utrobe, za što su sestre molile pjevajući.

Mala kronologija zbivanja

U četvrtak 7. veljače 2013. bilo je više padova u našem samostanu, vjerojatno zbog naglih vremenskih promjena. Čak i dan prije. No, nije to bio slučaj samo kod nas. Mediji su obavještavali o više sličnih slučaja tih dana. Ljudi su, uglavnom, završavali na traumi i nakon toga je opet sve bilo dobro. Međutim, pad s. Tereze je bio koban. Iz nepoznata se razloga jednostavno srušila, pored svoga kreveta, na kojem je sjedila i čitala Glas Koncila. Nije mogla sama ustati. Morali smo joj pomoći. Što se dogodilo, nismo mogle same odgonetnuti, zvali smo *Hitnu*. Međutim, nakon jednog kratkog pregleda, ni oni nisu vidjeli ništa opasnoga, tim više što je sestra sasvim normalno s njima kontaktirala. Šalila se, odgovarala na sva pitanja. Jedino nije mogle stati na noge, trebalo ju je pridržavati. Drugi dan smo opet zvali *Hitnu*. Ova druga ekipa je bila opreznija u prosudbi. Odveli su je u bolnicu, gdje je ubrzo ustanovljen moždani udar. Zadržali su je nekoliko dana, a onda je otpustili na kućnu njegu. Uza sve lijekove koje je dobila, s. Tereza je bivala svakim danom sve lošije. Vidno se pred nama gasila. Više puta smo pomislili da njen duh više i ne boravi u tijelu, a onda bi opet počela disati, govoriti, gledati. Ali razgovor s nama joj je postajao sve teži.

Prije nekoliko mjeseci zamolila sam je da mi priča o svom životu. Rado je pristala, ali je ipak to odgađala za bolja vremena. „Imam vam ja puno toga kazati“ – znala je često puta reći. I kad je ležala na bolesničkom krevetu, ponavljala je iste riječi. Međutim, nije nam uspjela otkriti što nam to ima kazati. Svi smo mi jedni drugima zagonetka, upravo kao što kaže i Psalmist koji se pita: „Što je čovjek, o Gospode, da ga poznaješ, što li čedo ljudsko da ga se spominješ? Poput daška je čovjek, dani njegovi poput sjene nestaju“ (Ps 144, 3-4). A na drugom mjestu Psalmist kliče: „Ti ga učini malo manjim od Boga,“

To je sve, i to je jedino što možemo zaključiti nad misterijem života i smrti; dašak smo i sjena koja nestaje, a Bog nas tako čudesno uviseuje i ljubi.

S. Tereza je živjela među nama, s nama; nama u svemu jednaka, s nekim čak i po dobi, i podneblju; jednaka nama po dominikanskom bijelom habitu, jednaka po redovničkim zavjetima, jednaka po preuzetim obvezama. Ali ipak, po Božjem promislu, posve drugačija, jedinstvena, upravo kao što je to svako ljudsko biće, originalno, neponovljivo. Po toj svojoj jedinstvenosti i različitosti vršila je zadane samostanske dužnosti, kontaktirala s ljudima, dodirivala Svetu u molitvi i meditaciji. To je ono o čemu Psalmist kliče: „Gospodine Bože naš, divno li je ime tvoje po svoj zemlji“ (Ps 8,10). Da, divno je Božje Ime koje dopušta da ga izgovaramo mi zemnici. Divno je Ime Božje koje je s toliko žara i ljubavi izgovarala mala Dragica, još na rukama svoje majke, kasnije u društvu djevojčica, djevojaka i napokon, kao s. Tereza, u društvu bijelih sestara koje je izabrala za svoje životne suputnice u Kongregaciji Svetih Anđela čuvara. Da, putovale smo zajedno od Korčule do Bola, od Bola do Zagreba, od Zagreba do Orebića, od Orebića do Korčule i onda do Za-

greba, uvijek dijeleći kruh svagdašnji, ponekad s mekom, ponekad s tvrdom korom blagovan.

S. Tereza Šarić rođena je 24. svibnja 1937. u Rosuljama, Jelah, od oca Tadije i majke Kate rođ. Šumić. Bila je najmlađe od devetero djece (6 braće i 3 sestre). U krugu svoje obitelji doživjela je lijepo trenutke, ali je bilo i tragičnih slučajeva, osobito kad su joj braća i sestre na različite načine umirala. Ali njezina vjernička obitelj primala je, poput starozavjetnog Joba, sve iz Božje ruke. S. Tereza je bila veoma privržena i voljela je svoju obitelj i rodbinu, bližu i dalju. Plakala je sa zaplakanima, tješila i molila za tužne, radovala se s radosnima. Odrasla u takvu ozračju, gdje se ljudi poštuju i vole, mlada je Dragica osjetila da je Bog zove u redovnički stalež. Za sestre dominikanke je doznala po misionarima, dominikancima, p. Dragi Kolimbatoviću i p. Pavlu Njegovcu, koji su došli i u njezinu župu. Sjeme je bilo posijano na dobru zemlju i Dragica je malo nakon toga već bila u Korčuli u novicijatu. Prve je redovničke zavjete položila 1964., a doživotne 1970. (Na vječni su je počinak došle ispratiti njezine kolegice s kojima

je započela redovnički život: s. Marcela, s. Tadeja, s. Pavla, s. Ivica i s. Edita).

Već kao mladu redovnicu, juniorku, poglavari šalju 1965. u Bol, kod braće dominikanaca, gdje ostaje do 1970. Potom odlazi u Zagreb, u kapelicu Ranjeni Isus. Tu je djelovala 9 godina. U Orebiću je od 1979. do 1986., odakle će samo godinu dana boraviti u Starigradu, kod dominikanaca. Od 1986. do 1995. boravi u kući matici u Korčuli, a posljednja etapa njezina života bila je samostan Bl. Hozane, u Zagrebu, kamo dolazi 1995.

Što reći o njezinu radu? Najbolje da djela sama kazuju, a to su naši habit, odnosno redovničko odijelo koje je znala vrsno skrojiti i sašti, svakoj po njezinoj mjeri. Njezino marljivo kićenje oltara, uređenje crkve i kapele govore za sebe. Tko bi nabrojio što su sve njezine ruke činile! Važnije od nabranja je nakana i ljubav koju je s. Tereza unosila u svoj rad. Nama ostaje zahvaljivati Bogu za dar što smo ga, po životu i radu s. Tereze, imale.

Draga s. Tereza, je li to bilo to što ste nam željeli kazivati u pero? Mislim da bi vaš odgovor bio: „To je samo jedan mali djelić!“ Slažem se, jer je glavni dio pridržan Onome koji jedini proniče srca i bubrege, koji *ranjava, ali i ranu povija i zacjeljuje, koji sve vidi, znade, prašta i Božanski nagrađuje*. Njemu, Milosrdnom, izručamo vašu dušu. A vas, s. Tereza, molimo da nam kod Svevišnjega isprosite oproštenje za naša nerazumijevanja njegova čudesnog puta s vama i sa svakim od nas.

Neka po njegovu milosrđu zadobijete mjesto odvijeka pripravljeno onima koji Boga ljube. Počivajte u miru!

s. Slavka Sente

»Djeco, babinim stopama«

Nije se bojala reći: « Djeco, babinim stopama». Sedamdesetih godina, dakako prošloga stoljeća, dok smo se mi bogoslovi, a kasnije mladomisnici i mladi fratri, okupljali u kapelici Ranjenog Isusa u Zagrebu predvodeći i uređujući bogoslužje nedjeljom i radnim danom, uvijek nas je lijepo dočekivala s. Tereza Šarić; gladne nahranila, žed-

ne napojila, žalosne utješila, ustrašene hrabrilu, našim se uspjesima radovala. Zbog tog: «Kad god došo dobro došo, od milja smo je prozvali »baba». To je za našu generaciju ostala do kraja svoga života, a ona se na ovaj »počasni« naslov nije bunila. Uvijek blistavo čista i lijepo okićena kapelica »Ranjenog« tražila je od nas da se učimo

kako treba i naše bogoslužje biti jedan lijepi aranžman na slavu Božju. S. Tereza je uvijek govorila tih, te se činilo da živi u trajnoj adoraciji pred svojim «Ranjenim». Iako tiha, bila je posve jasna i kada bi joj, na bilo koji način, do ušiju doprle kakve sumnje u vjernost i ustrajnosti u zvanju – bilo bogoslova bilo mlađih sestara – nagovor je bio kratak i jasan: «Djeco, babinim stopama». To je značilo: Ljubav prema Bogu, Redu i Narodu, vjernost u zvanju, kao i svaka prava ljubav, bez križa je nepojmljiva. Dakako, mi smo to odmah prozvali «babina teologija». Ali se toga valjalo držati. Kako smo slušali «o predaji i stopama otača», tako je valjalo kročiti i «babinim stopama».

Čvrsto vjerujem da su njene stope bile stope sv. Dominika, stope koje vjerno i nepogrešivo kroče stopama Krista Spasitelja i vode u Kuću Očevu, kamo ju je Gospodin osobno «premjestio» 14. travnja, ove 2013. god.

U brojnim premještajima, samostanima i kućama, sestrinskim i fratarskim, ostaju tragovi ove lijepе duše, tragovi vjere koje sam pred samu njenu smrt od nje čuo: «Bog će mene primiti i moje grijehе i zakazanja oprostiti. Ja sam uvijek bila i ostala njegovo dijete». Ovom se povjerernju rado pridružujem s onom nadom o kojoj svaki dominikanac i dominikanka sanju: Biti ostvareni san sv. Dominika pod plaštem Presvete Bogorodice.

P.S.

S. Tereza (Dragica) je, zajedno s mojom sestrom Tadejom (Marijom) «otišla» u Dominikanke 1963.god. «Krivac» za ovo je gromoviti propovjednik p. Drago Kolimbatović, koji je u zimsko doba te godine držao misije u našoj župi Žabljak i oduševljavao mlade za redovnička zvanja. Tako su, Tereza i Tadeja, pošle na dominikansko «zagrijavanje» u Korčulu. Dalje sve znate, a ovo ne znate: S. Tereza je, kao djevojka, uvijek nosila dugu suknu – do cipela, te su je naši momci već tada zvali sv. Terezija. To je ime dobila i kao dominikanka. Kao što vidite, slučajnost ne mora uvijek biti slučajna. Providnost je puno ljepša riječ, lijepa i česta riječ iz «babine teologije».

Fr. Mato
(koga je» baba» uvijek zvala «moj medo». Nek' tako i ostane!)

Zbogom, naša draga tetka Tereza

Naša Tetka Tereza, iako je mami tetka, ona je uvijek svima nama bila tetka :) Mi smo nju uvijek gledali s divljenjem, bila je sitna ali uvijek poletna, imala sam osjećaj da se nikada ne umori, da je uvijek u pokretu i to sa velikim osmijehom na licu! Kada god bi se čuli s njom bila je vedra, puna ljubavi i razumijevanja, uvijek u molitvi za druge!

Pričala bi puno o svemu, najviše je voljela pričati o Usori. Znam da se uvijek veselila posjeti tamo. A kada bi se našli u isto vrijeme kod bake i djeda, odnosno njezinoga brata, to vrijeme s njom bi proletilo, jer ona, kao što rekoh, poletna

i brza, uvijek je imala nekakve ideje kako uspješno i sa osmijehom na licu provoditi vrijeme, napravila bi radnu akciju, ili obilazak po selu uz njezine priče, koje su nama svime bile zanimljive! Voljeli smo ju slušati, pričala bi o djetinjstvu, o tome kako je odlučila postati časna sestra...

Naše tetke nažalost više nema, iako znam da joj je sada lijepo na nebu s dragim Bogom. Ostala je jedna praznina, nedostajat će nam ona, njezine priče, njezina brižnost i toplina koju nam je pružala, te njezin piskutavi i vedri glas i osmijeh kad bi nam imala nešto za reći....

nećakinje

STJEPAN TKALČEC

(14. 8. 1932. – 20. 7. 2013.)

Dana 20. Srpnja 2013. Gospodin je pozvao k sebi mog djeda Stjepana. Zahvalna sam Bogu što sam posljednje dane njegova zemaljskog života mogla biti uz njega.

Rodio se 14. kolovoza 1932. godine u Virju od majke Doroteje i oca Ivana Tkalcèc. U Virju je završio pučku školu i zasnovao svoju obitelj. Oženio se Maricom (mojom bakom) i dobili su dva sina Maritna i Mirka, te kasnije tri unuke i dvoje praprunuka.

Cijeli život radio je teške fizičke poslove, bavio se poljoprivredom, obrađivao zemlju i uzbajao stoku. Iako težak posao, on je u njemu uživao. Jako je volio prirodu. Kad bi se vraćao s polja ili šume uvijek je pričao kako ptice lijepo pjevaju, kakvo cvijeće u polju cvate, kako usjevi napreduju i slično. Radio je gotovo do zadnjeg dana svog života. Godinu dana prije smrti, pao je i slomio kuk. Od tada je bio vezan za krevet. Baka ga je strplivo njegovala i brinula se o

njemu. Fizičke snage su ga napuštale, a počeo je i zaboravljati. Sjećao se samo svoje mladosti i o tome je puno pričao. Iako je bio kod kuće, okružen svojim najbližima, stalno je govorio da želi ići doma. Kad bi ga netko posjetio, molio bi ga da ga odvede „doma“. Vjerujem da je i nesvjesno čeznuo za domom kod Oca nebeskog. Osjećao je da se bliži kraj njegovog zemaljskog života. Umro je u subotu ujutro, 20. srpnja 2013. u 81. godini života, okružen svojim najbližima – suprugom i sinom.

Večer, nakon sprovoda, na njegovom grobu jedan od njegovih praprunuka molio je ovako „Dodatajte anđeli, uzmite moga dedu, nosite ga Isusu u nebo!“ Vjerujem da ga je Gospodin po svom milosrđu primio k sebi i da će ga nagraditi za svako dobro.

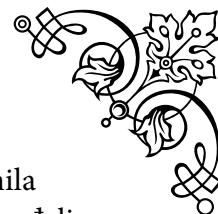
Od srca zahvaljujem braći i sestrama, rodbini i prijateljima na iskazanoj sućuti i sudjelovanju na sprovodu mog djeda. Pokoj vječni daruj mu Gospodine!

s. Sara Tkalcèc, OP

Sjećanje na tetu Ksaveriju

(preminula u Korčuli 1. 12. 2010.)

U Žukovi, tijekom berbe maslinova ploda,
sjetim se ja drage tete „dike svoga roda“.
Još i sad je vidim gdje maslinu bere
rado bi pomogla svakom da više ubere.
Prije dvije godine Bog je sebe uze
da sačuva mjesto vječne Božje sluge.
U njezinom redu i dragoj obitelji
praznina ostala što nam dušu lomi.
Umrla je ona fizički je nema,
ostala su za njom mnoga dobra djela.
Pomagala je svakoga koliko je mogla
ne bi je mučila broja kože, narodnost i vjera.
Lijepu riječ je znala naći za svakog čovjeka
dala bi mu ona savjet bila bi utjeha.
Ksaverije više nema često nedostaje
kada nam je teško da savjete daje.

za sva dobra djela što je učinila
dobila je sada mjesto među anđelima.
Život svoj je posvetila čovjeku, Bogu i vjeri
nagrađeni mi smo što smo s njom živjeli.
Njena sjajna zvijezda što na nebu svijetli
nek nam kaže pute življenja u sreći.

Branko Orešnik Gobica
27. 11. 2012.

Prepustimo se Bogu da nas ljubi, prepustimo se njegovoj nježnosti

Teško je prepustiti se da nas Bog nježno ljubi, ali smo dužni to od Njega moliti – ističe to papa Franjo u svojim susretima s hodočasnicima, s mladima, s bolesnicima. Vrlo često upotrebljava izraze: Božja nježnost i Božje sažaljenje, Bog naš suputnik i pastir. (Dom sv. Marte 25. 05. 7. i 9. 06.)

„Isus nas je mnogo ljubio riječima, djelima i svojim životom. Bog se iz ljubavi približava, hodi sa svojim narodom, a taj hod doseže nezamislivu točku. Čak se može misliti da je sam Bog jedan od nas; s nama hodi, prebiva s nama, prebiva u svojoj Crkvi, u Euharistiji, u svojoj riječi, u siromašnima, naš je suputnik. A to je prava blizina: pastir uz svoje stado, uz svoje ovčice, koje poznaje, svaku pojedinu. ...

Drugo obilježje Božje ljubavi je nježnost. Bog nas nježno ljubi. Bog poznaje lijepu znanost nježnosti, nježnosti Božje. Blizina i nježnost! To su dva oblika ljubavi Božje: Bog je blizak i najmanjom gestom očituje svu svoju ljubav: nježnošću. Ta je ljubav jaka, jer nam blizina i nježnost očituju snagu Božje ljubavi. Ljubite li vi kao što sam ja vas ljubio?“ – pitao je papa Franjo, aludirajući na Božju ljubav, a osobito na uzvraćanje na Božju ljubav, te nastavio: „Ovo može izgledati krivovjerje, ali je najveća istina. Teže je prepustiti se da nas Bog ljubi nego Boga ljubiti. Način da se uzvrati na toliku ljubav jest otvoriti srce i prepustiti se ljubiti. Dopustiti da nam se

on približi i osjećati njegovu blizinu. Dopustiti da on bude nježan, da nas zamiluje. To je teško: prepustiti Njemu da nas ljubi. A možda upravo za to svi mi trebamo moliti: Gospodine, želim te ljubiti, nauči me tu tešku umjetnost, tešku sposobnost da se prepustim da me ti ljubiš, da osjetim tvoju blizinu, tvoju nježnost. Neka nam Gospodin udijeli tu milost“ (rv/bitno.net) ...

Evangelje nam govori o Isusovu sažaljenju nad „umornim i iscrpljenim“ mnoštvom. Isusovo sažaljenje nije samo osjećaj, nego je snaga koja daje život. To milosrđe, odnosno Božji stav u dodiru s ljudskom bijedom, s našim siromaštvom, patnjom, i tjeskobom. Biblijski izraz „sažaljenje“ podsjeća na majčino srce; majka, naime, posebno trpi zbog boli svoje djece. Tako nas Bog ljubi, kaže Sveti pismo. A koji je plod te ljubavi, toga milosrđa? To je život!

Isusovo sažaljenje postaje nježnost. Nježnost! Gospodin nas voli nježno. Gospodin poznaje onu lijepu znanost o milovanju, o Božjoj nježnosti. Bog nas ne ljubi riječima. Približava se, i nježno nam pruža onu ljubav. Blizina i nježnost, to su dva načina Gospodinove ljubavi. Gospodina koji se približava i daje svu svoju ljubav, pa i kroz najmanje stvari: kroz nježnost. A to je snažna ljubav, jer nam blizina i nježnost očituju jakost Božje ljubavi. ... Sažaljenje znači prepoznati Krista u drugom, te otvoriti vrata Crkve. Molimo Gospodina da svi oni koji se približe Crkvi nađu otvorena vrata, kako bi susreli tu Isusovu ljubav. Molimo za tu milost. (rv/bitno.net)

Smak svijeta

Došao Smak svijeta u Hrvatsku...
Gleda oko sebe:
"Izgleda da sam već bio ovdje!"
... i ode...

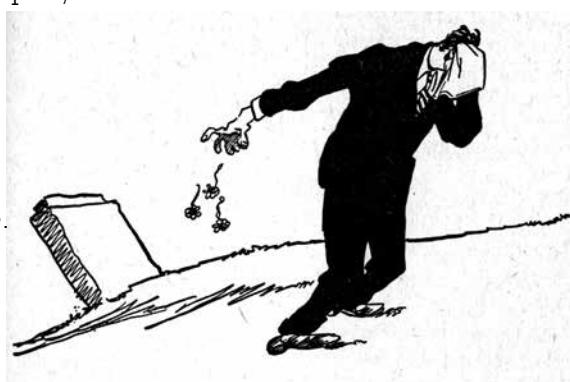
Mala i velika Katica

Upitali malu Katicu:
– Što ćeš biti kad odrasteš?
– Bit ću velika. – odgovori Katica.

Sprovod

Na pogrebu milijunaša Mujo stoji i plače.
Prilazi mu neki čovjek i pita ga:
- Vi ste, vjerojatno, pokojnikov rodak?
- Nisam. Zato i plačem.

Vuk i grašak

Pita mama Pericu:
– Perice rekao si da si gladan kao vuk.
zašto ne jedeš?
Odgovara Perica:
– Mama, gdje si ti vidjela da vuk jede grašak?